

Notulen Statenvergadering van 22 juni 2018

INHOUDSOPGAVE
Notulen 22 juni 2018

	Presentielijst	Pagina 4
1	Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda	Pagina 6
2	Spreekrecht externen	Pagina 7
3	Vragenuur	Pagina 7
4	Notulen	Pagina 7
5	Hamerstukken	Pagina 8
5.1	Bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten	Pagina 8
6	Behandelstukken	Pagina 8
6.1	G-18-008 Statenvoorstel Jaarstukken 2017, brief Gedeputeerde Staten van 10 april 2018 (GS 2018-23000)	Pagina 8
6.2	G-18-020 Statenvoorstel 1e Afwijkingenrapportage 2018, brief Gedeputeerde Staten van 22 mei 2018 (GS 2018-32975)	Pagina 9
7	Vorraadagenda	Pagina 73
8	Moties vreemd aan de orde van de dag	Pagina 74
9	Sluiting	Pagina 74

**Presentielijst van de leden van Provinciale Staten van Limburg voor de vergadering van
22 juni 2018**

Voorzitter

Bovens, drs. Th.J.F.M.

Frische, drs. G.H.C. agendapunt 6.1, 6.2 (gedeeltelijk)

Statengriffier

Braam, mevrouw drs. J.J.

Leden

Partij

Aanwezig

Baars, BBE A.G.

SP

Berghorst, mevrouw mr. A.

PvdA

Bosch, M.T.

PVV

Brugman-Rustenburg, mevrouw C.

GroenLinks

Caldenberg, M. van

SP

Claessens-Schepers, mevrouw Y.M.

SP

Dierks, W.A.E.

PVV

Dijk, drs. P.H. van,

PvdA

Dommelen, mevrouw mr. W.A. van

D66

Fijnje, D.A.

PVV

Frische, drs. G.H.C.

CDA

Geraats, J.M.L.

CDA

Giesen-Cox, mevrouw mr. S.M.W.

CDA

Heldens, F.Th.M.

CDA

Hermans, L.J.

PVV

Heuvelings, J.M.E.

VVD

Houben, mevrouw T.A.H.

PvdA

Housmans, R.W.P.E.

PVV

Kirkels, A.W.P.

VVD

Koppe, E.J.

VVD

Kuntzelaers, J.J.M.

PvdA

Lauvenberg-Evers, B.E.P.,

SP

Linden, H.M.V. van der,

50PLUS

Lodewijks, A.J.V.C.

VVD

Loo, N.F.S. van der,

PVV

Nijskens, H.L.M.

VVD

Nillesen-van Lammeren, mevrouw H.

CDA

Pfoster, D.D.W.

PVV

Rey, J.F.B. van

Volkspartij Limburg

Rossel, A.	GroenLinks
Ruiters, M.P.P.	CDA
Simons, mr. B.A.	PVV
Soest, K.J.P. van,	PVV
Tegels, ir. R.J.J.	CDA
Titulaer, ir. M.J.J.	CDA
Vaessen, L.A.P.	D66
Ven, J. van de,	D66
Visser, drs. P.M.G.	SP
Voncken, M.M.W.	SP
Wageningen, ir. J. van,	D66
Weingarten, mevrouw A.G.A.	SP
Werrij-Wetzels, LLM mevrouw M.	CDA

Afwezig

Bus, drs. E.H.J.	Fractie Bus
Franssen, R.J.H.	LOKAAL-Limburg
Hermans, mevrouw M.M.J.T.	CDA
Plusquin, mevrouw P.S.M.L.	Partij voor de Dieren
Verhoijssen, ing. M.L.M.	CDA

Het college van Gedeputeerde Staten

Akker, LLM MA J.P. van den	VVD
Bovens, drs. Th.J.F.M.	
Geurts, ing. E.	PvdA
Koopmans, G.P.J.	CDA
Mackus, H.J.H.,	CDA
Rijnsbergen, mevrouw M. van,	SP
Ruers, mr. dr. R.F.	SP
Teunissen, H.	D66

Notulist

DemiSec

PROVINCIALE STATEN VAN LIMBURG VERGADERING VAN 22 juni 2018

1. Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda

De voorzitter: Dames en heren, ik open de vergadering, ik verzoek u allen om te gaan staan. Aan het begin van deze vergadering, waarin wij samenkomen om de belangen van de provincie Limburg en haar inwoners te dienen, spreken wij de hoop uit dat onze arbeid vrucht zal dragen. Mogen wij kracht en inspiratie putten uit onze geloofs- en levensovertuiging met juiste waardering voor elkaars mening. Dat is onze bede aan God of aan elkaar. U kunt plaatsnemen.

Dames en heren, na een misschien wel bewogen week in Limburg, zeker ook in media en dergelijke, rond het thema veiligheid, waarin we een week hebben met verschillende aspecten van veiligheid die in het nieuws gekomen zijn, zowel de politiesterkte, veiligheid, als de veiligheid rond Chemelot, zoals gisteren in het rapport, sta ik ook even stil bij het ongeluk of de aanrijding die heeft plaatsgevonden afgelopen maandag na afloop van Pinkpop en wil ik, namens u allen denk ik ook, ons medeleven betuigen aan de slachtoffers van dat ongeluk, zowel de familie en bekenden van het dodelijke slachtoffer als de mensen die nu nog in het ziekenhuis liggen en hun familie.

Een bewogen week, maar ook meteen een afgelopen jaar dat vandaag centraal staat bij de Jaarstukken als we het hebben over 2017 en zoals gebruikelijk is, dat is ook voor de mensen die bij ons zijn ingeschakeld vandaag, bij de jaarrekeningstukken is alles aan de orde en zijn er dus geen moties vreemd aan de orde, alle onderwerpen kunnen worden besproken door de fracties in deze zaal en het is in die zin dus ook duidelijk dat de agenda iets is aangepast ten opzichte van de gebruikelijke agenda's omdat een aantal vaste onderdelen vandaag niet aan de orde zal zijn. Daar komt bij dat in deze vergadering niet alleen de jaarrekening 2017 aan de orde is maar, u heeft dat ook gelezen, dat duidelijk is dat ook teruggeblikt kan worden op de 1^e 3 jaar van de coalitie die op dit moment in deze Provincie het heft in handen heeft, dus ook een stuk verantwoording kan plaatsvinden en ook dat zal onderdeel kunnen zijn van het debat evenals de 1^e Afwijkingenrapportage van de Begroting 2018, maar dat komt allen in de loop van de dag wel helder.

Aan de vergadering zullen in ieder geval niet deelnemen de heer Verhoijzen van het CDA, de heer Franssen van LOKAAL-LIMBURG, de heer Bus van de fractie Bus, mevrouw Hermans van het CDA, mevrouw Plusquin van de Partij voor de Dieren en de heer Simons van de PVV, in ieder geval voor het ochtendgedeelte. Zij zijn afgemeld voor vandaag. Er is tegelijkertijd in deze vergadering in dit huis op dit moment ook een Regionale Informatie en Expertise Centrum (RIEC)-vergadering gepland, u weet wel de bestuurlijke aanpak criminaliteit en dat kan ertoe leiden dat gedeputeerde Teunissen gedurende het ochtenddeel een deel van die vergadering zal moeten bijwonen elders in het gebouw en ook ondergetekende zou wel een keer waarschijnlijk kunnen worden weggeroepen om daarbij te zijn en dan zal de heer Frische uiteraard de vergaderleiding overnemen.

Zoals eerder is medegedeeld, geldt met betrekking tot de Jaarstukken 2017 ook een spreektijdenregeling conform artikel 20 van het Reglement van Orde van Provinciale Staten van Limburg 2016 en deze spreektijdenregeling houdt in dat in 1^e termijn elke fractie 2 minuten spreektijd per fractielid krijgt met een minimum van 10 minuten en een maximum van 30 minuten. Het gebruik is om straks te beginnen bij de grootste oppositiefractie, vervolgens de grootste coalitiefractie en dan de op 1 na grootste oppositiefractie, enzovoort, enzovoort. Buiten de hierboven genoemde spreektijden

zal er in 1^e termijn tijd worden geboden voor interrupties over en weer. Ook Gedeputeerde Staten krijgen een spreektijd van ongeveer 10 minuten per Gedeputeerde Statenlid in 1^e termijn ter beantwoording en hoe dat wordt verdeeld, zal onderling worden bepaald. Het debat in 2^e termijn dient zich in ieder geval toe te spitsen op de vragen die gesteld zijn in 1^e termijn en op de ingediende moties en amendementen en om die reden is de spreektijd, zowel voor de fracties als voor het college in 2^e termijn beperkt tot een derde van de toegewezen spreektijd in 1^e termijn en daarmee hebben we nog een keer de gang van zaken hier denk ik uitgelegd.

Er wordt verzocht eventuele moties en amendementen zoveel mogelijk in de 1^e termijn van uw debat in te dienen, zodat ze door de Griffie tijdig kunnen worden vermenigvuldigd en kunnen worden aangehangen aan de stukken op internet, zodat ook een overzicht van de moties kan worden gemaakt.

Indien een verzoek tot hoofdelijke stemming over een onderwerp wordt ingediend, zal door middel van loting worden bepaald bij welk Statenlid op de presentielijst dan de stemming zal starten en daarvoor is er altijd het moment suprême van de vergadering. Ik weet dat er altijd mensen zo om 10.00 uur inschakelen om dit moment mee te maken, er worden weddenschappen thuis afgesloten, door de familie van Statenleden in ieder geval, en de familie die het Statenlid numero 10 bij zich heeft, die heeft dan gewonnen vandaag want zij mogen beginnen en dat is?

Griffier Braam: Dat is mevrouw Van Dommelen.

De voorzitter: Mevrouw Van Dommelen. Ja, dat dacht ik al. Daar is gejuich op de tribunes voor deze zaak.

Dan kom ik bij de vaststelling van de agenda. Er ligt een gewijzigde conceptagenda voor de vergadering van vandaag voor en de vraag is of u kunt instemmen met die vergadering en er zijn door het Presidium geen wijzigingen op aangebracht. Aldus besloten? Aldus besloten. Dan is daarmee de agenda ook besloten.

En dan voor de mensen die nog willen weten hoe het verder met de logistiek gaat. Wij verwachten rond 12.30 uur te kunnen schorsen voor de lunch. Eindtijd van de vergadering is nu gepland rond een uur of 15.30, maar dat kan natuurlijk nog naar boven en naar beneden afwijken.

De Statenvergadering is tevens rechtstreeks te volgen via de Provinciale website www.limburg.nl. Dat is agendapunt 1.

2. Spreekrecht externen

De voorzitter: Ik kom bij agendapunt 2, Spreekrecht externen. Er heeft zich niemand gemeld.

3. Vragenuur

De voorzitter: Dan kom ik bij agendapunt 3, is vandaag niet van toepassing, het vragenuur.

4. Notulen

De voorzitter: Agendapunt 4 is niet van toepassing vandaag, de notulen.

5. Hamerstukken

De voorzitter: Agendapunt 5, de hamerstukken. Normaal is dat dan gebruik voor de bekrachtiging van de geheimhouding, dat is nu ook vandaag niet aan de orde. Dus ook agendapunt 5 is daarmee afgehandeld.

5.1 Bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten

Dit agendapunt is niet van toepassing.

6. Behandelstukken

De voorzitter: Kom ik met u bij agendapunt 6, de behandelstukken voor vandaag en voor de uitgebreide toelichting, de behandelvoorstellen en de te betrekken documenten bij de behandelstukken, verwijs ik graag naar de vastgestelde agenda en de informatie zoals is aangegeven op de website van de Provincie Limburg.

Aan de orde zijn nu de agendapunten 6.1, Statenvoorstel Jaarstukken 2017, en 6.2, Statenvoorstel 1^e Afwijkingenrapportage 2018. Het Presidium heeft op 15 juni besloten dat deze agendapunten gezamenlijk in 2 termijnen kunnen worden behandeld, maar dat deze wel straks apart in stemming worden gebracht.

6.1 G-18-008 Statenvoorstel Jaarstukken 2017, brief Gedeputeerde Staten van 10 april 2018 (GS 2018-23000)

De voorzitter: 6.1 behelst het Statenvoorstel Jaarstukken 2017, brief van Gedeputeerde Staten van 10 april.

Het Statenvoorstel is in het bijzijn van Gedeputeerde Staten, de accountant Deloitte en de Statenonderzoeksfunctie apolitek behandeld in de Jaarrekeningcommissie van 8 juni 2018. Voor inzicht in de behandeling en conclusies van de Jaarrekeningcommissie wordt verwezen naar het conceptverslag van deze vergadering. De eventuele woordvoering vanuit de Jaarrekeningcommissie wordt gedaan door de heer Ruiters, de voorzitter van de Jaarrekeningcommissie.

Bij de behandeling van het coalitieakkoord in Provinciale Staten op 30 juni 2011 hebben Provinciale Staten via het aannemen van motie 164 Van der Steen inzake een verantwoordingsdebat, besloten in de huidige Statenperiode een verantwoordingsdebat te houden naar aanleiding van een rapportage van Gedeputeerde Staten over het gevoerde beleid. Gedeputeerde Staten hebben via een brief van 8 mei jl. laten weten geen rapportage met betrekking tot het verantwoordingsdebat te zullen sturen.

Het Presidium heeft op 1 juni jl. besloten om het geplande verantwoordingsdebat niet als apart agendapunt op te nemen, maar fracties mogen het in hun 1^e en hun 2^e termijn hebben over de afgelopen 3 jaar in plaats van alleen 2017. Eventuele woordvoering vanuit het Presidium wordt dan gedaan door de heer Frische, voorzitter van het Presidium.

Voorgesteld besluit zal dadelijk zijn:

1. De volgende onderdelen uit het dossier van de Jaarstukken vast te stellen:
 - a. bijlage 1: de Memorie van Toelichting voor de Jaarstukken;
 - b. bijlage 2: de Jaarstukken zelf;

- c. bijlage 3: de 4^e begrotingswijziging 2018;
- d. bijlage 4: de wijzigingsbesluiten reserves Jaarstukken 2017.
- 2. Het voordelige resultaat 2017 als volgt te bestemmen:
 - a. storting van het vrije resultaat van € 8.264.313,00 in de immunisatiereserve, conform de financiële spelregels;
 - b. overboekingsvoorstellen Jaarstukken 2017 voor een bedrag van € 26.012.995,00.
- 3 De deeljaarrekening 2017 Provinciale Staten, Griffie en Zuidelijke Rekenkamer vast te stellen.

6.2 G-18-020 Statenvoorstel 1^e Afwijkingenrapportage 2018, brief Gedeputeerde Staten van 22 mei 2018 (GS 2018-32975)

De voorzitter: Aan de orde is dan meteen ook agendapunt 6.2, het Statenvoorstel 1^e Afwijkingenrapportage. Volgens afspraak in de evaluatie van de P&C-cyclus vindt hierover ook een schriftelijke vragenronde plaats. Er heeft geen extra Commissievergadering plaatsgevonden waarin de 1^e Afwijkingenrapportage is besproken.

Het voorgesteld besluit. Provinciale Staten wordt gevraagd om:

- 1. in te stemmen met de voorstellen uit de 1^e afwijkingenrapportage 2018 van de Programmabegroting 2018;
- 2. de 3^e begrotingswijziging 2018 en bijhorende investeringen, zoals opgenomen in de 1^e Afwijkingenrapportage 2018, vast te stellen.

Dat alles gaan wij bespreken in 2 termijnen en wij gaan beginnen met de 1^e termijn en de 1^e termijn gaan we volgens het spreektijdenoverzicht doen en als 1^e zal het woord zijn aan de heer Housmans van de PVV-fractie en die geef ik daarvoor graag het woord. Het woord is aan de heer Housmans.

De heer Housmans (PVV): Dank u wel voorzitter. Ze hadden nog een zetel van de gedeputeerde over, dus hebben ze die van mij maar geruild. Voorzitter, vandaag een bijzonder verantwoordingsdebat. Wij kijken vandaag niet alleen terug naar het afgelopen jaar via de jaarrekening 2017, maar wij kijken direct door naar de hele coalitieperiode tot nu toe. Het is wel apart om dat in 1 behandeling te doen, maar goed we gaan wel eens kijken waar dit coalitieschip de volgende zandbank raakt of wellicht gaat stranden.

Voorzitter, het 1^e dat opvalt, is dat er erg veel zaken groen gemarkeerd zijn. Overigens een handig overzicht zo, die stoplichten bij elkaar. Maar liefst 225 zaken volgens planning, 38 dingen die gedeeltelijk resultaten laten zien en 10 onderwerpen die niet gerealiseerd zijn. Combineer dit met het feit dat in bijna iedere Programmabegroting een voordelig saldo is, dus lees: geld over is, dan is een mogelijke conclusie dat we het of extreem goed doen, of we zijn simpelweg niet ambitieus genoeg in Limburg. Misschien is dat activisme van dit college dan toch iets meer spreekwoordelijk dan praktisch.

Voorzitter, de jaarrekening 2017 is vooral geïllustreerd met mooie afbeeldingen en tabellen. Op pagina 8 staat een mooi voorbeeld van een grafiek van de exploitatie en investeringen per programmalijn. Als we die grafiek moeten geloven, dan heeft er in het afgelopen jaar geen enkele investering plaatsgevonden binnen onder andere onderwijs en arbeidsmarkt, sociale innovatie en participatie, de Limburgse woningmarkt en de plattelandsontwikkeling. Toch wel belangrijke thema's in deze zaal geweest en dit terwijl niet alleen gesproken wordt over het belang van deze thema's, maar dat er bij ons weten ook nog geld gereserveerd is geweest. Tja voorzitter, ik kan mij hier iets bij voorstellen als ik zie dat het Limburg Economic Development (LED), dat tot 2022 moest functioneren

op 22 november 2017 helaas gesneuveld is en het staat nog steeds groen gemarkeerd in onze Jaarstukken voor 2017. Apart.

Voorzitter, ook het LIOF vraagt enige aandacht. Het overnemen van de aandelen van het Rijk heeft in deze Staten op stevige kritiek van de PVV mogen rekenen. Gedeputeerde Beurskens heeft zelfs in het Statendebat moeten toegeven dat er hier sprake is van het schenken van € 40 miljoen Limburgs geld aan Den Haag. Per slot van rekening is die € 40 miljoen aan rijks gelden daarmee effectief onttrokken aan Limburg, iets waar zelfs de gedeputeerde niet omheen kon. Toch doorgevoerd. Voor ons niet groen, eerder rood. Voorzitter, bij de prestatie-indicatoren voor LIOF staat in groen dat er werkgelegenheid moet worden gerealiseerd van 260 fte in 2020, waarbij er op dit moment 145 is gerealiseerd. Voor de meelezers, pagina 28. Hoe zit het met die ontwikkelingscurve? Met andere woorden: waarom is dit groen gemarkeerd op dit moment en waarom is er geen streefwaarde voor 2017 afgeleid uit het einddoel? Zodat we ook daadwerkelijk hadden kunnen beoordelen of dit binnen de ontwikkelingen ligt of niet.

Dan voorzitter punt 2, pagina 29, afstemming dienstverlening aan het Midden- en kleinbedrijf (MKB). We zien dat dit nog niet volledig op koers ligt. Voorzitter, ik heb dat hier al heel vaak gezegd, voor de PVV is het MKB nog steeds dé motor van onze economie. Het is nog steeds dé grootste werkgever, maar voorzitter het is ook categorisch keer op keer ondergewaardeerd en keer op keer het kind van de rekening. En juist nu er een 2e keer een btw-baksteen door de ruiten van menig middenstander wordt gegooid door onze betrouwbare overheid, is er vanuit dit huis meer dan eens aandacht en ondersteuning nodig voor het MKB. Die Grenseffectentoets op de btw-verhoging op het lage tarief moet uitgevoerd worden en de consequenties voor Limburg als dé grens provincie van Nederland moeten duidelijk worden, maar voorzitter vooral moet dit onzalige plan als gevolg van de conclusies uit die Grenseffectentoets dadelijk in de papierversnipperaars eindigen. De PVV verwacht hier van het college de maximale inzet voor en ieder greintje activisme mag daarvoor ingezet worden.

Voorzitter, het thema onderwijs, daar komen wij volgende week bij de Voorjaarsnota op terug en daar zal de PVV, zoals wij reeds hebben aangegeven in de Commissie CS, een voorstel doen voor het komen tot een Limburgs studiefonds, revolverend van aard uiteraard, een goede traditie van de PVV. De PVV is van mening dat een betere aansluiting van actuele kennis een belangrijk onderdeel is van het hervinden of vinden van aansluiting op de arbeidsmarkt en onze economie.

En zo komen we bij de Sociale Agenda, tja. Hier hebben we het de afgelopen jaren meer dan eens over gehad en in mijn voorbereiding kwam ik een filmpje tegen op YouTube waarbij gedeputeerde Van Rijsbergen, in een vorig leven als Statenlid en raadslid op het bestuureiland, letterlijk op een zeepkist staat te spreken over de jeugdzorg, echt bewegend, een mooi filmpje, over het opkomen voor kwetsbare jongeren. Nu in het huidige leven als activistisch gedeputeerde constateert de PVV dat de daadkracht bij de eerder uitgesproken woorden zwaar achterblijft. De jeugdzorg is na de decentralisatie het zorgenkind van menig gemeente aan het worden. Recent nog de berichten over de gemeenten Heerlen en Venlo die de miljoenentekorten explosief zien oplopen. De gevolgen hiervan pijnlijk duidelijk, oplopende wachttijden, minder zorg en nog steeds voorzitter, geen stap van actie vanuit dit huis om te ondersteunen. We hebben al aangegeven dat een budget van € 32 miljoen in de Sociale Agenda ook 32 miljoen redenen kunnen zijn om te helpen. Voorzitter, simpel. Om in medische vergelijkingen te spreken, als iemand flink bloedt, kun je een pleistertje plakken of je kunt het bloeden echt stelpen, de wond schoonmaken en deze verbinden, zodat hij niet gaat ontsteken.

Voorzitter, in 3 jaar tijd hebben wij geen enkele vooruitgang gezien buiten dat er heel veel gesproken is, heel veel thee gedronken is, maar het kan toch niet zo zijn dat een activistisch college niet bij

machte is om in gesprek met gemeenten enige vorm van helpende hand te bieden. PVV heeft hier altijd op gehamerd en zal hierop blijven hameren. Te late en te weinig zorg geeft onze jongens een valse start en gelet op de uitdagingen die we hebben met vergrijzing, gezondheid et cetera, moeten we juist zorgen voor de best mogelijke start. Zelfs Max Verstappen, de inhaaltovenaar uit Limburg, heeft het makkelijker als hij vanaf pole position kan starten, dat geldt voor iedere race. Onze oproep aan dit college is dan ook om vooral te zorgen dat die jongeren van ons zoveel mogelijk op pole position komen te staan, voordat die lichten voor de race op groen gaan.

Een ander voorbeeld waarom er een paar versnellingen bij mogen in de Sociale Agenda is de problematiek omtrent verwarde personen. Steeds vaker lezen wij in de krant stukken over verwarde personen met alle problemen van dien. De proeftuin verwarde personen, die moet zorgen voor toeleiding naar en melden van opvang, mag van ons veel sneller uitgerold worden en nog veel effectiever. Dit probleem wordt zeker met het rijksbeleid, alleen maar groter en ook vandaag is iedereen die een aanslag pleegt automatisch ook verward al.

Voorzitter, dan staat er onder de Sociale Agenda een klein kopje Internationale Bau Ausstellung (IBA)-Parkstad. Tja, IBA-Parkstad, dat was een mooi podium op Pinkpop, maar hebben wij dit nu betaald? Ik hoop het niet. Is dit de manier waarop IBA zich moet presenteren? En begrijp me niet verkeerd voorzitter, Pinkpop is in de ogen van de PVV een mooi Limburgs feest en we zijn heel blij dat dit tot 2040 in Landgraaf blijft, ook al had ik persoonlijk, als inwoner van Sittard-Geleen, liever weer eens terug in de buurt van Glanerbrook waar het vroeger was, gezeten, maar ja, een mens mag dromen.

Voorzitter, de PVV is dan ook klaar met proeftuinen en proefballonnen en wil acties, uitvoeringsprogramma's en resultaten boeken. Zeker daar waar het de jeugdzorg, ouderenzorg en kwetsbare personen betreft.

En dan even een kleine kanttekening bij het kopje Cultuur, voor de meelezers pagina 88, punt 4, Digitalisering. We hebben in aanloop naar de nieuwe Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) begrepen dat er veel instellingen zich zorgen maken over problemen die kunnen ontstaan met in de AVG opgenomen regels met betrekking tot personen op archiefbeelden die daar geen expliciete toestemming voor gegeven hebben. Hoe gaat dat dadelijk met het digitaliseren en eventueel publiceren van deze gegevens? Is dat überhaupt nog uitvoerbaar binnen deze regelgeving?

Dan voorzitter, op het vlak van sport hebben we gezien dat er geen investeringen gedaan zijn volgens de tabel en de grafiek. De PVV begrijpt, als we kijken naar de problemen omtrent de Sportzone Sittard-Geleen, maar voorzitter als wij kijken naar de ambities van de gemeente en de duidelijke boodschap in bijvoorbeeld het coalitieakkoord van Sittard-Geleen dat zonder Provinciaal geld er geen ontwikkelingen komen en zelfs accommodaties gaan wegvallen, dan baart dat de PVV ernstige zorgen. De PVV is vooral een voorstander van de breedtesport, sport moet je doen en vooral niet bekijken vanuit een luie zetel voor de tv. In het kader van de gezondheid van onze inwoners lijkt ons dat ook een belangrijk aandachtspunt voor de rest van deze periode en een koppeling tussen sport en gezondheid moet dan ook zeker gemaakt blijven worden.

Voorzitter, u ziet de mobiliteit zit er goed in, dus door naar de tram Vlaanderen-, oftewel Hasselt-Maastricht. Het bevreemdt de PVV, zeker gelet op de debatten en behandelingen hier in dit huis, dat over dit onderwerp niet veel meer in de Jaarstukken terug te vinden is dan 1 regel. De PVV neemt aan dat, gelet op de problemen aan de Vlaamse kant, dat dit jaar nog echt wel terug gaat keren. Overigens hebben wij in het verleden al aangegeven dat wij verwachten dat het financieel niet haalbaar was en dat de financiën voor de tram niet op orde zouden komen. Overigens hebben we ook

aangegeven dat er een goed alternatief ligt, in de vorm van een spoorlijn die al gereactiveerd kan worden.

Voorzitter, dan de N271. Misschien dat de portefeuillehouder dit wil horen. Blijkbaar niet. Oké, dan mag hij het teruglezen. De PVV heeft recentelijk een schrijven gehad van de gemeente Bergen over de voortgang, of beter gezegd de stagnatie van deze. Vandaar dat de PVV de portefeuillehouder wil vragen wat er in dit dossier nu aan de hand is. Welke afspraken zijn er gemaakt tussen de Provincie en de gemeente Bergen met betrekking tot de verkeersveiligheidsmaatregelen op de N271 ter hoogte van Well? Het voortraject is in 2013 gestart. Wat is er tot op heden daadwerkelijk gebeurd? Kent de gedeputeerde dit dossier? Wanneer start de daadwerkelijke uitvoering? Is er contact geweest met de gemeente Bergen en welke prioriteit kent de gedeputeerde dit dossier nu toe? De PVV is heel benieuwd naar de uitleg van de portefeuillehouder.

Voorzitter, dan even voor de nieuwe gedeputeerde, die de schoenen van de heer Prevoo vult en zijn portefeuille heeft overgenomen. Wij hebben in het verleden een debat gehad over het Sloopfonds en het feit dat dit een blokkade vormt bij de realisatie van passende woningen in met name het goedkopere segment. Gaat u hier actie op ondernemen en welke? Om te komen tot betere woningen en hopelijk het afschaffen van het onzalige fonds.

Voorzitter, dat is een vraag die we eigenlijk doorlopend kunnen stellen: welke projecten zijn er nu daadwerkelijk uit het activistische kokertje van de portefeuillehouders gekomen op het vlak van asbest, energie en decentralisaties? Als we kijken naar de periode waarin de gedeputeerde Geurts de portefeuille heeft overgenomen, dan kunnen we helaas niks anders dan constateren dat er in die 1,5 maand meer gebeurd is dan in de voorafgaande jaren. Gaat de nieuwe gedeputeerde eerst, zoals gebruikelijk is, 100 dagen kennismaken met de organisatie en de portefeuille of gaat deze direct aan de slag met concrete maatregelen om de doelstellingen te halen? En zo ja, welke? Voorzitter, gelet op het feit dat er vanaf vandaag slecht 271 dagen resten tot aan de verkiezingen, dat dit inclusief de weekenden en het aankomend reces is, concludeert de PVV dat de nieuwe gedeputeerde niet veel tijd meer heeft dan de 100 dagen om in te werken en wij vragen ons af wat er in die tijd gedaan kan worden. Is dit dadelijk een garantie voor rode vlakken in de jaarrekening 2018?

Voorzitter, voor de PVV was het geen enkel probleem geweest als de portefeuille was verdeeld onder de zittende gedeputeerden. Dan was er ook geen bonus geweest op bonje en was de voortvarendheid gewaarborgd. Op de energieportefeuille zou dit voor ons niet eens zo erg zijn, als er wat achterstal blijft. Zeker niet als je concluderen kunt dat de beoogde werkgelegenheid die in de jaarrekening genoemd wordt en in de doelstellingen genoemd wordt, enkel en alleen als tijdelijke werkgelegenheid beschouwd kan worden.

Warmtewinning in Californië, die door het staatstoezicht op de mijnen is stilgelegd en daarmee illustreert dat warmtenetwerken op basis van geothermie nog lang niet betrouwbaar zijn, zeker gelet op de geologische componenten, en daarmee geen vervanging zijn voor gas, de investeringen van huizenbezitters om over te schakelen naar gasloos en een warmtenet eventueel of een andere manier van verwarmen tussen de € 15.000,00 en € 35.000,00 per woning vergen en dat vele huizenbezitters dit domweg niet hebben. Dat zijn trouwens gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek.. De salderingsregeling wordt afgeschaft en daarmee wordt de basis onder zonne-energie uit geschoffeld.

Het is al eerder in dit huis aangegeven, de koppeling tussen asbest en energie is wat ons betreft een onzalige koppeling. Focus dan op asbest en ondersteun mensen die destijds legaal volgens het Bouwbesluit hebben gebouwd en nu door een onbetrouwbare overheid zijn veroordeeld tot dure

saneringen. Overigens voorzitter, kan iemand mij uitleggen waarom er een subsidie van € 90.000,00 nodig is geweest van de Provincie Limburg voor het zonne-energiepark van Michael Kors? Een park dat gefinancierd wordt vanuit een Stimulering Duurzame Energie (SDE)-beschikking die tot doel heeft om de investeringen binnen een redelijke termijn terug te kunnen verdienen en de ervaring leert dat die redelijke termijn ongeveer bij 11 jaar ligt. Voorzitter, ook hier zit weer een stukje groen dat voor ons rood moet zijn, pagina 188, punt 3: gerealiseerd € 30 miljoen, streefwaarde € 50 miljoen. Wij missen € 20 miljoen. U ook?

Voorzitter, punt 2, pagina 192, Edelchemie. Korte vraag aan de portefeuillehouder die dit heeft overgenomen, ik heb dat destijds ook aan de gedeputeerde Prevoo gevraagd en helaas nog steeds geen definitief antwoord gekregen. Wordt hier in deze casus ook expliciet gekeken naar nieuwe en goedkopere varianten van sanering, zoals sanering middels ozoninjecties?

Voorzitter, dan de laatste onderwerpen, betrouwbaar bestuur. Hm, ik heb even moeten gniffelen. Stel u voor aan de discussie omtrent de herindeling Heerlen-Landgraaf en het resultaat hiervan. Gelukkig vond ook dit onzalige voorstel zijn Waterloo, alleen in dit geval in Den Haag.

En dan resten mij nog slechts 2 kleine dingen in mijn eerste termijn. Ten 1^e de veiligheid oftewel, zoals de gouverneur dat al opmerkte, de politiecapaciteit. De PVV heeft al vaker gehamerd op meer politie voor Limburg, een regio met grensoverschrijdende criminaliteit, een regio met heel veel problematiek op het gebied van drugs en drugstoerisme, een regio die qua criminaliteit vaak boven de Randstad uitsteekt, zeker op bepaalde zaken en wat krijgen we? 1 eenvoudige diender, 1 agent per gemeente. Agenten lopen in 2-tallen, dat wil zeggen dat er dadelijk maar in de helft van de Limburgse gemeenten een agent bij geplaatst kan worden. Die hebben een buddysysteem. Voorzitter, in het verleden hebben wij ook al gezegd dat wij het noodzakelijk vinden dat de politie-uitrusting op orde komt en we hebben toen een motie ingediend om te komen tot tasers voor de politie. Die is hier afgewezen en als je nu gaat kijken naar de resultaten uit de landelijke proef met die tasers, zie je dat het een gigantisch groot resultaat heeft en heel erg goed werkt. Dus we willen vragen om vooral landelijk daar nog een keer voor te lobbyen, dat die zo snel mogelijk ook in Limburg ingevoerd worden.

En dan de laatste voorzitter, een motie die staat gemarkeerd als afgedaan en die wij nog steeds, waar we ook gaan in Limburg, in uitvoering niet tegenkomen. Motie 536 om precies te zijn, een motie om te komen tot borden bij projecten waarop staat dat dit mede mogelijk gemaakt is met subsidie van de Provincie Limburg en wat schetst onze verbazing? Een eenzaam bord ergens waarop staat 'er is subsidie door de Provincie gegeven' komen we nog wel tegen, maar dat wat in de motie genoemd wordt, ondanks dat toegezegd is dat het uitgevoerd zou zijn, ontbreekt in alle toonaarden, dat is dat daar de bedragen bij staan. Rijdt u door Vlaanderen rond, ziet u overal: dit project is mede mogelijk gemaakt met de Vlaamse overheid met een investeringsbedrag van x euro. In motie 536 staat om een soortgelijk iets te doen, is aangenomen hier, zou uitgevoerd zijn en tot op heden zien wij geen enkel bord bij geen enkel project waarop staat wat daar voor bedragen mee gemoeid zijn. Dus voorzitter, de vraag is: wanneer gaat u eindelijk eens een keer dat doen wat u heeft gezegd? Tot zover in 1^e termijn.

De voorzitter: Dank u wel de heer Housmans en ook nog ruim binnen de tijd ook. U had nog 30 seconden extra. Het woord is aan de heer Titulaer van het CDA en aansluitend ik dacht de heer Rossel van GroenLinks. Ja.

De heer Titulaer (CDA): Dank u mijnheer de voorzitter. We behandelen vandaag de jaarrekening en daarmee de verantwoording van het gevoerde beleid en we gaan hier op 5 punten in op de resultaten.

Als 1^e hoofdstuk 4.1.1, Bestuur Rijksveiligheidsbeleid. Voorzitter, voor ons is dat een permanent terugkerend thema en helaas is de criminaliteitsbestrijding en de bijbehorende politiecapaciteit dus daar een punt. De afgelopen jaren hebben wij bij voortduring via schriftelijke vragen, debatten en moties, de laatste motie dateert van 3 november afgelopen jaar, en de behandeling in de Voorjaarsnota gewezen op de scheve verhouding tussen de aanwezige en de benodigde politiecapaciteit in Limburg. Onze collega's van de LVP hebben in de schriftelijke vragenronde daar ook al vragen over gesteld. Door te weinig politie hebben we in onze regio lage oplossingspercentages van misdrijven, hogere criminaliteitscijfers en te lange aanrijtijden.

Positief was dan ook om te vernemen dat het huidige kabinet heeft besloten om meer geld uit te trekken voor politie en justitie en dat daarmee in Nederland wel 1100 politieagenten erbij komen, verdeeld in wijkagenten, agenten ter bestrijding van cybercrime en agenten ter bestrijding van zware misdaad, waaronder de drugscriminaliteit. Helaas blijkt echter dat er maar 31 van de 1100 naar Limburg komen.

In de genoemde motie van afgelopen jaar hebben de Staten het college van Gedeputeerde Staten opgeroepen om het Rijk te verzoeken de uitvoering van de structurele herverdeling van de politiecapaciteit zo snel mogelijk op te pakken en uit te voeren op basis van reële criteria die recht doen aan de ligging van de regio's aan landsgrenzen, waar criminelen helaas gebruik van maken. Ook werd er in de motie opgeroepen tijdelijk extra opsporingscapaciteit te vragen teneinde moordzaken, grensoverschrijdende criminaliteit en ondermijningszaken op te kunnen lossen.

Eerder werd de Commissaris van de Koning opgeroepen de brandbrief daarvoor vanuit de burgemeesters te ondersteunen, dat is ook gebeurd, dat heeft hij ook geantwoord en het aantal partijen en ook de burgemeesters en ook wat we in de pers hebben gelezen dat geeft ook aan dat dat breed gedragen wordt in Limburg, deze oproep om meer capaciteit en als je dat dan afzet tegen die 32 toegezegde agenten, of 31 dat is een beetje onduidelijk, in ieder geval hoe valt dat dan te rijmen? En daarom vernemen wij om deze reden graag wat er na de motie en de ondertekende brandbrief is gebeurd: welke stappen zijn er gezet, welke resultaten zijn er geboekt behalve dus wat we in de pers hebben kunnen lezen? Want weet de portefeuillehouder soms meer over de verdeling van de extra agenten voor de bestrijding van cybercrime en drugsbestrijding? Stel bijvoorbeeld dat het team Cybercriminaliteit naar de Brightlands Smart Services Campus in Heerlen komt en daar gebruikmaakt van de aanwezige expertise over data-analyse, dan zou dat beeld positief bijgekleurd kunnen worden.

Naar we hebben begrepen, is de verdeling van de politiemensen echter gebaseerd op de huidige verdeelsleutel als het gaat over die algemene agenten en dat is nu juist het probleem. Als voorbeeld, en we hebben dat hier vaker genoemd, de regio Haaglanden, die qua inwoners even groot is als de regio Zuid-Limburg, 2 keer zo veel politiemensen heeft, dan klopt er iets niet want als je de criteria bekijkt en je neemt de grensligging niet mee, ja dan waan je je terug op de tijd van 100 jaar geleden, toen de Eerste Wereldoorlog in deze contreien helaas heerste, maar toen er een hek om Limburg stond en inderdaad niemand in of uit kon, maar die tijd is gelukkig voorbij, maar het lijkt erop dat ze dat in Den Haag nog niet begrepen hebben als het gaat om de verdeelsleutel qua politiecapaciteit.

De grensoverschrijdende criminaliteit is onder meer door professor Fijnaut in het verleden al vaker geanalyseerd en het is evident dat alleen al voor de afstemming tussen Nederlandse, Belgische en Duitse politie, politiemensen nodig zijn, die men natuurlijk aan de zee niet nodig heeft want daar kun je met niemand overleggen en daar hoef je geen raketgeleerde voor te zijn om dat te begrijpen. Dus ook op het ministerie, waar vele ambtenaren uitkijken op de zee, die zouden toch eens een keer het gezicht de andere kant uit moeten draaien. Kortom college, ik vraag dit aan het college want in de

schriftelijke beantwoording stond dat de Rijksheer geen verantwoording hoeft af te leggen aan de Staten, dus dan vraag ik het gewoon aan het college in de andere hoedanigheid. Wanneer krijgen we resultaat en krijgen we die vreselijke verdeelsleutel gewijzigd?

Voorzitter, dan kom ik op het 2^e onderwerp, Wonen, hoofdstuk 3.3.1 in combinatie met 3.4.1. Het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) dateert van 2014. Op basis van het POL 2014 zijn in 2016 en 2017 regionale structuurvisies met pijn en moeite vastgesteld. In 2017 hebben wij dat onder meer in de Voorjaarsnota en de begroting, de motie Verhoijzen van 3 november 2017, aan de orde gesteld. In de jaarrekening staat dat het Transitiefonds vorig jaar € 700.000,00 onderuitputting heeft gekend, onder meer door het krimpbeleid. Dat schrijft u daar zelf ook bij op pagina 152. Er zit ook nog eens € 14 miljoen in het fonds ultimo 2017.

De beleidsinkadering gaat erg traag. Als er normaal gesproken in 2019, dan zijn we weer 5 jaar verder, een nieuw POL zou komen, dan is de huidige beleidsafstemming met de gemeenten pas net een jaar bezig, maar de marktontwikkelingen die vragen in razend tempo bijstellingen. In Vaals, als voorbeeld, wordt ruimte gegeven nu binnen de kaders, aan studentenwoningen, terwijl in Maastricht de studentenwoningen nog worden afgeknepen. Er mag in totaal geen woning bij.

Het Transitiefonds is juist gericht op herbestemming van monumenten en beeldbepalende panden, maar hoe komt het dan dat in het licht van de behoefte aan meer starterswoningen in de dorpen en de grote hoeveelheid historische en beeldbepalende vrijkomende agrarische bebouwing en dus daarmee de kansen op herbestemming, die middelen uit het Transitiefonds dan niet op die plekken terecht komen? En wanneer leidt dan die evaluatie van het POL en het woningbeleid tot dus de bijstelling in dat beleid? Dus dat dat dus wel versneld tot uitvoering komt. Dus daar hebben we de vragen over.

Voorzitter, kom ik aan het 3^e punt, de IBA. De IBA is bedoeld om een samenhangende blikvanger over een projectenreeks in Parkstad aan te brengen en daarmee ook een nieuw elan te bewerkstelligen, zodat de regio weer in beweging komt en de Provincie, we hebben met zijn allen daar een duit in het zakje gedaan met € 30 miljoen extra middelen en eind 2017 heeft de midterm review plaatsgevonden, waarbij de bereikte resultaten tot dusver zijn bekeken en diverse aanbevelingen zijn gedaan. 1 van de voornaamste conclusies uit die review was dat het een goede zaak is dat er focus is aangebracht in het IBA-uitvoeringsprogramma, waarbij uit de 50 kandidaat-projecten diverse sleutelprojecten zijn geselecteerd die prioriteit krijgen qua uitvoering. In 2020, dat is over 2 jaar, is het expojaar, het jaar waarin een groot deel van de projecten zichtbaar en merkbaar moet worden. De grote vraag die wij nu hebben, is welke status al die 50 projecten in dat jaar hebben. Kan er dan een lintje geknipt worden, is het hoogste punt bereikt of gaat dan net de schop in de grond? En op dat punt zouden we, in het kader van de transparantie en duidelijkheid, ook graag een stoplichtenmonitoring zien, waarbij per project wordt aangegeven wat de status in 2020 zou moeten zijn en of men qua planning ook op dat juiste spoor zit.

Voorzitter, dan ga ik door naar het 3^e onderwerp, de cross-overs en Landschapsfonds, paragraaf 3.8.1. In de Voorjaarsnota vorig jaar hebben we verwezen naar het coalitieakkoord met betrekking tot het via een Landschapsfonds bewerkstelligen van cross-overs in landschaps- en natuurbeheer. Want in de praktijk komen op dit punt verschillende beleidsdoelen samen in de dagelijkse bedrijfsuitvoering van boeren, terreinbeherende organisaties en andere grondeigenaren, terwijl de beleidsinstrumenten en de subsidies vaak eendimensionaal zijn gericht en een Landschapsfonds zou juist een middel kunnen zijn om dit probleem te ondervangen. In de jaarrekening geeft u aan dat er een pilot is gestart in Noorbeek en dat er een voorstel komt in 2018, dat staat op pagina 207 bovenste alinea. Kunt u nu

aangeven graag wat de ervaringen zijn met de pilot en in welke richting die ervaringen matchen met de verwachtingen en waar ook bijstelling in te verwachten is? In dit kader zullen we overigens in verband juist met die verwevenheid van het landschapsbeleid met erosiebestrijding en wateroverlast daar volgende week in de Voorjaarsnota op terugkomen.

Voorzitter, dan ben ik beland bij het laatste onderwerp, de financiën en economie, met name paragraaf 1.1.2, en daarbij wil ik opmerken voorzitter tot slot... Allereerst complimenten aan het college voor het gevoerde financiële beleid. Ik heb het ook vorig jaar bij de jaarrekening gezegd, maar het mag hier nogmaals, zeker bij de laatste behandeling binnen onze periode, dat de prudentie ertoe geleid heeft, en de inkadering binnen de kaders van het coalitieakkoord, dat er nu een nieuw overschot is ontstaan en inmiddels hebben de beschikbare immunisatiereserve, dus de echte vrije middelen om het maar zo te zeggen, die zijn weer met € 8 miljoen aangegroeid en die beslaan nu € 1 miljard en € 12 miljoen. Ofwel € 106 miljoen meer dan bij de aanvang van de coalitieperiode, toen de beleidsmiddelen van de immunisatiereserve waren afgehaald en toebedeeld, die waren € 90 miljoen, en daar komt dan nog bij dat van die € 90 miljoen het college nu zijn best nog moet doen om € 25 miljoen uit te geven en dat halen we allemaal uit de jaarrekening.

Maar het is toch een beetje een verantwoordingsdebat, dus we willen hier graag een iets bredere beschouwing geven. Want naar ons idee is de Provincie geen spaarclub. De middelen worden op dit moment via het kader Sturing in Samenwerking 2.0 ingezet ter versterking van de economische en maatschappelijke structuur van Limburg en recent werden de jaarrekeningen van de Limburgse Investeringsbanken gepresenteerd en daar lazen we dat in Belgisch Limburg de LRM een wat breder perspectief heeft dan het LIOF. Ofwel aan onze zijde beperken we ons wat strikter in ons economisch handelen dan de euregionale buren dat doen. Om als voorbeeld te pakken, de sluiting van Ford in Genk wat een grote aderlating voor de structuur daar is geweest, zowel economisch als sociaal, dat zou Volkswagen in Nedersaksen niet zomaar doen, niet zomaar kunnen doen.

En in ons economisch denken zijn wij als CDA, net als onze buren, voorstander van het Rijnlands model. Wij zijn van mening dat ongebreidelde marktwerking kan leiden tot excessen. Het vinden van de juiste balansen is essentieel en in dat kader is het van belang dat het bedrijfsleven goed gedijt in Limburg en goed verankerd wordt in de sociale en economische en maatschappelijke structuur. Multinationals kunnen onder het mom van marktwerking echter van de ene op de andere dag hun zetel verplaatsen of hun productiefaciliteiten, capaciteit, verplaatsen. Dat vinden wij wat ons betreft een ongewenste zaak als het gaat om fabrieken, labs en zeker als het gaat ook om hoofdzetels. Die verankering juist van strategische bedrijvigheid voor het economische en sociale weefsel is voor ons een essentieel punt. Wij zijn van mening dat economische beslissingen ook niet altijd rationeel zijn, maar ook aan modegrillen of vermeende ontwikkelingen onderhevig zijn. Denk bijvoorbeeld aan wat is gebeurd bij Ford, ik heb dat voorbeeld al genoemd, maar ook bij vastgoedinvesteringsfondsen die letterlijk in hun prospectussen zetten dat ze niet investeren in de randgebieden van Nederland, waaronder Zuid-Limburg vanwege dat zij vinden dat daar krimp plaatsvindt en dat het niet interessant is. En als we op wat grotere schaal rondkijken, dan hoeven we maar te luisteren naar onze bevriende Amerikaanse president, die een handelsoorlog begint, terwijl alle economen zeggen, en niet alleen economen, dat hij niet goed wijs is.

En ook wij in Limburg schatten waarschijnlijk onze kansen hier, omdat wij de situatie kennen, hoger in dan buitenstaanders. We hebben in het verleden al succesvol ons eigen MKB Investeringsfonds opgericht, dat is ondergebracht bij het LIOF, maar we willen nu toch iets verder gaan denken en daarom verzoeken wij het college om serieus te gaan onderzoeken of er een investerings- en beleggingsfonds opgericht kan worden, die de economische en maatschappelijke versterking van

onze regio als uitgangspunt heeft en daarmee de verankering van de economische bedrijvigheid. De Provincie zou dan 1 van die investeerders moeten worden, maar zeker niet de enige. Wij denken dan ook dat pensioenfondsen, die juist het geld van de Limburgse werknemers beleggen, ook mee zouden moeten doen en wellicht ook juist met hun expertise op het gebied van beleggingen een dergelijk fonds zouden kunnen beheren en in dat onderzoek dat wij vragen zou bekeken moeten worden of particuliere beleggers, Limburgers bijvoorbeeld maar ook anderen, gewone Limburgers mee zouden kunnen investeren, beleggen, in zo'n fonds. Met andere woorden, het begrip local-for-local willen we ook voortaan op kapitaal toepassen en niet alleen op consumentengedrag. Het zou er wat ons betreft bij voorkeur voor de begrotingsbehandeling moeten liggen, maar in ieder geval zou het input kunnen zijn voor een volgend college voor een volgende periode, wie dat dan ook moge zijn.

De voorzitter: De heer Heuvelings.

De heer Heuvelings (VVD): Begrijp ik mijnheer Titulaer, dat u voorstander bent van een fonds dat vastgoed gaat beheren, waar de Provincie een deelgenoot van wordt en dat ondanks dat op dit moment veel in vastgoed wordt belegd? Als je kijkt naar Venlo bijvoorbeeld, daar zijn zeer vele vastgoedinvesteerders die daar zeer grote aandelen hebben in logistieke centra. Bent u van mening dat de Provincie in vastgoed moet gaan beleggen?

De heer Titulaer (CDA): De Provincie belegt nu soms in vastgoed, maar dan krijg je juist weer, wat vaker ook in dit huis plaatsvindt, daar discussie over... Want als het goed gaat, klopt het college zich op de borst en als het fout gaat, dan rent vooral de oppositie ernaartoe om te zeggen: je hebt een foute beslissing genomen. Je moet dat daaruit trekken en dat is juist wat ik bepleit, om te zeggen: je moet het indirect doen als je het doet, maar wat je naar ons idee wel moet doen, is dus inderdaad kapitaal ter beschikking stellen, zoveel mogelijk, zo gemakkelijk mogelijk ter beschikking hebben voor de eigen economie en dat betekent wellicht ook investeren in vastgoed en in grondposities, noem maar op.

De heer Heuvelings (VVD): Een vervolgvraag voorzitter. Betekent dat dat u daar marktfalen constateert of is er een andere beweegreden?

De heer Titulaer (CDA): Ja, het is een combinatie van. Het kan marktfalen zijn, zoals wij dus nu hebben, ingegrepen in de crisis. Hè, waar je een slingerbeweging hebt in de economie en dat je dan constateert dat er marktfalen is en daarvoor dus fondsen in het leven roept, maar dat niet alleen. Het kan ook zijn dat je dus gewoon gemakkelijker op deze manier kapitaal ter beschikking stelt in de eigen regio en daarmee ook een indirect rendement te waarderen, wat buitenstaanders niet doen. Die gaat het alleen om het directe financiële rendement. Logisch, maar als Provincie en ook als belanghebbende omdat je hier woont, heb je ook een indirect belang en daarmee is het... Het totale rendement kan hoger zijn als jij investeert in jouw eigen regio. Dat is in feite een beetje een wat abstracte beschouwing, maar dat is ook wat er gebeurt als je investeert in dijken of zo. Dus omdat je zegt: gezamenlijk hebben we daar belang bij, alhoewel het directe financiële rendement misschien niet zo hoog is.

De heer Heuvelings (VVD): Voorzitter, een laatste vraag. U zegt 'het kan zijn marktfalen', maar is het marktfalen volgens u of niet?

De heer Titulaer (CDA): Ja voorzitter zoals ik al zei, is het voor een deel marktfalen, maar dat niet alleen. Het is ook het benutten van het maatschappelijk rendement en het indirect rendement dat je

daarmee maakt als belanghebbende omdat je in de regio woont of verbonden bent of anderszins stakeholder daarin bent.

De voorzitter: Oké, voldoende uitgelegd.

De heer Heuvelings (VVD): Nog 1 aanvullende vraag voorzitter.

De voorzitter: Kort.

De heer Heuvelings (VVD): U zegt: maatschappelijk rendement, maar dat mag ik toch niet zien, dat maatschappelijk rendement in commercieel vastgoed zit, is voor mij toch een brug te ver.

De voorzitter: Dat was geen...

De heer Titulaer (CDA): Nee, dat was geen vraag, maar ik wil daar toch op antwoorden. Kijk, als geïnvesteerd wordt in uw regio en daarmee gaat de economie beter, meer werkgelegenheid en die mensen wonen en werken en die komen op een gegeven moment wat vaker bij de bakker voor luxe gebakjes omdat ze het beter hebben, dan gaat ook de bakker daar weer van profiteren en als de bakker daar weer van profiteert, kan die ook weer meer doneren aan het gemeenschapshuis en die verenigingen mee... Dus met andere woorden, de sterkte van het economische weefsel is de basis voor de leefbaarheid en voor het maatschappelijke rendement dat wij allen genieten.

De voorzitter: We gaan verder. U was al klaar?

De heer Titulaer (CDA): Voorzitter, dat was mijn bijdrage.

De voorzitter: Nee, want u had geen mooie slotzin.

De heer Titulaer (CDA): Ik hoop dat u daarmee genoeg neemt.

De voorzitter: U heeft meteen..., maar dat mag ook.

De heer Titulaer (CDA): Dat was mijn laatste...

De voorzitter: U had nog 4,5 minuut.

De heer Titulaer (CDA): Die schenk ik u graag.

De voorzitter: Dank u wel. Daar houden wij van.

De heer Titulaer (CDA): Dat valt alweer mee hè.

De voorzitter: Dank u wel. Er was 22 minuten aangekondigd, dat is... Ja, ik kijk mevrouw Werrij al aan. Het woord is nu aan de heer Rossel van GroenLinks.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter, dank u wel. 'In Limburg bereiken we meer! In actie voor een welvarend en sociaal Limburg'. Zo begon het coalitieakkoord van CDA, SP, VVD, D66 en PvdA in april 2015. Hierbij waren 4 uitgangspunten onder het akkoord. GroenLinks complimenteert de coalitie ermee dat men ogenschijnlijk de lieve vrede heeft weten te bewaren. Een brede coalitie die naar alle

waarschijnlijkheid de rit zal uitzingen. Er heerst dan ook in de politieke arena rust en reinheid, om de woorden van Gedeputeerde Koopmans te herhalen. Of dit ook altijd binnen de coalitie heerste, kunnen wij als buitenstaanders helaas niet beamen. Vraag aan de coalitiepartijen is wat zij nu zelf van deze bloesemcoalitie vonden. Is dit voor herhaling vatbaar?

Voorzitter, uiteindelijk beoordelen wij deze coalitie op de daden. En ja, er is heel veel gebeurd de afgelopen 3 jaar en 3 maanden. Met name gaat het economisch voor de wind. Daar heeft de Provincie ook stevig op ingezet. Denk aan Brightlands en alle investeringsfondsen, bijvoorbeeld via LIOF. Dit rendeert ook zienderogen. Juist deze coalitie heeft echter gemeend economische en sociale structuurversterking aan elkaar te koppelen. Dit werd later ietwat afgezwakt naar economische structuurversterking met een Sociale Agenda. Dat is uiteraard gedaan om de SP aan boord te krijgen van deze coalitie. GroenLinks heeft de Sociale Agenda Limburg 2025 van harte ondersteund, maar heeft wel van meet af aan vraagtekens geplaatst bij het meten en sturen op doelmatigheid ervan. Liefst € 32 miljoen belastinggeld is er met deze agenda gemoeid deze periode. Het heeft voor ons nog altijd meer weg van een instrument van inputsubsidie dan van meten en sturen op doelmatigheid om tot een trendbreuk te komen in participatie en vitaliteit. Wij denken nog steeds dat niets doen geen optie is, maar tastbare resultaten in relatie tot de strategische doelstelling zijn ver te zoeken. Hoe staan de coalitiepartijen hier nu in? En nog belangrijker, wie gaat het opnemen in zijn of haar programma om dit voort te zetten in de volgende periode? GroenLinks zal dat zeker wel doen.

Voorzitter, In het Sociaal Domein zien we echter pijnlijke ontwikkelingen. Langer thuis wonen bijvoorbeeld knelt bij heel veel oudere mensen die structureel zorg nodig hebben. Het gevoel om van het kastje naar de muur te worden gestuurd, overheerst. Wat doet de Provincie in haar Sociale Agenda er nu aan om tot ontschotting te komen binnen het zorgdomein en de cliënt centraal te stellen? Dat is immers de fundamentele uitdaging binnen het hele zorgdomein of in de jeugdzorg, tot 2015 nog een Provinciale taak, waar wachtlijsten oplopen, de gemeentelijke bureaucratie oneindig lijkt en er meer jongeren in een gesloten zorginstelling zitten dan ooit tevoren, in 2017 liefst 8% meer dan het jaar daarvoor. Gewoon omdat zaken niet goed geregeld zijn en dat terwijl de economie aantrekt en je zou denken dat er ook meer geld en mogelijkheden komen voor betere zorg en preventie. De trend in de zorg lijkt dus averechts op de trend economie. Gaat het economisch goed, loopt het stroef tot zeer stroef in de zorg. Waarom heeft de coalitie wel continu budgetten voor economische investeringen geplust, maar niet voor de sociale structuurversterking dan wel de Sociale Agenda? Omdat het niet revolveert in geld? En het maatschappelijk rendement dan? Welke grote Limburgse gemeente heeft inmiddels geen miljoenentekorten op het Sociaal Domein? Onlangs meldde de gemeente Heerlen over 2017 een verlies van € 15 miljoen te hebben gedraaid en in Venlo blijkt het tekort nog groter te zijn geworden, maar ook Sittard-Geleen en Maastricht hebben zitten piepen. Hier zit onmiskenbaar een patroon in. Dit heeft niet meer sec met keuzes van een gemeentebestuur te maken. Wat doet de Provincie hieraan gelet op haar rol als financieel toezichthouder?

Voorzitter, laat ons als GroenLinks ook maar uitspreken dat we blij zijn met de extra € 3,5 miljoen voor Cultuur. Echter, snappen wij het verschil niet in de bedragen die in de Afwijkingenrapportage en de Voorjaarsnota precies staan, hier zit € 650.000,00 verschil in. Hoe kan dit? Bij ons vertrok het gezicht een beetje toen we lazen dat er liefst € 2,2 miljoen in totaal de komende 3 jaar naar de Provincie Zeeland gaat. Met de extra uitleg van het college kunnen wij hier echter mee instemmen.

Voorzitter, dan ga ik met u naar de groenere kant van deze coalitie. Asbest en Energie. Tja, energie en asbest. Zo logisch als het voor deze coalitie was om dit te koppelen, zo onlogisch vond en vindt GroenLinks dat. Waar zit nu precies de synergie? Hoeveel heeft het 1 nu daadwerkelijk met het ander te maken? En wat betreft de ambities op de energietransitie lijken we behoorlijk achter te lopen qua

daadwerkelijke maatregelen. Hoe gaan we nu precies zorgen dat we de doelstellingen echt gaan realiseren? En kunnen wij nog voor de verkiezingen van komende maart 2019 een bijstelling ervan verwachten na de op handen zijnde Klimaatwet en het doorvertalen ervan naar Provinciale doelstellingen? En GroenLinks heeft specifiek gevraagd naar de nog te besteden en uit te geven gelden bij het Limburgs Energie Fonds (LEF) en de Duurzaamheidsleningen, dat waren vragen 5, 6 en 7 en de aanvullende vraag van GroenLinks bij de Jaarstukken. Hoeveel geld is er nu concreet niet uitgegeven? Wij vinden alle informatie in de stukken zelf, dan wel de beantwoording op de vragen verwarrend. Niet uitgegeven geld betekent ook dat het vooralsnog geen extra middelen stimuleert om de duurzaamheidsdoelstellingen te realiseren. Wat kan het college hier nog aan doen? Immers hoe sneller de middelen worden ingezet, des te eerder kunnen doelstellingen worden gerealiseerd. We hebben hiervoor voor de 2^e termijn een motie achter de hand.

Wat betreft klimaatadaptatie voert de Provincie samen met gemeenten en Waterschap al diverse maatregelen uit. Op het gebied van circulaire economie is er echter nog geen enkel beleid in deze Provincie. Dit hebben we al mogen constateren toen ons initiatiefvoorstel 'Naar een duurzaam Limburg' sonderend werd besproken begin dit jaar. Hiervoor dient GroenLinks vandaag dan ook een motie in om alsnog werk te maken van een circulaire economie in Limburg. Dit is ook onmiskenbaar inzet van alle decentrale overheden gezamenlijk geweest richting het Rijk. Wat vinden het college en de coalitie hiervan? Wil men er nu wel mee aan de slag? En ik memoreer ook de aangenomen motie 689 van november 2015 van lid Kuntzelaers cum suis, waar ook wij mede-indiener van zijn geweest. Dit heeft uiteindelijk zijn beslag gekregen in asbest en energie, hier zou een onderzoek worden gedaan naar het hernieuwd gebruik van asbest, maar breder kijken naar hernieuwd gebruik van grondstoffen dan wel materialen is absoluut nooit aan de orde geweest.

Voorzitter, ook qua natuur doet de Provincie Limburg, moeten wij met pijn in het hart concluderen, niets extra's. Deze coalitie gaat uit van de huidige situatie, maar heeft geen enkele ambitie om ook maar iets meer in de richting van de inspanningsambitie op te schuiven. Waarom eigenlijk niet? In Limburg komen we niet eens aan de helft van de 2600 hectare natuur die we als inspanningsverplichting hebben. Is natuur deze coalitie dan niets extra's waard? Ook hier lijken de economische inzet en investeringen soms haaks te staan op de ambities qua natuur. Waarom niet hand in hand? En gaan we uiterlijk eind dit jaar 6 plannen voor parken hebben? Het antwoord op vraag 15 van onze vragen op de Jaarstukken.

Voorzitter, ook in het dossier Maastricht Aachen Airport, kortweg MAA, lijken alleen de economische belangen te dienen. Gezondheid, klimaat en leefbaarheid zijn ogenschijnlijk van ondergeschikt belang. Steeds meer vliegverkeer zorgt per definitie tot meer overlast voor mens, natuur en milieu. Deze coalitie kiest er zelf voor om deze koers te varen, maar waarom is wel het bedrijfsleven gehoord, maar niet de burger op dit hele dossier? GroenLinks komt dan ook met een 2^e motie om een burgeronderzoek en liefst structurele periodieke burgermonitor in te stellen inzake MAA. Liefst € 70 miljoen pompt deze Provincie in deze meest vervuilende manier van vervoer, maar de burger wordt niet betrokken. Dit kan en moet in onze beleving anders. Hoe kijken het college en de coalitie hier tegenaan?

Voorzitter, ook wat betreft de Railagenda komen er toch steeds meer beren op het spoor. De Maaslijn kent zijn financiële tegenslagen en station Grubbenvorst lijkt verder weg dan ooit. Ook bij de Avantislijn is een groot vraagteken er doorheen geplaatst en tot die tijd wordt de Heuvellandlijn niet doorgetrokken naar een nieuw transferium Kerkrade-West, maar de aansluiting VDL Nedcar en de aanleg van een raildistributiecentrum voor auto's bij Born lijkt crescendo te gaan. Ook hier weer een economisch belang dat lijkt te prevaleren.

Voor GroenLinks is investeren in goed spoorvervoer als alternatief voor vervoer over weg zeer belangrijk. Hier mag wat ons betreft dan ook een tandje bij, inclusief financiële middelen. De hoofdwegen in onze provincie slibben steeds verder dicht door een steeds verder toenemend aantal distributiecentra. De ene blokkendoos na de andere schiet uit de grond, maar veel vervoer gaat over weg en niet over spoor of water. Wat heeft deze coalitie nou eigenlijk gedaan om naast de economische investeringen ook te zorgen voor betere infrastructurele ontsluiting rondom die investeringen? Is de coalitie bereid om extra te investeren in spoorvervoer? Dit was en is immers het kindje van het lid Titulaer van het CDA.

Ook bij het Uitvoeringsprogramma Fiets 2016-2019 constateren we enerzijds dat het een groot succes was. Immers zijn er circa 90 projecten ondersteund voor de € 8 miljoen die beschikbaar was, maar het budget is inmiddels op en er is ook geen uitvraag meer gedaan bij gemeenten, omdat het budget op is. Houden onze ambities voor de fiets hiermee op of gaan we samen kijken naar eventueel aanvullend budget om dit succes voort te zetten? GroenLinks dient in ieder geval van harte vandaag een motie in die het college oproept uiterlijk bij de begroting 2019 aanvullende middelen vrij te maken en opnieuw een uitvraag bij gemeenten te doen in het kader van het Uitvoeringsprogramma Fiets 2016-2019.

Voorzitter, aan het einde van mijn betoog sta ik ook graag stil bij ons eigen optreden. Wij mogen dan wel de coalitie de maat nemen, wij dienen ook zelfreflectie toe te passen. Carla Brugman en ik hebben hier als een soort hyperactieve tandem de boel soms aardig op stellen gezet. Maar altijd met een constructieve ondertoon en om zaken in onze beleving beter te laten worden en soms met de nodige humor. We dienen immers ook gewoon lol te hebben met hetgeen we hier doen. De Pyrazoolmotie, de motie inzake duurzame toekomst agrariërs, de motie inzake verduurzaming van het Gouvernement, de motie Risicobeheersing vervlechting en grondexploitatie Greenpark Venlo, de motie Behoud Limburgse nationale parken, de motie Optimale sturing en controle Gemeenschappelijke Regelingen, de motie Structuurversterkende investering in kernen, de motie Voorbeeldfunctie biologisch inkoopbeleid, de motie Lobby ontwikkeling en productie elektrische voertuigen, de motie voor een bijenvriendelijk Limburg, de motie Innovatienetwerk bio-economie, de motie Extra financiële middelen klimaat en energie, de motie Intensivering kinderwelzijn en kinderarmoede, de motie tot toetreding EGTS Rijn-Alpencorridor, de motie Duurzame verankering Grensinfopunten. Voorzitter, door Provinciale Staten aangenomen moties waar wij zeer dankbaar voor zijn en vele andere aangenomen moties die wij mede hebben ingediend en ondersteund.

Voorzitter, hiermee laten wij zien actief betrokken te zijn bij het wel en wee van onze mooie provincie en ook constructief in de wedstrijd te zitten. Immers zouden wij gezamenlijk niet ver komen als we alleen maar zouden tegenwerken vanuit onze oppositierol. Tot zover in eerste termijn.

De voorzitter: Hartelijk dank mijnheer Rossel en u had gemerkt dat ik bij het woordje 'humor' de tijd heb stilgezet. Ik ga met u verder naar de SP-fractie en daar zou mevrouw Lauenberg de spreker voor zijn. Dat kan kloppen. Aansluitend de heer Van der Linden van 50PLUS.

Mevrouw Lauenberg: Voorzitter, toen ik begon hier in de Staten, toen veranderde de opzet van de jaarrekening en de begroting ieder jaar en daardoor was eigenlijk vergelijken niet echt mogelijk. Inmiddels kunnen we wat dat betreft zeggen dat de opzet van de jaarrekening gelukkig stabiel is. Wie had gedacht voorzitter, dat ik ooit zou moeten zeggen dat de jaarrekening deze coalitieperiode een stuk stabiel was dan onze eigen fractie helaas. De woorden van vorig jaar, waar ik het debat mee begon, 'geef nooit op', durf ik nu dan ook niet meer te gebruiken. Stabiel consistent is in ieder geval

een vooruitgang van de jaarrekening. Is de jaarrekening dan inmiddels perfect? Nee, dat is hij nog niet, maar zijn we al een stuk gevorderd? Ja, dat zijn we zeker en in het algemeen kunnen we dan ook zeggen dat we redelijk tevreden zijn over de jaarrekening.

De voorzitter: Ja, de heer Housmans.

De heer Housmans (PVV): Ja voorzitter, even een vraagje over stabiliteit en dan over de jaarrekening, dus maakt u zich niet druk. De stabiliteit in de vorm van de jaarrekening die is er, maar deelt u de mening van de PVV dat de stabiliteit in de definities die gehanteerd worden in de jaarrekeningen door de jaren wel nog veranderd zijn en dat het nuttiger kan zijn om bij een veranderde definitie de oude, zoals dat vorig jaar ook gevraagd is en het jaar daarvoor ook gevraagd is door de PVV, er tijdelijk naast te houden, zodat die vergelijking nog steeds op gaat. Wat vindt u daarvan?

Mevrouw Lauvenberg (SP): Ja, daar ben ik het met u over eens, dat dat inderdaad beter is om dat te doen.

De heer Housmans (PVV): Dat lijkt me een mooie motie samen voor de 2^e termijn.

Mevrouw Lauvenberg (SP): Ja.

De voorzitter: Wie weet.

Mevrouw Lauvenberg (SP): Voorzitter, zoals ik zei, we zijn we redelijk tevreden over de opzet van de jaarrekening, maar er zijn nog wel enkele aspecten die wij willen benoemen en die nog voor verbetering vatbaar zijn en een aantal punten komt eigenlijk overeen met wat de PVV al eerder heeft genoemd en dan wil ik beginnen met het stoplichtensysteem. Dit is vorig jaar ingevoerd in de jaarrekening, waardoor we snel kunnen zien of de beoogde resultaten behaald zijn ja of nee. Echter, het wordt nog steeds niet helemaal 100% goed gebruikt en bij de meeste resultaten gaat het wel goed, maar bij een aantal wordt toch echt onterecht een groene kleur gebruikt en het kan niet zo zijn dat je bij de prestatie-indicatoren, die kwantitatief zijn, ziet dat niet alles behaald is en dat dan bij het bijbehorende resultaat een groene kleur gebruikt wordt en dan wil ik 2 voorbeeldjes kort benoemen. Dat is bijvoorbeeld bij 1.2.3, Landbouw en agrofood. Daar staat bij resultaat 8, Ondernemerschapsontwikkeling een groene kleur, terwijl als je naar de bijbehorende prestatie-indicatoren kijkt, niet alle doelen 100% behaald zijn en hetzelfde is bij 1.2.6, Maakindustrie. Prestatie-indicatoren staat 110 bedrijven moesten deelnemen in 2017 en dat waren er uiteindelijk 103, maar toch wordt er een groene kleur gebruikt, terwijl dat in onze ogen dan oranje had moeten zijn en eentje die al eerder is benoemd door de PVV was bij Energie en duurzaamheid. We wilden inderdaad € 50 miljoen binnenhalen, dat was € 30 miljoen, dus eigenlijk niet behaald.

Dan schriftelijke vragen. De SP heeft ook schriftelijke vragen gesteld en eentje daarvan ging over het Investor Developmentprogramma van het LIOF. In 2017 is het aantal bezochte bedrijven van 120 niet behaald en er zijn 107 bezocht. Wij vroegen in die vragen naar een verklaring en die kregen we eigenlijk niet en er werd toen gezegd in de beantwoording 'ja, de streefwaarde in 2016 is door het LIOF niet behaald, 107 bezoeken is nou genoeg om het tekort van vorig jaar te compenseren', maar voorzitter, vervolgens pakken wij de jaarrekening van 2016 erbij en dan zien wij dat daar de streefwaarde 60 is en LIOF uiteindelijk 113 bedrijven bezocht heeft volgens de jaarrekening van 2016. Dus volgens de cijfers van vorig jaar was er dus helemaal geen sprake van een tekort en hebben ze zelfs meer bezocht dan in 2017. Dus ja, wat klopt dan, die jaarrekening van vorig jaar of de beantwoording van dit jaar?

En zo'n zelfde vraag hebben wij ook over externe inhuur. Ook daar kloppen de cijfers niet helemaal. Externe inhuur, dat is een onderwerp eigenlijk dat ieder jaar bij ons terugkomt. We zijn blij dat 1 toezegging in ieder geval nagekomen is, dat namelijk niet alleen het totale bedrag benoemd wordt, maar ook de opsplitsing in de categorieën en dat in ieder geval de vergelijking over de jaren is opgenomen, maar welke cijfers moeten wij dan geloven voorzitter, die van de Jaarstukken 2016 of die van 2017? Vorig jaar stond in de jaarrekening dat de externe inhuur € 11,5 miljoen was, ook in de managementletter van vorig jaar stond dat. Kijken we echter in die tabel, Jaarstukken 2017, waar de vergelijking opgenomen is, daar staat dan bij 2016 € 11,2 miljoen. Ja, wat is het dan?

Verder hebben wij vorig jaar ook gevraagd om de externe inhuur uit te drukken als percentage van het totale personeelsbudget, in lijn met motie 770. Dat is niet gebeurd, dus dat hebben we opgevraagd. Verzoek aan de gedeputeerde, neem dit nou gewoon op en neem niet die omrekenfactor van 1,6 mee want dat was ook niet de bedoeling van de motie en daar hebben we het ook al eerder met de begroting over gehad. Verder hebben wij ook een vraag, neem nou een uitleg op als de externe inhuur verandert ten opzichte van vorig jaar. Als we dan kijken naar deze jaarrekening, niks, als we kijken in de HRM-brief naar een uitleg, ook niks en waar we vorig jaar de heer Koopmans nog een compliment konden geven dat de externe inhuur gedaald was, kunnen we dat dit jaar helaas niet doen aangezien het gestegen is naar € 12 miljoen en dat is eigenlijk niet in lijn met wat wij als Staten voor ogen hadden want we hebben tenslotte motie 770 aangenomen, wat de insteek had om in ieder geval te verlagen en we zien dat er 2 oorzaken zijn, inhuur vervanging zoals bij ziekte is gestegen, maar als we dan naar de Jaarstukken kijken, is het ziekteverzuimpercentage niet gestegen. Dus hoe kan dat dan precies? En inhuur kwantitatief boven eigen formatie is toegenomen. We weten dat de heer Koopmans in ieder geval bezig is om met een plan te komen om externe inhuur terug te gaan brengen, we zijn dan ook heel erg benieuwd wat mijnheer Koopmans precies wil gaan doen. Wanneer krijgen we dit plan nou eindelijk en wij staan daarom te trappelen voorzitter, zodat we volgend jaar de heer Koopmans ook weer een compliment kunnen geven.

Dan voorlichtingsbijeenkomsten. De Provincie organiseert verschillende voorlichtingsbijeenkomsten, maar de vraag moet wel altijd zijn: hoe zinnig en nuttig zijn deze bijeenkomsten? En wij hadden een vraag gesteld over de bijeenkomst Grensoverschrijdend ondernemen. Hoe succesvol was deze bijeenkomst? En we kregen eigenlijk niet echt een concreet antwoord, alleen dat het deelnemersaantal niet echt iets zegt over hoe succesvol een bijeenkomst is. Ja, dat snappen wij ook, een bijeenkomst waar 10-tallen mensen zijn, kan soms veel beter zijn dan een bijeenkomst met 100'en mensen omdat er dan bijvoorbeeld meer interactie is, dus de deelnemers er ook meer uit kunnen halen, maar hoe meten we nou echt het succes bij de bijeenkomsten die we zelf als Provincie organiseren en faciliteren? We krijgen niet echt de indruk dat dit gebeurt. In het bedrijfsleven, waar ik zelf in werk...Ik volg ieder jaar een cursus. Daar krijg je op het eind gewoon een simpel vragenformuliertje: wat vond je van die cursus, geef een cijfer, wat zijn verbeterpunten? Ook bij de conferenties bij het bedrijf waar ik werk, wat wij organiseren, wordt ook zo'n formuliertje op het eind aan de klanten uitgedeeld. Dus het lijkt me toch een vrij simpele methode die we ook bij bijeenkomsten kunnen gebruiken die de Provincie zelf organiseert. Wat vindt de gedeputeerde hiervan?

Dan Quotumwet. Als Provincie zetten wij flink in op Social Return On Investment (SROI) bij aanbestedingen, maar wat doet de Provincie intern zelf om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in te zetten bij de organisatie Provincie Limburg? En het antwoord van het college op onze vraag hoeveel mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt bij de Provincie in dienst zijn, is niet heel erg tevredenstellend als we eerlijk zijn. Er werd aangegeven dat de Provincie investeert in

medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt volgens de Quotumwet en in 2019 zouden dat minimaal 25 banen moeten zijn, maar moeten wij hier genoeg mee nemen? Als wij bedrijven verplichten om aan SROI te voldoen en een extra tandje bij te zetten, zouden wij het dan als Provincie eigenlijk niet veel beter moeten doen? Juist ook om het goede voorbeeld te geven en de SP wil het college dan ook oproepen om hier meer op in te zetten. Ziet het college hier zelf nog ruimte in, wat kunt u doen om dat extra tandje bij te zetten? En dan wil ik even een verwijzing maken naar de traineeships, de traineepool die we op dit moment hebben, die vrij succesvol is, waar dus mensen uit wo, hbo hier 2 jaar werkervaring op kunnen doen en sommigen zelfs een baan daarna krijgen. Zouden we een dergelijke pool misschien ook voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt op kunnen zetten in samenwerking met gemeenten? Dus echt alleen gericht op mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

De voorzitter: De heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter, hier hebben mevrouw Lauvenberg en ik natuurlijk ook al in Commissieverband een tijd terug samen in opgetrokken. Ik ondersteun het betoog van harte. Ik hoor mevrouw Lauvenberg het college vragen of het meer kan doen, maar vindt de SP niet met mij dat het eigenlijk gewoon onze morele verplichting als overheid is, dat wij een voorbeeldrol hebben en die target gewoon moeten realiseren?

Mevrouw Lauvenberg (SP): Ja, dat zijn we helemaal met u eens, vandaar dat we ook oproepen om het zelf nog beter te doen, om juist het voorbeeld te zijn voor de Limburgse werkgevers.

Ten slotte voorzitter hebben wij nog 1 aspect en dat gaat over het MKB, ook waar de PVV het al eerder over had. Het MKB is nu eenmaal een belangrijke speler voor de Limburgse arbeidsmarkt en de Limburgse economie en in de Jaarstukken 2017 wordt benoemd dat er veel ondersteuningsmogelijkheden zijn voor het MKB, maar dat transparantie hierin eigenlijk nog steeds hard nodig is en dat is eigenlijk een punt waar wij als SP ook al meerdere malen op gehamerd hebben, vandaar ook de vraag tijdens de laatste Commissie FEB om in ieder geval MKB financieringsspoor voort te zetten, maar wat heeft de Provincie nou verder concreet gedaan om deze transparantie verder te vergroten en wat wilt u nog gaan doen om dit te verbeteren? Een heel simpel voorbeeld zou onder andere kunnen zijn, als je op de website van de Provincie Limburg ook een button hebt voor MKB en dat daar, als je daar doorklikt, alle ondersteuningsmogelijkheden die er zijn vanuit de Provincie, maar ook nationaal en internationaal, benoemd worden en dat je dan door kunt klikken. Het is iets heel simpels, wat eenvoudig geïmplementeerd zou kunnen worden. Voorzitter, dit waren de aspecten waarop wij wilden ingaan en waarvan wij hopen dat dit nog verder verbeterd zal worden. Dank u.

De voorzitter: Hartelijk dank. Ook hier ruim binnen de tijd. Dank u wel voor de bijdrage en het woord is nu aan de heer Van der Linden van 50PLUS. Aansluitend de heer Heuvelings van de VVD.

De heer Van der Linden (50PLUS): Voorzitter, het college geeft verantwoording over het al of niet gerealiseerde resultaat over het begrotingsjaar 2017, dat via de Jaarstukken en de Memorie van Toelichting. We hebben een flink aantal boekwerken ontvangen, vragen kunnen stellen, antwoorden gekregen en nou kunnen we onze conclusies trekken en wat zijn die conclusies voor 50PLUS?

Aangaande de Programmaverantwoording. De stoplichtmethode van verantwoorden waarderen we en daar valt ook het nodige uit te destilleren en ik wil beginnen met de rode kolommen en daar zien we dus op een gegeven moment op pagina 210 dat het realiseren van de functieverandering van

landbouwgrond naar natuurgrond, en met name zilvergroeie natuur, niet gerealiseerd is. De motivatie daarbij is ook duidelijk en als we dan nog de vragen van de SP bij dit punt betrekken, dan moeten wij tot de conclusie komen dat dit punt geherformuleerd moet worden, namelijk dat het nog zeer sporadisch tot niet zal voorkomen en nou is mijn vraag dan ook: waarom wordt dat niet gedurende het jaar bijgesteld? Want nu zien we het als een rood punt, dat het niet gerealiseerd is, terwijl het eigenlijk een zaak is die door het verloop van de tijd op een ander uitgangspunt terecht is gekomen. Dus de vraag is: gaat het college daar iets aan doen om punten die in het actiejaar tot een andere formulering komen ook bij te stellen, zodat dat scherper in de jaarrekening komt?

Maar het zijn eigenlijk niet de rode kolommen die ons zorgen baren, maar de oranje. Meestal is de motivatie dat het ten dele is uitgevoerd en we lezen dan in de toelichting dat, we kunnen daaruit concluderen dat de materie meestal weerbarstiger is dan van tevoren werd ingeschat en dat de realisatiedatum in 2018 is en dat is zorgelijk voorzitter want de tijd schrijdt voort en ook de omstandigheden, waardoor het maar de vraag is of de materie niet zo verandert dat op de doorgeschoven einddatum het te realiseren doel nog actueel is. Ik noem een voorbeeld. Op pagina 29 wordt aangegeven dat de afstemming van de dienstverlening naar het MKB ten dele is gerealiseerd. Doel was de ondernemer naar de juiste dienstverlener door te verwijzen, maar nu weten we dat onder andere de btw omhooggaat en dat daardoor de concurrentiepositie van ondernemers in de grensstreek nadrukkelijk verandert. Is dan nog wel de goede doorverwijzing mogelijk? Is de realisatie van dit programmaonderdeel nog niet ingewikkelder geworden, zorgen nieuwe invloeden er niet voor dat er uitstel op uitstel gaat komen? En mijn vraag aan het college is: onderkent u dat gevaar? Eenzelfde ontwikkeling zie ik ook bij het binnenhalen van de start-ups op de Smart Campus. Op pagina 15 wordt gemotiveerd dat de businessplannen en de uitgangspunten worden herschreven om te komen tot een versnelling van de ontwikkeling van de campus. Voorzitter, alhoewel we slechts aandeelhouder zijn van een B.V. die dat moet realiseren, kunnen, nee moeten wij die uitvoerende B.V. verplichten dat ze hun voornemens realiseren. Immers zoals ze nu werken houden ze vooral zichzelf bezig zonder resultaat te boeken. Dus hier ontstaat ook de vraag: waarom houden wij als aandeelhouder de directies niet scherper aan de geformuleerde opdracht? Graag een reactie van het college daarop.

Voorzitter, dan de cultuur. Of het nu gaat over erfgoed, monumenten, archeologie, op de pagina's 86 tot en met 92 komen we flink wat oranje markeringen tegen. Voor 50PLUS dus het bewijs dat het realiseren van die doelstelling vaak te licht wordt ingeschat en dan blijft er € 3 miljoen over die we dan maar doorschuiven naar het volgend jaar, maar voorzitter bewijst dat niet dat de doelen te snel worden geformuleerd, uitvoeringsplannen misschien wat te licht worden geschreven en de realisatie door weerbarstige praktijk vaak lastiger is dan ingeschat. Dat rechtvaardigt de vraag: wordt er wel eens aan degenen die moeten uitvoeren gevraagd of de doelen en de termijnen waarin ze gerealiseerd moeten worden realistisch zijn? Laten we niet in een werkwijze vervallen van achter de bureaus, computers en eventueel nog tekentafels mooie plannen op te stellen die niet te realiseren zijn. Gaat het college deze tendens nog evalueren en nader beschouwen? En niet alleen mooie plannen op papier komen, maar ook zo zorgen dat ze uit te voeren zijn en gaat u vooral kijken bij de mensen die een en ander moeten realiseren.

Dan de asbest- en energieparagraaf. Ook hier weer een aanzienlijk aantal oranje kolommen voorzitter. En in de Commissievergaderingen is al eens vaker gememoreerd: is hier niet een nodeloos ingewikkeld construct gemaakt? Na het vertrek van de heer Prevoo zien we dat er meer aandacht is voor het onderdeel energie sec. Vraag aan het college: hebben de laatste ontwikkelingen u doen overwegen de paragraaf op te delen en het onderdeel asbestsanering en energieopwekking zo van

elkaar te scheiden dat het allebei onderdelen zijn waarop specifiek gestuurd gaat worden en waarop plannen worden uitgezet?

En ten slot van het algemene gedeelte voorzitter, het bestuurlijk toezicht. We zien op pagina 228 een oranje kolom bij het toezicht op de 33 Limburgse gemeenten en daar vallen nogal wat aandachtsgebieden op, maar er is geen toezicht, GroenLinks gaf dat ook al aan, op de 3 decentralisaties. 50PLUS heeft er al eens om gevraagd in het kader van een rol hierin van het Huis voor de Zorg. Toen werd zeer beslist afgewezen, maar de centen, tekorten vooral op de jeugdzorg en de soms forse problemen waar de Limburgse gemeenten mee zitten, rechtvaardigen volgens 50PLUS dat hier op het gebied van toezicht een rol is weggelegd voor de Provincie. De vraag: is het college ook tot dit inzicht gekomen en zeker de ontwikkelingen van de laatste 2 jaar op het gebied van de decentralisaties, zorgen die ervoor dat toezicht op decentralisaties ook in die kolom terechtkomt?

Voorzitter, aangaande de meer specifieke vragen van 50PLUS die gesteld zijn, de volgende punten. Het punt waterstof. In zijn algemeenheid wordt daar de laatste tijd in de pers...

De voorzitter: Mag ik u even onderbreken voor een interruptievraag van de heer Housmans.

De heer Housmans (PVV): Ja, voordat het explosief wordt met die waterstof inderdaad. Voorzitter, ik hoor 50PLUS inderdaad hetzelfde zeggen als wat de PVV gezegd heeft, als ik het goed interpreteer sturing enkel en alleen op de resultaten en die jaarrekening met betrekking tot de decentralisaties onvoldoende is. Is dat de juiste interpretatie? En betekent dat dan, als vervolgvraag, voor 50PLUS dat het ook inhoudt dat de portefeuille Decentralisatie bij de portefeuillehouder ingevuld moet worden ook met een wellicht extern neergezette controle op de uitvoering van die decentralisatietaak of in ieder geval ondersteuning daarin?

De heer Van der Linden (50PLUS): Nou, ik wil eerst eigenlijk van het college weten, omdat ze aanvankelijk vonden dat ze dit niet hoefden te doen, of ze het wel moeten gaan doen. Want ik denk, pas als ze onderkennen en erkennen dat ze het moeten gaan doen, dat er dan te praten valt over hoe ze het moeten gaan doen.

De heer Housmans (PVV): Dus u wilt eerst bewustwording nog een keer door laten sijpelen in het college.

De heer Van der Linden (50PLUS): Ja. Er is zo'n mooi veranderingsprotocol: unfreezing, moving, refreezing en ik zit nog bij het college in de 1e fase.

De heer Housmans (PVV): Wij proberen dat met wat waterstof extra op te stoken.

De heer Van der Linden (50PLUS): Oké, maar goed, de waterstof.

De voorzitter: De waterstof ja.

De heer Van der Linden (50PLUS): In zijn algemeenheid wordt er de laatste tijd in de pers veel aandacht aan besteed, maar uit de beantwoording op de gestelde vragen, concludeert 50PLUS dat, ondanks dat we er veel en vaak aandacht voor hebben gevraagd, er tot eind 2017 niet veel belangstelling was in de Provincie. Het is dan ook verheugend dat er in de Voorjaarsnota nu wel aandacht is, ja er zelfs financiën voor worden ingeruimd en ik zal daar op dat moment nader op

ingaan, maar met de beantwoording van mijn vragen dat we van het aardgas af moeten, blijkt dat er binnen het college serieus aandacht voor dit onderwerp is, wat ook tot tevredenheid stemt.

En voorzitter, tot tevredenheid stemt ook, en ik heb het 1, 2, 3 niet kunnen lezen, de vorderingen die gemaakt worden op het gebied van het platteland aan de glasvezel zal ik maar zeggen. 50PLUS is tevreden met de resultaten die de laatste tijd behaald zijn, maar waar zijn we minder tevreden over voorzitter? De 45-plusregeling. Uit de beantwoording concludeert 50PLUS dat er 750 scholingstrajecten zijn gerealiseerd voor 45-plussers. Het is op zich niet niks, maar juist deze leeftijdscategorie moet, nu het economisch beter gaat, aan het werk geholpen worden. Dus onze vraag is: kunnen er in de komende jaren meer scholingstrajecten voor 45-plussers worden ingezet? 1250 is voor ons een leuk aantal.

Dan naar aanleiding van de Hoger Onderwijs voor 50+ (Hovo)-problematiek. Voorzitter, het is teleurstellend dat we moeten constateren dat eigenlijk gesteld wordt dat, als je geen bijdrage meer levert aan het arbeidsproces, men afgeschreven is voor ondersteuning of subsidies van de Provincie bij je levensinvulling. In het kader van de vergrijzing is dat voor 50PLUS zeer zorgelijk want er zullen steeds meer mensen komen die na hun arbeidstijd hun leven zinvol willen invullen en we zullen daar bij de begroting op terugkomen. Ook hebben we naar aanleiding van de Hovo-problematiek geconstateerd dat er geen calamiteitenpotje is. Dat vind ik wel raar voorzitter, we hebben een grote begroting, maar een klein calamiteitenpotje waarin je kunt inspelen op actuele zaken, dat is er schijnbaar niet. Dus wie weet is dat een goede om dat bij de begroting ook in te nemen. Dat was het dan voorzitter wat betreft de jaarrekening.

Ik heb nog wel een kleine vraag over de Afwijkingennota. Op pagina 93, waarschijnlijk was ik te laat met het indienen van mijn vraag want heb hem niet bij de beantwoording gevonden, ik heb hem 15 minuten te laat ingediend, dan nu maar. Op pagina 93 wordt melding gemaakt van een verlaging van de toevoeging aan de voorziening APPA, dus pensioenen en dan worden wij altijd wakker. Er wordt een bedrag van € 400.000,00 ingeboekt wat volgens de toelichting kan gebeuren door de stijging van de rekenrente en dan is de vraag: met welk percentage rekenrente wordt hier rekening gehouden? Hoeveel is die rekenrente gestegen ten opzichte van het jaar daarvoor en wat is de garantie dat die rekenrente ook in 2018 op deze manier stijgt? En de jaren erna want ook voor de jaren 2018 en 2019 wordt die als zodanig ingeboekt. En aangezien wij alleen maar te horen krijgen in pensioendebatten dat de rekenrente niet toereikend is, is het dan wel heel erg opvallend om het dan zo maar eens te zeggen dat hier plotseling € 400.000,00 vrijvalt door de rekenrente. Dus graag een nader antwoord daarop voorzitter. En dat was het in 1^e termijn.

De voorzitter: Hartelijk dank mijnheer Van der Linden. Het woord is aan de heer Heuvelings van de VVD-fractie. Aansluitend de heer Van Rey van de Volkspartij Limburg.

De heer Heuvelings (VVD): Ja voorzitter, de Jaarstukken. De Jaarstukken zien er goed uit. Technisch goed verzorgd, je kunt eruit afleiden dat de Provincie in control is, echte verrassingen zijn er niet. We willen het dan ook hebben over de beleidsverantwoording en doen wellicht hier en daar een suggestie.

De infra. Wat we constateren is dat er behoorlijk wat achterstand is op de noodzakelijke doorontwikkeling van het verkeer. Dat levert veel ergernis op, is slecht voor de economie, voor de economische groei en uiteindelijk ook slecht voor de kas, want door deze vertraging lopen de budgetten op, de prijzen stijgen namelijk sneller dan de inflatie. We zouden dan ook tegen het college willen zeggen: kom op, zet een tandje bij en zorg ervoor dat de geplande investeringen in wegen,

spoorwegen en fietswegen mijnheer Rossel, tijdig binnen budget kunnen worden uitgevoerd. Dan hoeven we niet zulke gigantische bedragen meer over te boeken naar het volgend jaar.

Dan een speciaal punt in de infrastructuur, de N271, de heer Housmans sprak daar ook al over. We hebben begrepen dat er bij Gennep eindelijk wat schot in de zaak zit. Er wordt daar gelukkig in goed overleg met de gemeente Gennep en andere belanghebbenden samengewerkt, chapeau daarover college. Bij Well is dat anders, daar heeft de gemeente Bergen op 6 juni jl. een brief gestuurd waarbij het relaas tenenkrommend is. Waarom komen we de gemaakte afspraken niet na? Iedereen die wel eens via Well naar de Luchthaven Weeze rijdt, weet dat het op die kruising onverantwoord gevaarlijk is. Alle rapporten, adviezen en toezeggingen wijzen erop dat de beste oplossing een rotonde is. Wat houdt het college nu tegen om voortvarend aan de slag te gaan? We wachten het antwoord van het college met belangstelling af.

Dan de Brightlands Campussen. Die draaien over het algemeen goed. Het zorgt ervoor dat hoogopgeleiden worden aangetrokken en de braindrain gestopt wordt.

De voorzitter: Over het vorige punt neem ik aan. Ja.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja want de heer Heuvelings begint over infrastructuur, dat is natuurlijk ook hartstikke belangrijk. Hij spreekt mij aan over fietsinfrastructuur, maar dat budget is op. Wat wil de VVD daarmee doen, wil ze nou stoppen met verdere ambities qua fietsinfrastructuur of doet de VVD met mij de oproep richting college om samen te zoeken naar aanvullend budget voor fietsinfrastructuur?

De heer Heuvelings (VVD): Infrastructuur, dat weet u van de VVD, is voor ons een heel belangrijk punt en als het noodzakelijk is om grote investeringen te doen om te realiseren dat die infrastructuur op peil komt, dan willen we daar zeker over nadenken.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Heuvelings (VVD): Ik was gebleven bij de Brightlands Campussen. De braindrain moet gestopt worden. Dat realiseren we met de Brightlands Campussen en het zorgt er tevens voor dat minder conjunctuurgevoelige economie gehandhaafd blijft in de regio. Onze opdracht aan het college is dan ook: ga voortvarend aan de slag met de 4 campussen en ook als het een keertje tegenzit, koers houden. Dat geldt ook voor de MAA. Deze luchthaven behoort wat ons betreft tot de infrastructuur van Limburg. De kosten die we er nu in steken, worden de komende jaren goedgeemaakt voor de Limburgers. Ook hiervoor geldt: doorpakken als het een keer tegenzit.

En tot slot voorzitter, de VVD is tevreden over hoe het geld in Limburg besteed wordt. Het geld wordt sterk revolverend ingezet met een duidelijke scope op de toekomst. We halen goede rendementen en Limburg komt in een steeds sterkere positie ten opzichte van de omringende provincies en landen. Hebben we dan niks meer te wensen? Jazeker, maar daar komen we volgende week op terug.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Heuvelings. Het woord is aan de heer Van Rey en aansluitend de heer Van Wageningen van D66. Dat weet hij ja.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Voorzitter, voor mij, en hopelijk ook voor de collega-Statenvolksvertegenwoordigers, ligt de handeling van de Jaarstukken, natuurlijk 1 van de belangrijkste momenten in het jaar. Dit jaar wordt dat heel anders, de jaarrekening in 1 minuut voor de Volkspartij Limburg en laat dat

ook waarschuwing zijn om nooit meer af te spreken om het verantwoordingsdebat te houden bij de behandeling van de Jaarstukken. Overigens in de Memorie van Toelichting op pagina 9 stond nog steeds dat we een overzicht zouden krijgen van wat er allemaal is gerealiseerd. Gedeputeerde Staten hebben eigenhandig besloten om dat niet te doen en de collega's die accepteren dat allemaal hier.

Voorzitter, laten we beginnen met een woord van dank over de jaarrekening, voor alle vragen die zijn beantwoord, alle toezeggingen die zijn nagekomen. Het is natuurlijk voor de Staten, zeker voor een eenmansfractie, een geweldige klus, maar ook voor de ambtelijke organisatie en ik moet echt een compliment uitspreken voor hoe dat dit jaar is gegaan, ik sluit aan bij de woorden van mevrouw Lauvenberg-Evers. En ik denk dan ook dat de gepresenteerde jaarverantwoording de toets der kritiek glansrijk, mijnheer Koopmans, glansrijk doorstaan. Ja, maar ik heb ze al bedankt hè al... ja, mag ook 2 keer, maar u hebt uw nieuwe kostuum vandaag niet aan, dus u dacht toch dat er een ander debat blijkbare zou volgen. Ik verwijs, vanwege de tijd, daarvoor naar het verslag van de Jaarrekeningcommissie, naar het verslag van de accountant en zeker ook de analyse van de Griffie, die beveel ik bij de collega's van harte aan.

Voorzitter, een aantal collega's heeft over groen gesproken, over rood, oranje. Er zit zoveel groen in de Jaarstukken dat ik door de bomen het bos niet meer zie, maar wat ik wel heb gevonden is natuurlijk dat deze advertentie, mede namens de SP, 'proficiat kabinet Rutte 3', € 25.000,00 heeft gekost. Überhaupt moet u eens kijken naar de mediabestedingen, het gaat om heel veel geld en mevrouw Lauvenberg-Evers, en dan sla ik over, heeft gehamerd op de externe inhuur, voorzitter en ik kom straks natuurlijk nog even terug op de kosten van het Dagelijks Bestuur dat wij hier in de Provincie Limburg hebben, het hoogste van heel Nederland.

Voorzitter, ik kom dan bij het verantwoordingsdebat. Ik ben nog van de generatie, via u aan de heer Koopmans, dat in het verleden Gedeputeerde Staten wel nota's over maakte, een totaaloverzicht, en dit debat komt dan ook veel te vroeg. Dat had februari 2019 moeten zijn, maar als er nu behoefte is, vandaag al, voor de jaarlijkse Oud Limburgs Schuttersfeest (OLS)-bijeenkomst, nu al wierook te laten vloeien in deze zaal, nou ja goed, dan moet dat maar.

Voorzitter, ik vind het jammer dat de coalitieakkoordpartijen bijna niet zijn ingegaan, er moeten er nog 2 volgen, op de verantwoording van de laatste jaren. 'In Limburg bereiken we meer', dat was de titel van het coalitieakkoord. Natuurlijk wachten we op de uitkomst van de Limburgse aanvraag om geld uit de pot van de regiodeals, daar wordt druk op gezet, maar zal ik eens een voorspelling doen voorzitter, weet u wanneer die uitkomst komt? 2 weken voor de Statenverkiezingen, ik voorspel het u.

Voorzitter, bij het aantreden, kreeg de SP het pluche toebedeeld en werd ook nog eens geweldig in de watten gelegd, kregen 10-tallen miljoenen in de schoot geworpen om iets moois mee te doen en als je de vrije hand hebt, wil dat niet zeggen dat je daar zonder slag of stoot in slaagt, laat staan dat je er ook anderen mee kunt betoveren. Misschien het CDA wel, want aanvoerder Koopmans kan die steun van de flanken goed gebruiken, zeker in deze situatie en hij hoeft alleen maar de bal in te koppen en de goal komt op zijn naam. Ik bedoel maar, om een stabiele coalitie te hebben, vond aanvoerder Koopmans dat het wel waard en ik heb daar vaker iets over gezegd, maar voorzitter, dat bleek toch een misrekening want de achterban van de SP herkende zich totaal niet in dit Provinciebestuur, de SP was genuëtkorfd, ik heb niet voor niets... en ik ben blij dat mevrouw Lauvenberg-Evers dat zojuist nog een keer heeft gezegd, 'geef niet op, blijf doorvragen'. Dat heeft toch tot een scheuring geleid en voorzitter, tegelijkertijd dat dit Provinciaal bestuur... en de heer Koopmans heeft in zijn leven wel eens dieptepunten gehad, maar ook hoogtepunten, maar nu, de laatste 4 jaar had hij alles mee wat je maar mee kun hebben. Dan heb ik het niet over de verkoop van uw huis natuurlijk, maar dan heb ik het over

een schatkist vol euro's, een aantrekkelijke markt, geweldige economische groei en ik kan een tijdje doorgaan en het belangrijkste, het CDA kwam in de regering. Wat wil je dan nog meer voor Limburg. En de media zijn ingeslapen waakhonden en erger nog, ik heb dat vorige week ook gezegd, de heer Koopmans iedere week op het schild. Hoezo, zult u zich dan afvragen. Nou, lees de stukken van politiek commentator Peter Kamps eens na, dan denk je die kon wel op de loonlijst van de Provincie Limburg staan. Bijvoorbeeld de herindeling Heerlen-Landgraaf was een regelrechte miszet en de heer Koopmans zelf kon het niet recht praten, terwijl hij toch echt heeft beseft dat hij de mist was ingegaan, maar waar de heer Koopmans niet in slaagde, lukte het politiek commentator Peter Kamps zonder enig journalistiek plichtbesef en zonder enige gêne, in een handomdraai wist hij wat krom is wel recht te praten.

En voorzitter, wat ik de afgelopen jaren echt heb gemist, is de broodnodige inzet bij Gedeputeerde Staten als het ging over de verbonden partijen, bijvoorbeeld Enexis en Waterleiding Maatschappij Limburg (WML). Ik blijf het zeggen, die monopolisten kunnen doen en laten wat ze willen en proberen niet eens om de Limburgers, of de burgers van Limburg, minder te laten betalen. Het zijn melkkoeien geworden en de Provincie spint er garen bij en de burgers hebben het nakijken. Als wij wat genoeg zouden nemen met minder dividend, kunnen de tarieven voor alle Limburgers omlaag.

Voorzitter, wat ik ook heb gemist, is de aanpak van de leegstand in de binnensteden. Ik zie dat de heer Teunissen er niet is, dus ik sla dat over en ik ben blij dat de PVV en mevrouw Lauvenberg-Evers aandacht hebben gevraagd voor het MKB en speciaal noem ik dan de retail, die verkeren in zwaar weer. Ik vind het, met diep, met triest in mijn hart dat ik dat moet zeggen, maar er komen hele moeilijke tijden aan voor de retail in de binnensteden. Op het landelijk gebied is die al helemaal verdwenen en wat doen overheden? Ze doen net of het in Keulen dondert. Natuurlijk, de campussen doen het geweldig en het MKB dat daar gevestigd is ook, maar de retail heeft het moeilijker en zal het nog moeilijker krijgen, zeker ook met de btw-verhoging die op stapel staat en als de Provincie dan problemen ziet de afgelopen jaren, wat gebeurt er dan? Dan gaan we praten, we gaan adviseurs inhuren, we gaan evenementen organiseren, mevrouw Lauvenberg-Evers wees er ook al op, we gaan visies produceren en zoeken verbinding, verbinding, verbinding, maar wat levert dat op? Ik sluit aan bij mevrouw Lauvenberg-Evers. Activistisch optreden zou staan voor de toverkracht van de coalitie, maar waar zie ik dat terug? De fantasie, voorzitter, wint het van de werkelijkheid, de daadkracht en dat is wat ze tegenwoordig mindfuck noemen.

Voorzitter, is er dan helemaal niks gebeurd? Nou, het aantal gedeputeerden is gestegen onder het mom dat meer gedeputeerden meer geld kunnen binnenhalen bij Europa en Den Haag en wat heeft de burger hiervan gemerkt? 'Vraag niet wat het kost, maar vraag wat het opbrengt', waren de sleutelwoorden van de heer Koopmans en wat er daadwerkelijk uit is gekomen, is een vraag die boven de markt is blijven hangen. We hebben dat gevraagd bij de jaarrekening en daar is geen antwoord op gekomen, weet men niet. Limburgers betalen in 2015, 2019, het meeste voor hun Dagelijks Bestuur in vergelijking met alle andere Provincies. Limburg is de enige Provincie met 7 gedeputeerden, Zuid-Holland, meer dan 3 keer zo groot als Limburg, doet het zelfs maar met 5 gedeputeerden.

Voorzitter, om nog maar niet te spreken over de rechtspositie, die is natuurlijk zo verbeterd onder leiding ook en verantwoordelijkheid van de SP, kijk maar alleen maar naar waarvoor de dienstauto allemaal ingezet mag worden en de gewone automobilist, wij, kan het allemaal zelf voor zijn eigen rekening nemen en hoeft op weinig support van de overheid te rekenen. Dan zie je tussen de regels door waar wel nog wat extra geld naartoe is gegaan, zoals de laatste week naar de kogelvangers.

Daar is niks op tegen, maar mag de burger alstublieft iets meer van de Provincie verwachten dan deze impuls voor het behoud van de volkscultuur.

Voorzitter en wat er dan werkelijk concreet is bereikt in Den Haag inzake onze grensprovincie. Er is weer een motie aangenomen, 14 dagen geleden geloof ik, misschien kan de heer Koopmans dat dadelijk even toelichten voorzitter en ik blijf volhouden dat er voor onze internationale provincie maatwerk voor de grensstreek moet komen. Om aandacht te vragen in Den Haag voor Limburg moeten we nooit meer, maar ook nooit meer een Limburgs bobo-feestje, Het Geluk/Gelijk van Limburg van de dames Luyten en Stienen, op kosten van de Limburgse belastingbetaler organiseren. Zo'n feestje werkt averechts. Voorzitter, ik zei het al, wat zou de kentering brengen? Er trad een nieuwe regering aan met het CDA, het zou allemaal anders worden, met de heer Knops als dé ambassadeur van Limburg, maar in een interview in Dagblad de Limburger haakt de heer Knops zelf af en ik citeer: "Ik ben geen ambassadeur van Limburg" zegt hij. Een grote domper, maar wel zei hij erbij: de Grenseffectentoets die komt er, alweer.

Voorzitter, en Koopmans zou Koopmans niet zijn om zichzelf nog eventjes op de borst te kloppen: "Realiseer je wel dat de toegenomen uitkering uit het Provinciefonds van Den Haag niet geregeld is, mevrouw Werrij, door Burgerbelangen Simpelveld of door VLP Beesel, daar heeft het CDA voor gelobbyd, dat moeten we ook uitstralen". Met het CDA in de oppositie zou die hogere uitkering uit het Provinciefonds schandalig zijn genoemd in Den Haag en met het CDA in de regering is het allemaal te danken aan de toverkracht van het CDA.

Voorzitter, ik sluit bijna af. Gerd Leers heeft een detacheringsbureau opgezet voor oud-politici die moeilijk aan een baan komen. De heer Koopmans heeft ervoor gezorgd dat Atsma, Verhagen, Driessen, allemaal CDA, zich daar niet eens hoefden te melden. Wat er geproduceerd wordt door die heren mag worden ingezien, maar praten daarover is taboe, het moet allemaal geheim blijven en voorzitter, ik heb het vorige week ook gezegd, tijdens iedere Provinciale Statenvergadering beginnen we met de bekrachtiging van de geheimhouding en die lijst wordt iedere vergadering langer.

Voorzitter, is er dan niks positiefs te melden? Natuurlijk wel. Ik heb al zojuist over de jaarrekening 8+ gesproken en ik laat het graag over aan de coalitiepartijen om het college te bewieroken en er zijn hele goede dingen gebeurd, mijnschadeproblematiek heeft een fonds gekregen, de campussen bloeien als nooit tevoren, de infrastructuur is en wordt verbeterd, als ik kijk naar de Buitenring, ook vorige week, dan ben ik als Limburgse volksvertegenwoordiger trots. De aanpak van de N280 en terecht dat de heer Koopmans de cultuursector aan het opschudden is. De Maasplassen, na 30 jaar gebeurt er eindelijk iets, maar die absurde regelgeving moet van tafel, maar voorzitter als ik dan kijk naar de uitsplitsing van Provinciale middelen voor de regio's, dan gaat het gezegde 'gelijke monniken, gelijke kappen' niet op. De monniken zijn wel gelijk, maar de kappen niet.

En als ik mag samenvatten, de laatste 4 regels voorzitter, er zit een coalitie die het nodige wel en niet voor elkaar heeft gekregen. Er is van alles voor te zeggen dat het beter had gekund, zeker als je ziet dat deze coalitie kan varen met alle wind in de rug. Voorzitter over de motie, met name de motie over de politie, u begrijpt dat ik daar al 30 jaar belangstelling voor heb, kom ik straks wel even in 2^e termijn op terug.

De voorzitter: Dank u wel. Het woord is aan de heer Van Wageningen van D66. Aansluitend de heer Kuntzelaers van de PvdA.

De heer Van Wageningen (D66): Met zo'n breed college zijn we nu door de oppositiepartijen heen. Als we door de tunnel rijden, duimpje. Als je een prachtige tentoonstelling kan beleven, dat is een duimpje. Als er nieuwe banen voor je zijn op Greenport, een duimpje. Als je veilig met de fiets naar school kan, duimpje. Als je zonnepanelen hebt gekocht met een subsidie van de Provincie, nee niet een subsidie, een gunstige lening van de Provincie, duimpje en als je op jonge leeftijd Duits kan leren, weer een duimpje en als de dokter jouw kwaal beter begrijpt dankzij de nieuwe scanner in Maastricht, duimpje. Als je onderdelen die je nodig hebt dezelfde dag nog kan krijgen via MAA, duimpje. Als je met je eigen ogen gebruiksvoorwerpen die 4000 jaar onder de grond hebben gelegen, kan zien, dan is het tijd voor een duimpje, dan en niet eerder. Als je het met je eigen ogen kan zien, als je het zelf kan beleven, als het jouw werk is, als het is uitgevoerd.

De heer Van Rey liet het aan de coalitiepartijen over om de loftrumpet te steken, maar voor D66 is het wel een genuanceerd verhaal. Wat D66 met deze bijdrage wil bereiken, is dat de Provincie meer in positieve zin gaat betekenen voor de Limburgers. 'De uitvoering centraal' was het thema van de Programmabegroting 2017 en 'Limburg ligt op koers' is de conclusie van de Jaarstukken. We plaatsen daar dus wel kanttekeningen bij. Je kan op koers liggen zonder vooruit te gaan, je kan de steven wenden en je kan zelfs meermaals de steven wenden zonder dat je dichterbij je doel komt. En voorzitter, deze vergelijkingen gaan al zo lang te water dat ze nu op barsten staan. We zien veel te veel groen in de Jaarstukken, terwijl het werk nog niet af is. We zien dat we onszelf feliciteren met de aanduiding 'gerealiseerd', terwijl er alleen nog maar overleg is opgestart of een beleidsnotitie is geproduceerd. D66 wil eigenlijk gewoon meer oranje zien, werk in uitvoering en laten we onszelf politiek gaan afrekenen op wat we daadwerkelijk voor de Limburgers hebben betekend. Dan bevorderen we daarmee ook een cultuurverandering in onze Provincie. Wat D66 wil, is dat de mensen in deze organisatie scoren als ze iets doen wat de Limburgers kunnen merken aan eigen lijf en leden, die ze kunnen zien in hun omgeving en die ze raakt in de portemonnee. Waar nu beleid in hoog aanzien staat, wil D66 een herwaardering van de uitvoering want wat zien we in de Jaarstukken? Dat niet wordt gerapporteerd in termen die de burger herkent. Bijvoorbeeld, er is een vervoerskundige ontwikkelpilot Toverland gestart en afgerond. Dat klinkt actief, maar is Toverland nou beter bereikbaar geworden met het openbaar vervoer (OV)? Dat staat er niet, mensen weten het niet. We zien ook dat het criterium wel herkenbaar is geformuleerd, zoals het criterium 'De reiziger kan gemakkelijk en zorgeloos met het OV in de hele Euregio reizen'. Dat is duidelijk herkenbaar, maar dan wordt er niet daadwerkelijk aan getoetst. Dan is bijvoorbeeld een verkenning en voorbereiding drielandentrein in 2017 gestart. Ja, dat levert dan 'gerealiseerd' op, maar als je het aan dit criterium toetst, is er nog niks gerealiseerd, alleen maar een verkenning. Nog eentje op een ander beleidsterrein, criterium 2 voor de plattelandsontwikkeling luidt: het Limburgs landelijk gebied biedt ruimte voor landbouwontwikkeling. Tot zover prima want veel boeren willen hun bedrijf inderdaad ontwikkelen, maar ze voelen dat hun bedrijf op slot zit door gebrek aan ruimte en door een overschot aan regels, maar welk Platteland-in-Ontwikkelingsproject heeft er nu aan bijgedragen dat die situatie verbetert? Toets alstublieft letterlijk aan het criterium. Overigens staat er op pagina 2008 dat Platteland in Ontwikkeling de status 'gerealiseerd' heeft, terwijl er projecten zijn opgestart. Dat is gewoon werk in uitvoering.

Ook op economisch gebied zien we dat er veel 'gerealiseerd' is, terwijl het werk nog volop in uitvoering is. Criterium 2 luidt: de campussen zijn volgroeid'. Op zich een goed criterium want je kan het zien met je eigen ogen en het zal duidelijk zijn dat er nog lang niet aan is voldaan. Op pagina 41 staat als beoogd resultaat bijvoorbeeld: hoogwaardige infrastructuur en Mosae Vita wordt met naam genoemd. In de Jaarstukken staat 'gerealiseerd' en we kunnen zo meteen met de lunch gewoon op wandeling gaan, dat is die kant op. We zien dat die helemaal niet is gerealiseerd, maar dit moet ook geen litanie zijn, er is ook veel wel gerealiseerd wat dan weer niet wordt gerapporteerd. De A2-tunnel, het tunneltracé, 1 van de grootste infraprojecten in Limburg, waar de Provincie bij betrokken was en

we kunnen zo met de lunch ook weer een wandelingetje gaan maken, hij is gerealiseerd, maar er staat nergens in de Jaarstukken, ook niet in 2016, dat die gerealiseerd is. We rapporteren dat we nog in gesprek zijn over van alles, over de inrichting van de groene loper enzovoort, maar niet dat die gerealiseerd is. We kunnen er door rijden, dan is hij gerealiseerd, duimpje trouwens, prima, een hele goede tunnel.

Voorzitter, ik besteed de rest van mijn bijdrage, althans over de Jaarstukken, aan asbest en energie. Te beginnen met de asbestsanering. We zijn begonnen in 2015 met 4 showcases en ze hebben in 2017 nog geen enkele vierkante meter gesaneerd asbest opgeleverd en dat behaalde resultaat, staat trouwens niet in de Jaarstukken, maar je kan het ontleen aan het actieprogramma Asbest en Energie van dit voorjaar, en de uitvoering van de regeling Duurzaam Thuis spreekt wel boekdelen als het gaat over asbest, maar die regeling stimuleert breed verbeteringen aan de woning en er zijn 3889 gehonoreerde aanvragen voor zonnepanelen en er zijn 24 gehonoreerde aanvragen voor asbestsanering en dat terwijl de regeling nog gunstiger is voor asbest en zonne-energie gecombineerd dan voor die apart. Dus de asbestsanering heeft kennelijk nog niet veel prioriteit van de Limburgers en kan je uit deze Jaarstukken niet de conclusie trekken dat asbestsanering eerst zelf moet worden gesaneerd? Is het niet beter om de koppeling tussen asbest en energie in beleid en regelingen los te laten, zodat de voortgang van de 1 de ander niet hindert? En er zit ook altijd veel energie in de bijdrage van D66, ik hou het nu even kort. Eerst nog door op eentje te wijzen die weer wel gelukt is, maar niet gepresenteerd. Het ENCI-gebied levert ook ruimte voor bedrijven en die bedrijven worden niet op het gas aangesloten, maar de natuur wordt wel zo heringericht dat de bodem mogelijkheden biedt voor warmte-koudeopslag, zodat dat het alternatief is en dit is eigenlijk gewoon uniek in Nederland, dat er natuur ontwikkeld wordt met het oog op energie en het staat nergens in onze Jaarstukken, de Provincie is er wel actief bij betrokken.

Naar aanleiding hiervan en naar aanleiding van onze vorige week aangenomen motie 2386, bevorderen netwerkalternatieven voor aardgas, het volgende verzoek. Neemt u in de Jaarstukken 2018 en verder alstublieft de projecten op die fossiel gasvrij zijn ontwikkeld of gerenoveerd en waarbij de Provincie betrokken was. Te beginnen bij de ENCI, de 1^e 2 bedrijven zonder gas zijn al daar, en het aantal aansluitingen is een goede en meetbare en voor iedereen ook zichtbare indicator van de voortgang naar een duurzame ruimteverwarming. U bent na het aanvalsplan en het Uitvoeringsprogramma Asbest en Energie nieuw beleid aan het formuleren. Prima, de koers moet worden verlegd en vanuit D66 blijven we hier vanuit de Staten ook graag aan bijdragen, maar wat D66 nog liever ziet, is uitvoering met resultaat. Duurzame energie, woningen en bedrijven die zich verwarmen zonder fossiel gas, bestaande wetten en gewoonten en marktordeningsprincipes staan ons in de weg. Anders dan de PVV zien we daar een uitdaging in en niet iets waardoor we het niet meer moeten doen en er maar van af moeten zien en hier ligt wel een mogelijke taak voor de Provincie. Bent u het met D66 eens dat we nog meer op de energietransitie moeten inzetten?

Dan nog over de Afwijkingenrapportage voorzitter. Ik begin met een vraag aan het college. Klopt het dat Afwijkingenrapportages vooral bedoeld zijn voor noodzakelijke ad-hocuitgaven die bij het opstellen van de begroting nog niet konden worden voorzien? Want dit zijn 192 afwijkingen van de begroting in 1 keer en ik denk dat het een record is. Dat is ook even een vraag aan het college, misschien heeft u een ander record in gedachten. Nee, 192 is denk ik het meeste wat we tot nu toe gehad hebben. Heeft dat iets te maken met het politieke seizoen of informeert u de Staten nu gewoon gedetailleerder dan voorheen? Ik vraag het aan het college want 184 van de 192 verwijzingen worden ons voorgelegd door het college. Naast 7 autonome ontwikkelingen is er nog eentje van de Staten. Mevrouw

Berghorst, u heeft met uw geld voor de Burgertoppilot de eer van het Limburgse Parlement gered vandaag, eentje vanuit het parlement. Een duimpje, ja.

De D66-fractie heeft gekeken of ons college bij deze afwijkingen binnen zijn mandaat blijft en op grond van een door de Staten aangenomen amendement op de Voorjaarsnota 2015, behoeven niet-revolverende uitgaven buiten reeds vastgestelde kaders van meer dan € 1 miljoen vooraf instemming van onze Staten en we zijn dan ook extra scherp op afwijkingen van rond de € 985.000,00 en als dit een chat was geweest, dan stond hier wel een smiley, we willen u niet verder breidelen of iets dergelijks, maar we willen wel aangeven dat we scherp blijven.

Voorzitter, ik noem 1, enkele individuele bijstellingen, maar ik houd het nu bij eentje omdat ik nog maar 1 minuut heb. En dan ga ik toch weer, ik had het willen hebben over LimburgMakers, dat zit in die buurt. Ik had het ook willen hebben over cultuursubsidies want dat zit boven de € 2 miljoen, maar we begrijpen wel hoe dat gebeurd is. Wat ons betreft had het ook wel cultuursubsidies in 1 Statenbesluit en bij de begroting gemogen. Goed, dan nog eentje. 137, een subsidie van € 740.000,00 aan Het Groene Net in Sittard-Geleen. Dit is energie-infrastructuur van de toekomst en die vraagt ons inziens niet om subsidie, maar om revolverende investeringen. Is er niet overwogen om een belang in Het Groene Net te nemen? Is er misschien overwogen om Enexis financieel in staat te stellen om deel te nemen aan Het Groene Net? Dit is niet een puur financiële vraag, maar ook inhoudelijk. In onze analyse is 1 nutsbedrijf dat alle netwerken beheert nodig om de kosten van de energietransitie eerlijk te delen en subsidiëren van een private beheerder van alleen het warmtenet, is dan in dat opzicht een gemiste kans. Ook hier begrijpen we wel hoe het zo gelopen is, maar hoe gaat u hier, vraag ik, in de toekomst mee om? Dank u wel.

De voorzitter: Ja, hartelijk dank.

De heer Van Wageningen (D66): Ik heb nog steeds 1 minuut, er is iets mis.

De voorzitter: Ja, ja, ik had hem even... Nee, blijft u even staan, want die komt nu, die laatste minuut gaat op aan deze interruptie.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja, waarschijnlijk was het woordje 'humor' gevallen, dan wordt de tijd stilgezet. Ik ben in ieder geval blij met het voortschrijdend inzicht van D66, alleen ik wil wel ook een stuk zelfreflectie horen want u heeft natuurlijk nu al bijna 3,5 jaar aan de stuurknuppels gezeten en u zegt eigenlijk aan het begin van uw betoog: het had op bepaalde punten wel concreter en voor de Limburger duidelijker mogen zijn. Dus wat zegt u nou zelf over het functioneren van de coalitie en het college?

De heer Van Wageningen (D66): Kijk, we kunnen vooral reflecteren op ons eigen functioneren in de Staten. De Staten stellen wel de doelen en ik heb nu juist concrete punten genoemd waarop we beter afrekenbaar willen zijn, bijvoorbeeld het aantal woningen dat duurzaam zichzelf verwarmt zonder fossiel gas. Ja, ik doe liever gewoon concrete voorstellen over hoe het beter kan dan dat ik nou hier ga reflecteren op het werk van een ander.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja maar voorzitter, dat is wel gemakkelijk want we hebben een verantwoordingsdebat over de coalitie, u maakt onderdeel uit van de coalitie en u zegt er gewoon niets over. U gaat er gewoon aan voorbij hoe het heeft gefunctioneerd en wat er nou goed of be...want u zegt eigenlijk: het had op bepaalde punten beter moeten, maar ik hoor u daar wel pas nu over en niet eerder in deze coalitieperiode.

De heer Van Wageningen (D66): Ik heb duidelijk punten genoemd. Asbestsanering bijvoorbeeld, ik heb letterlijk gezegd: moet de asbestsanering niet eerst zelf gesaneerd worden? Daar ben ik vrij duidelijk over. Dus inderdaad, het kan nog veel beter, ook D66 denkt daar zo over.

De voorzitter: Ja, helder. Dank u wel mijnheer Van Wageningen. Het woord is aan de heer Kuntzelaers, PvdA.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel voorzitter. De jaarrekening 2017 en het verantwoordingsdebat en dan kijken we terug naar 2017 en toen was de wereld nog heel anders, het was de tijd van gedeputeerden Prevoo en Twan Beurskens, Nederland maakte nog kans op het WK en de PvdA had nog 30 zetels of meer in de Tweede Kamer. Er kan veel veranderen in een jaar en daar kijken we dan nu rustig op terug, maar sommige dingen veranderen ook niet en dat is de financiële voorspoed in dit Gouvernement. De trein met geld die maar door het Gouvernement blijft rijden en maar blijft leveren en ook dit jaar weer € 8 miljoen meer naar de immunisatiereserve en al een stiekeme vooruitblik in het huidige lopende jaar van de Afwijkingenrapportage, waar al € 5 miljoen extra bij komt. Financiën die een basis kunnen zijn voor de zekerheid van de inwoners van Limburg en vandaag willen wij ingaan op werk, duurzaamheid, veiligheid en wonen.

En we beginnen bij de zekerheid die ons het dichtst aan het hart ligt, het werk. De economie gaat in een flitsende vaart voorwaarts, het gaat ongelooflijk goed. Waar wij aan het begin van de coalitieperiode nog praatten over het remmen van de toenemende werkloosheid, de crisissituatie waar we toen nog net uit aan het opkrabbelen waren, spreken wij nu over krapte op de arbeidsmarkt en het invullen van werkplekken die we met moeite gevuld krijgen. Investeren in kennis en kunde is dan ook in volle gang en dat stemt de PvdA tot tevredenheid. We zien ook innovatie, bijvoorbeeld in de logistieke sector. Daar wordt met mooie groene vinkjes in de jaarrekening op afgeparafeerd. Echter, wat we wel missen, is een langere-termijnstrategie, zeker als het gaat om de logistieke sector, waar we in de Jaarstukken keurig terugblikken, kijken wij toch met zorgen vooruit en dat is iets wat je volgende week natuurlijk bij ons terug mag verwachten in een Voorjaarsnotadebat, maar iets waar wij zeker bij Gedeputeerde Staten op aan willen dringen: let daarop want met de technologische ontwikkelingen in de logistieke sector zijn zowel de logistieke dozen die er staan en de werkgelegenheid die daarbij hoort in gevaar, maar ook de transportsector en ook de planners en de administratieve sector. Dus het is een sector die aandacht behoeft.

Duurzaamheid en asbest, het huwelijk waar wij vorig jaar al van zeiden dat we daarmee moesten stoppen en een conclusie die wij nu alleen nog maar onderstrepen. Beide onderwerpen belangrijk, maar koppel ze nou niet aan elkaar en dat is een conclusie die we na deze coalitieperiode of in dit verantwoordingsdebat ook wel durven te trekken als PvdA. Hadden we niet moeten doen. We hadden asbest aan moeten pakken, absoluut, duurzaamheid moeten stimuleren, absoluut, maar het huwelijk was ongelukkig. Bij duurzaamheid zien we wel successen, het LEF, Duurzaam Thuis, fantastische regelingen die echt veel opleveren voor de Limburger, maar ze creëren ook een soort illusie van succes want de punten waar wij als Provincie echt verantwoordelijk voor waren, een doelstelling die al uit de vorige periode kwam, windenergie, 95 megawatt realiseren, is totaal niet gerealiseerd. Ja, het is teleurstellend om te constateren dat we na 3 jaar met zijn allen regelmatig debatteren over dit onderwerp, moeten constateren dat die energieopwekking gewoon nog niet van de grond is gekomen en dat we nog maar 1,5 jaar de tijd hebben om die 2020-doelstelling te behalen en wij zien die nieuwe gedeputeerde daar zitten en die krijgt die opgave zo op zijn bordje. U heeft nog 1,5 jaar om deze doelstellingen mede mogelijk te maken en 'in vliegende vaart voorwaarts' zouden we dan moeten

zeggen. Wij horen graag welke opties daar nog op tafel liggen om die doelstellingen 2020 te realiseren. Asbest, alles op groen.

De voorzitter: De heer Housmans.

De heer Housmans (PVV): Ik vind het altijd zo leuk voorzitter, als er over duurzaamheid gesproken wordt, dan komt die windmolen weer om de hoek. Dus van mij uit inderdaad de duim omhoog. Ik ben benieuwd of dit bekend voorkomt bij de PvdA.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Waarschijnlijk wel, u leest het voor.

De heer Housmans (PVV): Wind, Idiot Power, een 2 megawatt windmolen bevat maar liefst 260 ton staal. Daarvoor is noodzakelijk 170 ton cokes en 300 ton ijzererts. Alles wordt gemengd, getransporteerd en geproduceerd bij koolwaterstof uitspuwende processen en machines.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ik haakte bij scheikunde ook altijd af, mijnheer Housmans.

De heer Housmans (PVV) Dat is niet erg, ik ga het u nou heel simpel maken, maar wellicht is dat ook het probleem waarom u nog steeds achter windenergie staat, omdat u daarbij afgehaakt bent. Een windmolen kan dus letterlijk ronddraaien tot hij uit elkaar valt en dan heeft hij slechts een fractie van de CO₂ gereduceerd die bij het bouwen geproduceerd is. Bent u daarmee bekend?

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ik ben bezig met het verantwoordingsdebat mijnheer Housmans en deze Staten hebben de opdracht gegeven om 95 megawatt te realiseren als voortvloeisel uit rijksbeleid en ik wil dat graag gerealiseerd zien en een college van u op het gebied van duurzaamheid acht ik minder dan een collectieve afspraak van dit land waarin wij streven naar energietransitie. In 2050 dienen wij energieneutraal te zijn en wij hebben daarvoor doelstellingen geformuleerd en daar staan wij 100% achter en uw korte interruptie gaat mij daar niet vanaf brengen, helaas.

De heer Housmans (PVV): Voorzitter, dit is duidelijk. Het is energieneutraal en dat betekent dus ook CO₂-emissieneutraal want dat is namelijk de doelstelling van energieneutraal, het voorkomen van CO₂-emissie en ik probeer u duidelijk te maken met feiten en als u dat onplezant vindt, moet u dat vooral gewoon zo vinden, maar het zijn wel de feiten waarmee we ons bezig moeten houden, dat de methodes die u uit gaat voeren en die u wil uitvoeren daar niet toe bijdragen in tegenstelling, dat die ertoe leiden dat het juist niet gehaald wordt.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ik kom terug op een debat dat ik hier 3 jaar geleden voerde met uw voorganger nog als fractievoorzitter. Toen was het standpunt van de PVV: duurzaamheid, daar doen wij niet aan. Dat was toen het standpunt dat hier werd verkondigd. Nu stelt u vraagtekens bij de duurzaamheidstransitie en bij de resultaten zoals wij die willen bereiken. Ik dicht u net wat minder kwaliteiten toe dan degenen die op dit moment deze afspraken met ons gemaakt hebben en daarom kies ik er toch voor om de landelijke afspraken te volgen.

De heer Housmans (PVV): Voorzitter, dit is een leuk stukje theater. Mijn voorganger heeft hier letterlijk gezegd, 3 jaar geleden bij de jaarrekening en hij heeft toen gezegd: ik had nooit gedacht dat ik dit uit zou spreken, maar de PVV heeft niks tegen duurzaamheid. Integendeel, duurzaamheid is mooi, is fantastisch goed. Ik kan het u citeren, het staat ook op de band: echter, wij hebben een probleem met de subsidies binnen de duurzaamheid en dat is altijd het standpunt van de PVV geweest. Dus uw interpretatie, met alle respect, en dan deel ik u ook wat minder kwaliteiten toe in dat

opzicht dan degene die dat verzonnen heeft, zijn daar wat minder in. Dus ik zou zeggen, luister het nog een keer na, ga er nog een keer naar kijken en maak dan een afweging op basis van feitelijkheden in plaats van aannames.

De voorzitter: Dat was geen vraag meer, dat was een opmerking.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Nee, de PvdA blijft dan ook nadrukkelijk staan achter de ambities die wij hier op het gebied van duurzaamheid hebben geformuleerd en wij hopen dan ook dat dit college het in de komende periode nog weet te realiseren.

Wat betreft asbest. Asbest heeft mooie vinkjes in de jaarrekening staan en daarin staat: we zijn koploper in Nederland in het integraal benaderen van de asbestverwijdering/omzetten naar duurzaamheid en de PvdA heeft daar moeite mee want op papier lijken we de koploper, maar het gevoel bekruipt ons dat het effect van het beleid dat we hier hebben niet resulteert in het verwijderen van enorme grote vlakken asbest op daken en mijnheer Ruers, aan u de schone taak om in het komende halfjaar uw passie hier nadrukkelijk naar voren te brengen en die resultaten dan ook met ons te delen. Wij hopen van ganser harte dat u dat weet te realiseren. Tot nu toe nog geen duimpje, maar we hopen dat dat in het komende halfjaar nog gerealiseerd wordt.

Dan gaan we naar veiligheid en met name naar handhaving. Op 3 april van dit jaar schreef De Limburger, het CDA-partijblad voor u mijnheer Van Rey: erfenis BAG baart zorgen. 70.000 ton vervuilde grond gaat de Provincie mogelijk € 2 miljoen tot € 5 miljoen kosten en dat is niet de 1^e keer dat wij een dergelijke kop voorbij zagen komen in de afgelopen jaren, in deze coalitieperiode zelfs. Edelchemie, de John Peeters Groep, BM-Recycling, allemaal voorbeelden van bedrijven die het niet zo nauw met de regels namen en waar uiteindelijk de Limburger voor op kan draaien. Vervuiling die op ons bordje terechtkomt en failliete bedrijven waar geen cent meer te halen is. Op 9 april van dit jaar stelde de PvdA dan ook schriftelijke vragen aan dit college en tot op de dag van vandaag niet beantwoord en dat is uitermate teleurstellend want wij wilden graag bij de Voorjaarsnota een motie indienen die handhaving nadrukkelijker voor het voetlicht brengt en ook de handhaving faciliteert, zodat we deze bedrijven goed kunnen controleren, maar als we geen antwoorden krijgen op onze vragen, dan kunnen wij niet die motie precies bijschaven, zodat we de juiste teksten kunnen maken. Dus als we alleen met de groene vinkjes moeten werken uit de Jaarstukken, dan is dat wat weinig. Dus hopelijk een toezegging zo dadelijk dat we voor 27 juni, woensdag, de antwoorden op die vragen kunnen verwachten.

Dan tot slot het onderwerp Wonen, de afgelopen periode ook een onderwerp dat zeer nadrukkelijk aan de orde kwam. 3 grote regionale Structuurvisies met als doel samenhang creëren in het woonbeleid en met name tussen die gemeenten, zodat ze elkaar niet beconcurreren en dat is een fantastisch mooi ideaal, daar zouden we ook vooral aan moeten blijven vasthouden, maar in de praktijk blijkt de schoen wel wat te wringen. Afspraken op een te grote schaal, met name als we naar Zuid-Limburg kijken, waar de vraagstukken in verschillende regio's net wat anders zijn en de opgaven daarmee ook. De opgaven van Kerkrade zijn anders dan die van Maastricht en het kan niet zo zijn dat we in Maastricht bij een nieuwbouw ook meteen de dermate grote schaal van sloop moeten toepassen als in de Parkstad. Dat wringt en dat heeft een averechts effect, met name ook in de dorpen in het Heuvelland. Daar zien we jonge gezinnen wegtrekken omdat ze daar niet aan een juiste woning kunnen komen en dat heeft nou juist het effect waar we niet naartoe willen. Een sociaal stabiel Heuvelland. Dus aan het college de vraag of we dit woonbeleid kunnen evalueren en eventueel, maar dat is stiekem doorkijkend naar de Voorjaarsnota, kunnen krijgen op een kleinere schaal dan de huidige.

Het beeld in de Jaarstukken, op sommige momenten ietwat rooskleurig durf ik te zeggen, maar over het algemeen wel positief. Ook af en toe ietwat onvolledig. Bijvoorbeeld als we kijken naar de sociale huurwoningmarkt. Daar staat heel trots dat we 550 woningen gerealiseerd hebben en dat is een goede prestatie, maar plaats het wel in de context van de totale ontwikkeling die er dan niet staat en dat is dat het resultaat min 800 is, dat kwam uit de Woonmonitor van het afgelopen jaar. Onze inzet is dan positief, maar plaats onze inzet wel een klein beetje in de context van de algemene ontwikkeling want wat is dan het werkelijke beeld waar we mee te maken hebben?

De conclusie. Het gaat goed met Limburg, maar volgens de Jaarstukken nog beter en daar is misschien een klein pasje op de plaats gepast en het beste pasje op de plaats kunnen we maken op pagina 306, als we kijken naar Enexis. Daar hebben we dit jaar € 17 miljard winst gemaakt, een kleine typfout, maar iets beter dan gepland volgens mij. Hopelijk komt daar nog een kleine aanpassing op en zien wij het komende jaar een volledig realistisch en compleet beeld. Tot zover de PvdA.

De voorzitter: Nee, nog niet helemaal want er komt eerst een vraag van GroenLinks.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter, want de heer Kuntzelaers is aan het einde van zijn betoog volgens mij. Ik ben in mijn 1^e termijn ingegaan op zijn motie voor cradle-to-cradle en circulaire economie. Hoe staat de PvdA daar nu in?

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja, dat is heel helder. Wij hebben toen gevraagd om beleid rondom circulaire economie en cradle-to-cradle. Dat zou verankerd worden in het huidige beleid, daar zouden ook haakjes in geplaatst worden waarin we daar resultaten van te zien krijgen. Wij zijn enorm nieuwsgierig naar de antwoorden op uw vragen want voor ons is beleid op dat gebied nog altijd van grote waarde en wij verwachten dat Gedeputeerde Staten instemmend en juichend antwoorden op uw vraag voor beleid op circulaire economie.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Kuntzelaers. Daarmee is de 1^e termijn van Provinciale Staten beëindigd en wij willen u voorstellen om de 1^e termijn van Gedeputeerde Staten aansluitend meteen te doen en dan de pauze pas te nemen. Wellicht is het handig dat we misschien nog 1 minuutje even kijken hoe wij het doen. Iedereen weet...(Er wordt buiten de microfoon gesproken) Ja, dat betekent dat de heer Koopmans namens allen het woord zal voeren en daarna zullen wij de pauze hanteren en ik denk dat dat over een halfuur is. Dus ik ga proberen de heer Koopmans in een halfuur te proppen. Zou dat kunnen? Dan zet ik hem op een halfuur, oké.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dank u wel. Dank de leden van Provinciale Staten voor de gemaakte opmerkingen over de jaarrekening en de Afwijkingenrapportage. Laat ik allereerst beginnen met de conclusie dat er over de rechtmatigheid van het gevoerde beleid geen opmerkingen zijn gemaakt. Er is een aantal algemene opmerkingen gemaakt over hoe het gaat in Limburg en wat de rol van de Provincie daarin is. Daar is kort en goed, eigenlijk denk ik door de heer Van Rey, maar ook door anderen, gewoon heel nuchter geformuleerd hoe wij er ook zelf tegenaan kijken, namelijk een aantal dingen gaat goed en een aantal dingen loopt nog niet goed of kan beter. We zitten natuurlijk ook in de periode dat we 3 jaar aan de slag zijn, ook natuurlijk in een langere periode want degenen, zoals de heer Kuntzelaers zei, er is natuurlijk ook een aantal doelstellingen dat door eerdere coalities is neergezet. Ja, natuurlijk is dat aan de orde. Bestuur is dynamisch, zit in een langere termijn.

Voorzitter wat ook van belang is, dat iedereen op zich wel kan werken met de toegevoegde stoplichten, de kleurensystematiek, en tegelijkertijd worden er soms opmerkingen gemaakt over 'Is het

niet wat optimistisch?' Of zelfs bij sommige punten, zoals de heer Van Wageningen neerzet bij de rode loper, 'Het is eigenlijk al gerealiseerd, bent u niet te pessimistisch?' Voorzitter, u moet ervan uitgaan, zeg ik tegen de leden van Provinciale Staten, dat wij elke keer kijken naar datgene wat in de beleidskaders is vastgesteld en in de Commissie voor Onderzoek van de Rekening, maar ook eerder in de Commissie FEB hebben we daar debatten over gehad, met name ook bijvoorbeeld met de heer Rossel. Het is van belang dat in de beleidskaders die zijn vastgesteld en ook in de evaluaties die op grond van die beleidskaders, en dat zijn er dus 25 die we geloof ik ondertussen hebben vastgesteld met u, u zelf heel goed kijkt naar de ontwikkeling van die te monitoren zaken uit die beleidskaders want die nemen wij over in de jaarrekening en als u vindt dat die anders moeten, dan moet u vooral in die debatten daar het gesprek met de dan verantwoordelijke gedeputeerde houden. Dat is van groot belang en dat het ook ietwat dynamisch gezien moet worden, houd dat ook met elkaar, dat doen wij zelf ook, maar hou dat ook vanuit uw controlerende en kaderstellende positie met ons in de gaten.

Voorzitter, dan in algemene zin nog een opmerking. Ja, natuurlijk is het zo dat het goed met de economie gaat. Natuurlijk is het zo dat we deels de wind in de rug hebben, maar als je de wind in de rug hebt, loop je ook het risico dat je uit de bocht kunt vliegen. Er is een aantal onderwerpen waarbij je gewoon heel goed weet, die hebben we ook opgeschreven, die zijn ook voor de volgende week, voor de Voorjaarsnota, van groot belang om met elkaar door te akkeren en te kijken hoe nadere accenten aan de orde zijn. Dan gaat het over de energietransitie, dan gaat het over de arbeidsmarkt, dan gaat het over wat er op de woningmarkt aan de gang is. Allemaal redenen om elke keer weer met elkaar te kijken wat er gebeurt.

Voorzitter, ik sluit even af als het gaat over de voorbereiding. Ook daar zijn we als college tevreden over de wijze waarop dat met elkaar gelopen is en dan heb ik het over de voorbereiding van de behandeling van de jaarrekening. Ik geloof dat de heer Van Rey daar al opmerkingen over maakte, laat ik de complimenten ook terug maken aan Provinciale Staten. Wij zijn ook wel eens in positieve zin moet ik u zeggen verbaasd en verrast over de kwaliteit van vragen waarin soms punten bij ons worden gevonden die echt noodzakelijk verduidelijking behoefde hadden en dus middels de antwoorden gegeven worden of er soms dingen gevonden worden waarvan wij zeggen: ja, dat hadden we natuurlijk beter, slimmer, anders of dichter bij de werkelijkheid kunnen opschrijven.

Voorzitter, dan kom ik bij de vragen die gesteld zijn. Voorzitter, als het gaat over de vragen van de heer Housmans, dan is het een mooi voorbeeld als hij het heeft over het LED en het LIOF onder andere. Daar moet u elke keer zien, in dit specifieke geval ook, dan staat daar een tekst en wij doen dan wat afgesproken is en dat het LED ondertussen een keuze heeft gemaakt om anders te opereren, het staat in een blokje met veel meer activiteiten, ja daar is wel gebeurd wat afgesproken is en dat het gestopt is en daarmee als je het niet wilt dat het dan rood had moeten zijn, is natuurlijk een hele andere kwestie.

Voorzitter, met betrekking tot dienstverlening naar het MKB toe. Onder verantwoordelijkheid van gedeputeerde Van den Akker komt daar heel snel, of die is zelfs al onderweg, een brief naar u toe. In de Voorjaarsnota staat een aantal nieuwe initiatieven gemeld en die brief die zal snel bij u zijn. Wij wachten natuurlijk de motie voor de volgende week met betrekking tot het studiefonds af.

Voorzitter, dan over de Sociale Agenda, daar zijn door meerdere fracties opmerkingen over gemaakt, de heer Rossel en de heer Housmans bijvoorbeeld. Die discussie is natuurlijk in de Commissie met gedeputeerde Van Rijsbergen uit en te na gevoerd. Het college van Gedeputeerde Staten heeft bij monde van mevrouw Van Rijsbergen al vaak genoeg gezegd: nee, wij zijn geen toezichhouder op het punt van de jeugdzorg, op het punt van de 3 decentralisaties. Ik ga die discussie niet herhalen,

maar dit is zo vaak met elkaar besproken, daarin hebben we ten opzichte van sommige fracties een andere opvatting. Op het punt van het financiële toezicht, waar ook mevrouw Van Rijsbergen verantwoordelijk voor is als eerstverantwoordelijke portefeuillehouder, daar hebben we natuurlijk wel absoluut een vinger aan de pols en soms kan dat zelfs veel verder gaan dan de vinger aan de pols.

Dan voorzitter, is er nog een opmerking gemaakt over de projecten met betrekking tot verwarde personen. Daarvan is op te merken die natuurlijk eigenlijk... Die zijn al bedoeld voor heel Limburg.

Voorzitter, dan is er nog een specifieke vraag gesteld met betrekking tot IBA en het podium dat daar plaatsvindt. Ja voorzitter, in het collegeprogramma, in het coalitieprogramma staat uitdrukkelijk opgenomen dat wij soms op andere manieren willen communiceren over datgene wat wij doen. Natuurlijk kunnen we nog een folder uitbrengen over IBA, dat kunnen we best doen of een brief in de bus doen, maar tegelijkertijd om bij de 100.000 mensen die aanwezig zijn bij Pinkpop, om daar een ongelooflijk belangrijk punt als IBA aan de orde te stellen, wij geloven daar heel sterk in, wij vinden het ook heel goed dat bijvoorbeeld het Bonnefantenmuseum daar staat en vorig jaar is ervoor gekozen om met Brightlands ook daar een podium te kiezen. Voorzitter, dit zijn unieke kansen om voor relatief heel weinig geld nieuwe doelgroepen, die je normaal niet zou bereiken, te bereiken.

Voorzitter, dan een vraag met betrekking tot de AVG. Wij denken dat de uitvoerbaarheid..., dat dat wel te doen is.

De voorzitter: Over het vorige punt neem ik aan.

De heer Housmans (PVV): Ja voorzitter graag. Voorzitter, ik hoor de gedeputeerde zeggen dat dit een mooie kans is om mensen te bereiken die je normaal niet bereikt, maar is er dan ook in enige vorm en op enige wijze een meting of in ieder geval een terugkoppeling over de effectiviteit ervan? En overigens het Brightlandspodium stond dit jaar weer op Pinkpop. Dus dat is het 2^e jaar dan, maar heeft u er ook een terugkoppeling van, kunt u er ook effecten van meten of is het een tent die neergezet wordt en op hoop van zegen?

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter, dat soort dingen exact meten is buitengewoon ingewikkeld. Mensen die ter plekke zijn geweest, hebben gezien dat er een heel groot enthousiasme over was. Wij merken ook elke keer weer, en dat is meer een algemeen gevoel rondom IBA, dat de bekendheid en vooral ook echte bekendheid, in die zin dat men niet alleen de naam kent, maar ook weet waar het voor staat, namelijk een verbetering van al datgene wat in Parkstad te verbeteren is, combinatie Sociale Agenda en de stedenbouwkundige ontwikkeling, ja, dat dat groeit en dat zul je op meerdere plekken moeten doen, maar een onafhankelijke wetenschappelijke thermometer ergens in stoppen en dan precies weten wat door wie gebeurt, kunnen wij niet geven. Voorzitter, dan...

De voorzitter: Nog even.

De heer Housmans (PVV): Voorzitter, ik ben zelf ook heel enthousiast geweest over een aantal zaken dat onder die tent gebeurde, maar dat had meer te maken met de artiesten die daar stonden dan met de tent zelf want dat was voor mij niks anders dan de naam van het podium, buiten dat ik toevallig vanuit dit gremium wist wat het was. Dus in dat opzicht, ja wij willen graag altijd de dingen SMART geformuleerd hebben, dus op het moment dat geïnvesteerd wordt in naamsbekendheid, dan is toch echt de vraag aan het college om dat vooral ook SMART te doen, dat er in ieder geval af te leiden valt wat ertoe doet en wat voor effecten dat heeft want anders kun je heel veel dingen gaan

doen, maar we hebben 1 project, dat heette Connect Limburg, daarvoor de nek omgedraaid. Wellicht wordt dit dan de 2^e.

Gedeputeerde Koopmans: Nee voorzitter, het lijkt me geen goed idee om dit de nek om te draaien, maar ik zeg u toe dat we in de rapportages die we over IBA doen naar u toe, ook aandacht besteden aan al datgene wat met naamsbekendheid in algemene zin te maken heeft en daar waar het mogelijk is, te kijken waar dat zich verhoudt tot dit podium, dan zullen we dat in die desbetreffende notitie neerzetten.

Voorzitter, dan over de N271. Op 3 juli komt in het college van Gedeputeerde Staten, heeft gedeputeerde Geurts zojuist laten weten, het voorstel tot aanpak van de problematiek in Well. Dus er is uitdrukkelijk geluisterd naar datgene wat de gemeente Bergen in te brengen heeft en het college zal begin juli daarover besluiten.

Het Sloopfonds mijnheer Housmans, dat is inderdaad in 2015 gestopt. Dan heeft u nog opmerkingen gemaakt over de nieuwe gedeputeerde. Er zijn meer fracties die ook opmerkingen hebben gemaakt over alles wat te maken heeft met asbest en energie en met de koppeling en met grote verwachtingen die er eigenlijk op beide terreinen zijn. Voorzitter, namens het college van Gedeputeerde Staten, en namens gedeputeerde Ruers natuurlijk in het bijzonder, zeg ik u toe dat er voor 1 oktober een brief van het college komt met betrekking tot zijn inzet op het gebied van asbest en u weet, dat is al eerder met uw Staten gecommuniceerd, dat er direct na de zomer een plan komt met de naam Limburgse Energie en Klimaat Transitie Aanpak (LEKTA), waarvan de start is gemaakt onder de verantwoordelijkheid van toenmalig gedeputeerde Prevoo. De heer Geurts heeft daar, en sommigen hebben dat opgemerkt, zeker een aantal punten aan toegevoegd en nu wordt het verder gebracht onder verantwoordelijkheid van gedeputeerde Ruers. De bedoeling is dus dat dat na de zomer komt en voor 1 oktober komt er een separate brief over asbest. Voorzitter, met betrekking tot een...

De voorzitter: Wij stoppen even de tijd.

De heer Rossel (GroenLinks): Voorzitter, hoor ik het college nu zeggen dat het asbest en energie gaat loskoppelen?

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, er zijn 2 beleidsstukken, maar zullen altijd inhoudelijke raakvlakken zijn. Wij hebben eerder bij monde van de heer Prevoo, en ik heb dat zelf ook al eens een keer ergens in een algemeen debat mogen zeggen... Weet u, de heilige graal van het gekoppeld hebben of het niet gekoppeld hebben, is voor ons nooit de meest interessante geweest. Destijds in het beleidskader is een inhoudelijke koppeling gemaakt. Nu kiezen wij ervoor in de loop van het traject dat we hebben, ook aangejakkerd doordat onder andere de Klimaatakkoorden veel belangrijker worden in relatie tot het Provinciale beleid om te kiezen voor 2 beleidsstukken en daar zullen soms inhoudelijke raakvlakken zijn, net zo goed als dat in het verhaal van LEKTA ook het punt van de circulaire economie wordt meegenomen want ook dat, destijds die motie die aangenomen was, ik geloof dat dat de motie van de heer Kuntzelaers was over die circulaire economie, die is afgedaan beschouwd door het college doordat het in het oorspronkelijke kaderstuk Asbest en Energie is opgenomen.

De heer Rossel (GroenLinks): Voorzitter, ik hoor het college zeggen dat het nu geen halszaak meer is om die koppeling te hebben. Dat was het in de tijd van gedeputeerde Prevoo zeker wel, ook de reden dat wij tegen hebben gestemd, maar ik ben blij met deze woorden.

De voorzitter: De heer Housmans.

De heer Housmans (PVV): Dank u wel voorzitter. Voorzitter, ik begrijp uit de beantwoording van de gedeputeerde dat er voor 1 oktober een stuk komt, ook van de nieuwe portefeuillehouder, over de portefeuille van de voormalige gedeputeerde Prevoo.

De voorzitter: Over asbest, ja.

De heer Housmans (PVV): Daarmee geeft u impliciet aan dat dat 101 dagen zijn vanaf vandaag, net even snel nagerekend. Dat betekent dan ook impliciet dat de 1^e 100 dagen ook voornamelijk nodig zijn om zich helemaal in dat dossier in te leven neem ik aan want dat was expliciet de vraag die wij gesteld hadden. Nou goed, als dat inderdaad het geval is, kijken wij liever uit in 66 dagen later dan 1 oktober want dan kunnen we echt feestvieren.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, met de heer Ruers heeft de SP hier iemand neergezet die ongelooflijk veel verstand heeft van asbest en het is heel erg verstandig om daar met elkaar de tijd te nemen, wetende ook dat er in de komende weken ook nog een aantal mensen ter ondersteuning en wie weet deze of gene gedeputeerde ook nog een keer even op vakantie gaat, dat we tegen elkaar zeggen: 1 oktober ligt er een nieuw beleidsstuk van de zijde van het college van Gedeputeerde Staten, waarin onze nieuwe gedeputeerde zijn opvattingen via het college naar u toe zal sturen.

Voorzitter, dan is er nog een vraag gesteld met betrekking tot Michael Kors. Die subsidie is gegeven om het mogelijk te maken. Dat is een totaalonderhandeling die we als college hebben, dat was destijds gedeputeerde Beurskens, waarin wij spreken over alles wat te maken heeft met die hele vestiging en dan kan soms een bijdrage aan in dit specifieke geval de extra ondersteuning die noodzakelijk is, fysieke ondersteuning, voor het neerzetten van zonnepanelen op dat immense dak, dat dat onderdeel is van de overeenkomst die wij sluiten.

Dan is er nog een vraag gesteld op pagina 188 door de heer Housmans over de € 50 miljoen en de € 30 miljoen. Ja, de € 50 miljoen is een streefbedrag. Bij het LEF hebben we € 30 miljoen binnen, maar er staat € 50 miljoen als streefbedrag. Dat is dus het verschil waar het over gaat.

Voorzitter, dan zeg ik u toe dat de motie Heemels...

De voorzitter: Is daar nog een vraag over, over de € 30 miljoen en de € 50 miljoen?

De heer Housmans (PVV): Ja. De vraag was zostraks inderdaad: klopt die kleurcodering dan? Want het streefbedrag is € 50 miljoen, gerealiseerd is € 30 miljoen en het staat groen gemarkeerd. Dan missen wij in de uitvoering inderdaad dat u het streefgetal niet gehaald hebt. Ik snapte uit uw eerdere antwoord al dat daar wat gemêleerd over gedacht wordt, maar dan had die oranje moeten zijn op zijn minst.

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter, daar kan ik flauw over zijn, maar wij zijn zo trots op die € 30 miljoen want het is de 1^e overheid in Nederland die überhaupt middelen van de Europese Investeringsbank (EIB) rechtstreeks heeft gekregen, maar goed, dat had natuurlijk ook oranje kunnen zijn omdat het streefbedrag € 50 miljoen is. Dus dat had gekund.

De heer Housmans (PVV): Overigens in dat kader, we hebben altijd gezegd: u kunt niet genoeg geld terughalen bij de EU want we betalen er zat aan.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dat zijn revolverende middelen, dus die gaan we halen en met een maatschappelijk effect in Limburg uiteindelijk weer terugbrengen.

Voorzitter de motie Heemels, daar ga ik toch nog eens een keer even naar kijken. Ik heb toen al gezegd dat ik dat een prima idee vind, dat vind ik nog steeds een prima idee. Later is nog een keer met mij gesproken in mijn verantwoordelijkheid als gedeputeerde voor bedrijfsvoering. Ja, is wel een beetje moeilijk, maar ik blijf het nog steeds een goed idee vinden, dus we gaan ermee aan de slag, dat zeg ik u toe.

Voorzitter, dan zijn er opmerkingen gemaakt door de heer Titulaer, maar ook door de heer Kuntzelaers met betrekking tot wonen en het POL. Voorzitter, ik denk dat het goed is dat naar aanleiding van ook de eerder aangenomen motie, ik dacht dat die van mevrouw..., nee die was van de heer Verhoijzen zeg ik even uit mijn hoofd, dat het college na de zomer nog een keer een brief schrijft aan uw Staten over hoe het met die motie staat, daarbij in acht nemend de opmerkingen die vandaag zijn gemaakt. De op een aantal plaatsen knellende woningmarkt in relatie tot het op een ander aantal plaatsen nog steeds aan de orde zijnde overschot aan woningen, daar moeten we het goed over hebben, maar we hebben gehoord wat een aantal fracties hierover gezegd heeft.

Voorzitter, de heer Titulaer heeft ook opmerkingen gemaakt over IBA en ook weer opmerkingen gemaakt over de stoplichtenmethodiek. Ik denk dat het goed is dat bij de eerstvolgende evaluatie die we jaarlijks naar u toesturen met betrekking tot IBA, we even specifiek ingaan op de status van die 50 projecten. Relevant is daarbij om op te merken dat daar waar we in IBA-verband ervoor gekozen hebben om te gaan op die focus, en dat vond destijds iedereen een goed idee, dat nooit uitgesloten is, integendeel, dat die andere projecten gewoon door zouden gaan. Daarin is de rol van initiatiefnemers van groot belang, net zo goed dat ook aan de orde kan zijn dat bij die 15, doordat een initiatiefnemer of een betrokken gemeentebestuur er anders over gaat denken of middelen niet ter beschikking heeft, de situatie ook weer wordt dat daar een terugtrekkende beweging komt. Daar zit nog steeds een zekere dynamiek in en dat blijft zo tot aan de tentoonstelling en zelfs daarna ga ik van uit.

Voorzitter, dan de opmerking over het Landschapsfonds, in de Voorjaarsnota van 2017 genoemd. Gedeputeerde Mackus heeft in de Voorjaarsnota van 2018 middelen gekregen om op dat punt op het platteland een aantal zaken te doen en als daar nog vragen over zijn voorzitter stel ik voor dat die de volgende week nog verder aan de orde zijn.

Voorzitter, in algemene zin heeft de heer Titulaer nog opmerkingen gemaakt over het prudente beleid. Ja, dat hebben we met elkaar en dat prudente beleid, zeg ik tegen uw Staten en ik kom daar dadelijk nog bij een separaat voorstel op terug, is ook noodzakelijk om naast dat je wilt, dat willen we allemaal, dat volgende coalities ook middelen ter beschikking hebben om de dan aanwezige prioriteiten in te vullen, maar het is ook van belang om te beseffen dat, en dat hebben we bij de vorige Voorjaarsnota uitdrukkelijk met elkaar gewisseld, in de samenleving ook voldoende opnamevermogen moet zijn voor alle initiatieven die er vanuit dit huis zijn. Dit huis heeft eigenlijk maar 3 instrumenten, we hebben zoiets als gezag, we hebben een aantal wettelijke instrumenten, hoewel die vrij beperkt zijn, en we hebben centen en met die mengeling moet je met elkaar aan de slag en u moet toch niet onderschatten, en ik zie dat bijvoorbeeld bij het punt van... Was het de heer Van Wageningen die over de fiets begon of de heer Kuntzelaers? O, er waren meer mensen die over het fietsbeleid begonnen. Dat is een voorbeeld waarin je dus echt veel met elkaar gedaan hebt en natuurlijk is het allemaal theoretisch mogelijk dat je weer een uitvraag doet en dat iedereen weer aan de gang gaat, maar weet dat gemeentebesturen echt in deze periode het nog niet zo gemakkelijk hebben om elke keer weer antwoord te geven op de uitdagingen die vanuit hele goede bedoelingen en soms ook met hele goede

achtergronden om tot doelstellingen te komen die het leven beter maken, om daar vorm en inhoud aan te geven en enige terughoudendheid op dat punt voorzitter is iets wat wij wel willen neerzetten.

Voorzitter, dan komt het punt van het meer inzetten van de revolverende middelen, wat door de heer Titulaer is neergezet. In algemene zin voorzitter, valt daar het volgende over te zeggen. Dat doen we natuurlijk volop middels het vermogen dat we hebben via Sturing in Samenwerking, via het Erfpachtkader, via de fondsen die ook ingericht zijn op grond van de Initiatiefnota van de heer Titulaer, via de verschillende fondsen die er zijn bij de Brightlands Campussen, die onder verantwoordelijkheid van gedeputeerde Van den Akker een plek hebben, zijn we al volop aan de slag. 2, de rijksoverheid is in de afgelopen periode natuurlijk ook volop bezig geweest. We kennen het NIA, dat een poging heeft gedaan om een soort portal te zijn voor initiatieven die in de samenleving plaatsvinden en gekoppeld zouden kunnen worden met bijvoorbeeld pensioenfondsen. Er is een initiatief geweest van de rijksoverheid, NLII, wat juist de bedoeling had om die pensioenfondsen te koppelen met vragen uit de samenleving. Dat is gestopt omdat er van de € 6 miljard die beschikbaar was, 6 of 3 dat ben ik even kwijt, maar slechts € 360 miljoen uitvraag kwam en daardoor werd het ook weer gezien als: ja, maar wat is nou precies de noodzaak hiervan? En daar komt nog bij dat we nu binnenkort, en dat zullen we ook met u delen, Invest-NL krijgen, waar onder verantwoordelijkheid van minister Wiebes bij het Rijk en bij ons zijn gedeputeerde Van den Akker en ondergetekende zijn erbij betrokken om te kijken hoe je daar koppelingen met elkaar kunt maken, al of niet met de regionale ontwikkelingsmaatschappijen daarbij. Voorzitter, wat de heer Titulaer vraagt, doen we dus al volop en je moet je ook de vraag stellen: hoe nuttig is het om daar weer nieuwe instrumenten aan toe te voegen? Ook in de wetenschap dat bijvoorbeeld, maar daar zullen we binnenkort aan u over rapporteren want dat stuk is ook onderweg ergens, dat bijvoorbeeld bij het uitzetten van de middelen bij de fondsen, die op grond van het initiatief van uzelf, zeg ik tegen de heer Titulaer via de voorzitter, zijn neergezet, dat het hard werken is ook om die middelen uit te zetten. Maar voorzitter, kort en goed, na deze wat algemene beschouwing op dat punt, lijkt het ons verstandig om daar, zoals u ook vraagt, in het najaar een keer over te rapporteren om te kijken wat de mogelijkheden op dat punt zijn.

Voorzitter, dan kom ik bij de heer Rossel. Daar heb ik al een aantal vragen beantwoord, met name die gingen over de decentralisaties van de zorg. Ook het punt over Asbest en Energie is al behandeld. Dan het punt dat de heer Rossel neerzet met betrekking tot het sneller inzetten van de middelen bijvoorbeeld van Duurzaam Thuis en het LEF. Voorzitter, sneller inzetten zonder randvoorwaarden is onverstandig. Het is wel van belang om de middelen snel in te zetten. Bij de behandeling in de Commissie van het voorstel met betrekking tot Duurzaam Thuis, hebben wij ook aangegeven dat bijvoorbeeld daar de ELENA-middelen, de Europese middelen, en mogelijkerwijs de middelen die wij krijgen uit het Limburgse aanbod, ingezet zullen worden om te zorgen dat de Duurzaam Thuismiddelen, wat ondertussen € 253 miljoen of zoiets het precieze bedrag moeten we even opzoeken, is geworden... Dat leidt ertoe dat we daar echt snel willen werken, maar sneller in de zin van de randvoorwaarden, dus rentepercentages of bijvoorbeeld de criteria voor de mensen die dat kunnen krijgen, het terugbetalingsvermogen, om daaraan te gaan rommelen... Voorzitter, u heeft dit niet voorgesteld, maar dat is in elk geval niet onze bedoeling en dat geldt nog veel sterker bij het LEF want bij het LEF gaat het om grote bedragen, gaat het om grote risico's en daarin is een juiste en verstandige toetsing van groot belang.

De voorzitter: De heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter, we hebben daar in de voorbereiding op dit debat ook diverse vragen over gesteld en uit die vragen moet ik in ieder geval opmaken dat de gelden die we hebben bestemd voor LEF en de duurzaamheidsleningen op afroep en in tranches uiteindelijk besteed

zullen gaan worden. Nou, dat geeft bij mij de beleving dat dat eigenlijk op een getemporiseerde manier gebeurt. Als ik dat fout heb, dan hoor ik dat graag want daar bestaat bij ons het beeld dat het mogelijk vertraagd gebeurt en voor ons zou dat natuurlijk gewoon versneld moeten gebeuren.

Gedeputeerde Koopmans: Nee, dat is niet aan de orde. Dat 'op afroep' is, want zo werken de systemen, indien er bijvoorbeeld bij het LEF leads akkoord bevonden zijn, dan wordt het geld afgeroepen en dat komt heel snel. Dus dat is het probleem niet. Dus ik denk dat sneller niet op een verstandiger manier kan en hoeft, dat gaat op een prima manier. De heer Rossel heeft een aantal voorbeelden genoemd waarin het college blijkbaar in zijn ogen of in de ogen van GroenLinks economie belangrijker maakt dan ecologie. Voorzitter, daar kunnen we natuurlijk van alles en nog wat over zeggen, maar als het gaat over MAA en andere discussies, die hebben natuurlijk in deze Staten al vaak plaatsgevonden.

Voorzitter, de begroting van de Provincie is ook niet zonder risico's. De heer Rossel noemt tegelijkertijd terecht dan ook de Maaslijn. Daar hebben wij natuurlijk ook zorgen over. Anderzijds is ook te melden, en dat vond ik wel een mooi voorbeeld van 'er worden wel hele stevige stappen gezet, mede en vooral ook door ons', dat is dat nu de railterminal bij Greenport, en ik heb begrepen dat u daar gisteren ook nog op bezoek bent geweest in dat gebied, ja daar zijn we natuurlijk fors aan het investeren in datgene wat, ook ecologisch gezien, ook door iedereen wordt gezien als een hele belangrijke ontwikkeling. De hoeveelheid vrachtauto's die dat van de wegen weghoudt, is van groot belang.

Voorzitter, nog 1 slotopmerking, die had ik aan het begin eigenlijk al willen maken. Als het gaat over de verhouding, ik heb daar vorige week ook iets over gezegd, tussen de coalitie en de oppositie, dus het college en oppositiepartijen, vond ik het een heel mooi overzichtje wat u op het einde maakte, waarin er hier in dit huis en in deze zaal over en weer bereidheid is om met elkaar open van gedachten te wisselen en dingen met elkaar op te pakken, dat proberen we ook elke keer te doen.

Voorzitter, ik kom dan bij mevrouw Lauvenberg. In algemene zin heb ik al opmerkingen gemaakt over het bejubelen van successen en dergelijke. Nou, daar zitten wij....

De voorzitter: U had de zin nog mogen afmaken.

Gedeputeerde Koopmans: Daar zitten wij, dat heb ik in het begin ook al gezegd, ook allemaal heel nuchter in. Wij kennen onze plek, wij doen ons best, sommige dingen gaan goed, sommige dingen minder goed et cetera.

De voorzitter: Ja, dan de heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel voorzitter. Even terugkomend op de motie aangekondigd door GroenLinks of in ieder geval de gedachte rondom circulaire economie. U zei 2 dingen in uw betoog, enerzijds 'Wij komen nog met 2 separate stukken, zowel op asbest en duurzaamheid' en de wens werd geventileerd om circulaire economie op te nemen in het duurzaamheidsbeleid. Daaraan gekoppeld ligt de motie, die in 2015 al is afgedaan, waarin opgeroepen werd om circulaire economie cradle-to-cradle op te nemen in het duurzaamheidsbeleid. Dat is alleen in een separaat zinnetje in het asbestbeleid terechtgekomen, maar nu is de vraag: kan dat in dat nieuwe stuk over duurzaamheid niet toch zijn plaats krijgen? Want ik geloof dat dat de woorden van de heer Rossel zijn en ik geloof dat dat een bijna Statenbreed ondersteunde motie is. Dus het zou sterk zijn, als er dan toch een stuk over duurzaamheid komt, dat dat onderwerp daar wel een plek in krijgt.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, ik stel voor dat we deze discussie de volgende week nog eens even voeren bij de Voorjaarsnota en waarom? Omdat ik nog wel graag met collega's even scherp bekeken wil hebben wat dat in de tijd betekent. In algemene zin zou ik het liefste eigenlijk zeggen: die motie is meer iets voor in de verkiezingsprogramma's voor de volgende periode omdat wij echt met elkaar de handen vol hebben om de beleidskaders die we hebben, bijvoorbeeld op het gebied van asbest en energie, op de juiste manier...

De heer Kuntzelaers (PvdA): Maar dan is het een verantwoordingsdebat wel de juiste plek om die vraag aan u te stellen en dat is dan vandaag en daarin dan ook de vraag: als dit beleden werd met de mond, door de gedeputeerde destijds, dat circulaire economie... Ik heb hier een debat van 15 minuten zitten voeren over hoe nadrukkelijk dit in het toekomstige beleid zou worden opgenomen en gevoerd. Dan is dit ook het moment voor het college om die woorden, die ze met 1 mond hebben uitgesproken, dan ook te belijden in de stukken die ze produceren en zeker als er binnenkort nog een stuk aankomt dat inhoudelijk is, dan zou ik toch willen zeggen: aan de slag want het is al 2 jaar lang beloofd en gezegd, dus ik zou nu echt zeggen: vul het dan ook in.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, we worden in die zin een beetje gehandicapt door het feit... We hebben natuurlijk een portefeuillewisseling gehad en wat we eigenlijk niet mee willen maken, en daarom wil ik ook nog een weekje de tijd vragen om u antwoord te geven op of we dat goed kunnen invullen... Dat willen we echt serieus bekijken want ik kan natuurlijk heel makkelijk zeggen 'Oké, det doon we, kumpt good' en dan over een halfjaar weer meemaken dat er ergens een rood stoplicht staat en daar heb ik geen zin in. Ik wil de vraag van u namens het college heel serieus oppakken, dus ik stel u voor om de motie aan te houden tot de volgende week en dat we even goed kijken naar welke mogelijkheden we op dat punt ook hebben praktisch gezien, om dat allemaal in te vullen omdat met name ook de ambities die er zijn op het gebied van LEKTA op energie, die zijn echt in de afgelopen paar jaar torenhoog geworden, met een enorme inhouds- en inzetvraag, ook hier in huis en gedeputeerde Ruers heeft net via mij aan u laten weten dat hij ook nog komt met een separate brief op het gebied van asbest en dan is het even de vraag of we het allemaal gemanaged krijgen en laat ons even die week graag.

De voorzitter: Het punt is gemaakt, ja.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel voorzitter. Hoor ik u nu zeggen dat gedeputeerde Ruers ervoor gaat zorgen dat volgende week een prachtig stuk rondom circulaire economie beargumenteerd wordt toegevoegd?

De voorzitter: Geen stuk.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ik kijk heel vriendelijk. De woorden van zijn voorganger waren altijd: gaan we doen.

Gedeputeerde Koopmans: Ja, maar ieder heeft zijn eigen stijl.

De voorzitter: Ja, de heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Wat ik niet snap voorzitter, dit is iets wat binnen Interprovinciaal Overleg (IPO)-verband als inzet naar het Rijk toe is gedaan, om die hele klimaatopgave met elkaar te doen. Dat was energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire economie. Carla Brugman en ik hebben

in februari een initiatiefvoorstel, Naar een duurzaam Limburg, besproken in de Commissie. Daar is ambtelijk aangegeven: circulaire economie is de enige van de 3 onderwerpen waar we geen Provinciaal beleid op hebben. Dan vraag ik: gaan we tot Provinciaal beleid komen? Daar moeten we het eerst nog even over hebben. U kunt toch in ieder geval aangeven dat u de ambitie heeft om ook op circulaire economie beleid te gaan creëren en in welke fase of op welk tijdstip dat is, vind ik dan van ondergeschikt belang, maar we moeten wel ambitie met elkaar hebben.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, ik heb net geantwoord. Er komt voor de volgende week een brief.

De voorzitter: Ja, en we spreken hier nog een keer af dat we het hebben over...

De heer Rossel (GroenLinks): Dan houd ik de motie tot volgende week aan.

De voorzitter: U houdt hem aan, dat was even de vraag inderdaad. De heer Housmans.

De heer Housmans (PVV): Verstandig idee om dat aan te houden. Voorzitter, en dan wil ik de gedeputeerde vragen, als hij er dan toch naar gaat kijken, of hij dan in plaats van circulaire economie ook wil kijken naar blue economy, dat is de modernere variant van circulaire economie. U hebt toch een week de tijd, er is toch niks te doen zichtbaar.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dat zullen we daarin meenemen. Voorzitter, mevrouw Lauvenberg vroeg aan het college om nog meer dan anderen te doen, als een soort voorbeeldwerking, op het gebied van SROI. Voorzitter, ja dat willen wij. Is dat makkelijk? Nee. We hebben echt een houding bij ons, bij P&O, bij de directie, om op dat punt echt stappen te zetten, maar tegelijkertijd valt het niet mee om de goede match tussen vraag en aanbod op dat gebied te maken, maar wij zetten ons daar absoluut voor in en ik zeg u ook toe om die pool met gemeenten, dat punt op te pakken. Wij doen dat ook met de trainees en we gaan eens kijken in de overleggen die we met de gemeentebesturen op dat punt hebben om te bezien of het op het punt van SROI mogelijk is goede matches en verbindingen te maken, waardoor het aantal mensen dat bij de overheid in Limburg aan het werk is, die te maken heeft met een vorm van achterstand of een probleem, zal toenemen.

De voorzitter: Oké, toezegging. Dan nog mevrouw Lauvenberg.

Mevrouw Lauvenberg (SP): Voorzitter, we zijn blij dat u dat in ieder geval toezegt. Kunnen we daar ook een termijn aan koppelen?

Gedeputeerde Koopmans: Wat we doen, is dan wel een verkorte HRM-brief schrijven bij de begroting, maar dat is een korte, specifiek op dit punt ook.

Mevrouw Lauvenberg (SP): Oké.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, en er komt dadelijk nog een punt bij, maar dat zal ik dadelijk even doen. MKB, daar heb ik al opmerkingen over gemaakt. De heer Van den Akker zal daar snel met een rapportage komen naar aanleiding van de Voorjaarsnotabedragen.

Voorzitter, de heer Van der Linden heeft een opmerking gemaakt over de kleurensystematiek en heeft daar een aantal voorbeelden genoemd en ik ben daarop ingegaan, net zo goed als zijn vragen rondom energie die hij gesteld heeft, ook die vragen van hem op dat punt worden opgenomen in

LEKTA, dat na de zomer naar u toe wordt gestuurd. Voorzitter, ook hij had vragen over het bestuurlijk toezicht, die heb ik al beantwoord. Ook het punt van waterstof in relatie tot LEKTA zal daar een plek in krijgen.

Voorzitter, dan heeft de heer Van der Linden ook nog opmerkingen gemaakt, ik begreep ze een beetje, toen ging het even over de 45-plusregeling, dat hij toeging naar het verhogen van het aantal scholingsplekken. Doelde hij daar op de Hovo-regeling? Nee, oké. Voorzitter, dan stel ik voor om daar volgende week nog even specifiek met elkaar van gedachten over te wisselen. Voorzitter, de heer Van der Linden vroeg: is er ook een calamiteitenpotje? En daar doelde hij geloof ik wel op die middelen, nou zie ik dat goed. Ja voorzitter, het college van Gedeputeerde Staten heeft geen extra calamiteitenpotje nodig. We hebben de post Onvoorzien, we hebben de procesmiddelen en de coalitiemiddelen Onvoorzien en we hebben, en ik weet al niet meer wie dat was, maar op het einde stelde iemand nog de vraag; is dit niet het toppunt van hoeveelheid wijzigingen van de begroting die wordt aangeleverd met deze Afwijkingenrapportage? Nee, dus we hebben mogelijkheden genoeg om in te spelen op datgene wat er gebeurt. Dat is ook noodzakelijk. De heer Van Wageningen was dat ja, en ik herhaal wat ik daar ter plekke al even zei. Nee, dat is alleen maar omdat wij oprecht, bewust, elke keer alles, zo nodig in detail, met uw Staten willen delen.

Voorzitter, dan kom ik bij de heer Heuvelings. Het punt van de N271 dat hij maakte, heb ik al beantwoord namens gedeputeerde Geurts. Voorzitter, een belangrijk punt is natuurlijk het verhaal waar de heer Heuvelings mee begon op het gebied van de geplande investeringen, om die tijdig en binnen het budget te doen. We hebben natuurlijk een interessant debat gehad, u als Staten, met gedeputeerde Mackus over alles wat te maken heeft met de indexering. Wij hebben natuurlijk ook het liefst dat zo snel mogelijk projecten van de grond komen, maar je hebt natuurlijk ook te maken met de inspraak, we hebben te maken met mijnheer Gerrekes, we hebben te maken met van alles en nog wat in het leven en dat kan ertoe leiden dat er soms vertragingen zijn. Dat kan ook te maken hebben met capaciteitsproblemen bij aannemers, bij ProRail, noem het allemaal maar op. We hebben te maken met een aantal projecten waar gemeenten bij betrokken zijn. Het valt dus niet mee om wat u en ik en het college en zeker de betrokken gedeputeerden zoals de heer Mackus en de heer Geurts, graag zouden willen om die investeringen snel van de grond te krijgen ook echt geregeld te krijgen, maar het doel en de inzet is daar volstrekt op gericht. Voorzitter, de andere vragen van de heer Heuvelings heb ik al eerder beantwoord.

Dan de heer Van Rey. De prijs van die advertentie was van De Limburger en De Volkskrant, inclusief btw, ja dat klopt. Voorzitter, wij zouden ook liever zien dat het antwoord van het kabinet op de regiodeals er veel eerder is dan net voor de Statenverkiezingen want wij willen gewoon zo snel mogelijk aan de slag. Het heeft wat ons betreft niks te maken met wel of geen Statenverkiezingen, of het nou top wordt of een flop bij wijze van spreken, wij willen zo snel mogelijk aan de slag. We hebben denk ik met de wijze waarop we geopereerd hebben de Haagse agenda deels mee beïnvloed, dat laten ze ons ook weten. Wij proberen daarmee door te gaan, maar tegelijkertijd is het druk aan de trog zou je kunnen zeggen. Voorzitter, dan het punt van Enexis en WML. Ook daar hebben we natuurlijk vaker discussies over gehad, maar het strategische document met betrekking tot Enexis is ook met uw Staten besproken.

Voorzitter, als het gaat over retail, dan is wat ik net zei, gezag, instrumenten en centen. Dat is iets wat je met elkaar kunt inzetten en gedeputeerde Teunissen is daarmee bezig, maar het is natuurlijk niet zo dat je makkelijk vanuit dit huis of vanuit een gemeentehuis in 1 keer kunt verordonneren dat de veranderingen in het koopgedrag van consumenten en datgene wat er op de onroerendgoedmarkt,

zakelijk en bij de retail, aan de gang is met een soort toverstaf kunt inzetten en kunt zeggen: dan komt het snel goed. Dat suggereert u niet, maar dat is een langdurig proces.

Voorzitter, de heer Van Rey heeft het ook over het aantal deputés gehad. Wij vinden het echt een prachtig aantal, elke keer weer. Het is elke dinsdag, u zou er eigenlijk een keer bij moeten zijn. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Nou, dan trek ik die uitnodiging in, dan ga ik u daar verder ook niks over vertellen. Voorzitter, ik wilde eigenlijk van alles vertellen daarover, maar dat gaan we dus niet doen.

Voorzitter, dan nog de opmerking over de inzet van sommige mensen, zoals de heren Atsma, Verhagen, Van der Linden. Van der Tuuk heeft u niet genoemd, maar dat zal wel zijn omdat die van een andere partij is, maar de resultaten daarvan krijgt u elke keer te zien. De precieze opdrachtverlening, dat is ingevolge de regelgeving daarover vertrouwelijk ter inzage gelegd. Voorzitter, dan heeft de heer Van Rey in een denk ik hele redelijke beschouwing neergezet dat sommige dingen goed gaan en sommige dingen minder en hij eindigde fijn met een aantal dingen die prima gingen.

Voorzitter, dan de heer Van Wageningen. Nou die had denk ik een terechte kritische beschouwing over hoe doelstellingen soms verwoord zijn. Ik ben daar in mijn inleiding al op ingegaan, het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid, dan doe ik nog een keer de oproep, ook van uw Staten, om bij de beleidskaders en bij de evaluaties daarvan daar met ons over van gedachten te wisselen.

Voorzitter, dan heeft u mij nog gevraagd om bij de Jaarstukken 2018 een specifiek getal op te nemen over hoe het ons gelukt is op het gebied van fossiel en gasvrij te opereren. Voorzitter, dat wil ik in deze vergadering niet doen want ik vind dat je dat niet moet doen. Er komt een LEKTA aan, daarin komen doelstellingen te staan en we kijken als college eerst of we uw opmerking daar al in mee kunnen nemen, maar anderzijds daar hoort het debat plaats te vinden over de precieze formulering van doelstellingen en die moeten we niet op deze plek in 1 keer maken, hoe relevant die ook kan zijn.

Voorzitter, dan nog even de slotvraag van de heer Van Wageningen die ging over Het Groene Net, over de bijdrage die daaraan geleverd is. Ja, het is een mooi voorbeeld van dat vaak bij dat soort investeringen ook wel een soort van hulp nodig is in de vorm van een subsidie, maar tegelijkertijd, de hoofdmoot wat er dient te gebeuren, want anders zullen wij het ook nooit doen en dat speelt bij Het Groene Net ook, is dat er sprake moet zijn van een businesscase, die ook bijvoorbeeld bij het LEF kan lopen, en bij Het Groene Net zit momenteel een lead bij het LEF.

Voorzitter, de heer Kuntzelaers had het over de illusie van succes. Dat vond ik wel een mooie, maar ik ben daar in het begin al op ingegaan in algemene zin. Voorzitter, dan over de erfenis BAG. Voorzitter, het college herkent dat als geen ander. Afgelopen week hebben we daar ook een gesprek over gehad in het college en we hebben ook een stuk dat daarover voorlag, hebben we gezegd: dat moet beter. Ik zeg u alvast zeker toe, wij gaan komende dinsdag de vragen beantwoorden, dat waren we toch al van plan, dus het is niet zo moeilijk om het toe te zeggen, maar het is ook terecht dat u erom vraagt want het is een ons allemaal zwaar op de maag liggende problematiek, waarbij door gedrag van ondernemers, omstandigheden die bij ondernemers ontstaan, rekeningen hier op de tafel komen van de publieke zaak, die daar eigenlijk niet thuishoren en dat betekent dat wij op het gebied van handhavingsstrategie scherper met elkaar moeten spreken over hoe we kunnen voorkomen dat dat gebeurt. We worden daarin niet geholpen doordat eerder in de Kamer de financiële verplichting om een borgstelling neer te zetten, afgeschaft is. Voorzitter, net niet helemaal binnen de tijd.

De voorzitter: Ik had hem ook even stilgezet hoor.

Gedeputeerde Koopmans: Ja, net niet helemaal binnen de tijd, maar toch nog ruim voordat we echt...

De voorzitter: Eerst nog even mevrouw Lauvenberg.

Gedeputeerde Koopmans: Ja.

Mevrouw Lauvenberg (SP): Voorzitter, wij missen nog wat beantwoordingen. Ten eerste over de externe inhuur hadden we gevraagd: wat is nou de reden dat die gestegen is ten opzichte van vorig jaar? En wij zouden graag willen weten wanneer nou dat plan komt om die externe inhuur verder terug te dringen.

Gedeputeerde Koopmans: Ja, klopt, ben ik even vergeten. Ik zei u nog, er komt nog een 2^e puntje voor bij de HRM-brief. Ik zeg u toe dat we... We hebben namelijk de vorige keer al gezegd dat wij op het punt van de opdrachtverlening nog in huis, tussen ons en de directie, met elkaar spreken over hoe we dat precies doen omdat tussen opdrachtverlening en inhuur er soms ook een soort raakvlak zit. In de HRM-brief zullen we neerzetten hoe we dat ingericht hebben. Daar hebben we natuurlijk al een organisatie voor, maar wij willen nog scherper georganiseerd hebben dat je daar continu de vinger aan de pols kunt houden. Ik ben overigens niet bereid, want dat moet ik wel even tussendoor maken, om het punt van de 1,6 te schrappen want dan komen we echt voor een volstrekt onmogelijke opdracht te staan. Inhuur is gemiddeld genomen duurder, maar doe je omdat je het maar kort nodig hebt en wij proberen het te verminderen doordat wij beter analyseren, bijvoorbeeld op het gebied van infrastructuur, dat sommige mensen die we al lang inhuren, om die maar in dienst te nemen. Dat wordt door de directie elke keer ingevuld. Tegelijkertijd, in deze dynamische wereld met ook vanuit uw kant, maar ook vanuit onze kant, vanuit de politiek, nieuwe vragen maak je dus mee... Laten we maar zeggen, toen de Klimaattafels bijvoorbeeld begonnen dit jaar, hebben wij ervoor gekozen om PwC in te huren omdat we er echt van overtuigd waren dat wij met elkaar onvoldoende integraal die kennis zo dicht aan die Haagse tafels, aan die ambtelijke bestuurlijke tafels daar, zouden kunnen hebben, ja dan huren we toch op een achternamiddag voor een paar centen wat in en dan is er geen andere keuze omdat je anders echt Limburg tekort zou doen en tegelijkertijd leidt dat er dan toe dat de hoeveelheid centen op dat gebied, de inhuur, stijgt, maar dan hebben we het wel uit te leggen en die vraag heeft u terecht neergezet en ook zullen we bij de begroting scherper dan nu, want daar bent u niet tevreden over, uitleg geven over datgene wat de situatie is.

De voorzitter: In die kleine brief.

Mevrouw Lauvenberg (SP): Voorzitter, dus krijgen wij de toezegging dat sowieso iedere keer in een HRM-brief een toelichting wordt gegeven waarom externe inhuur toe- of afgenomen is?

Gedeputeerde Koopmans: Ja.

Mevrouw Lauvenberg (SP): Maar ook een paar regels in de jaarrekening voortaan?

Gedeputeerde Koopmans: Ja.

Mevrouw Lauvenberg (SP): Oké. Dan uit de beantwoording. U zegt: we gaan er scherper naar kijken, maar komt er nou ook echt een concreet actieplan wat u nu nog kunt doen om dat terug te dringen? Want daar zijn we eigenlijk naar op zoek.

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter, dan moet ik u zeggen dat onze directie, en daar heb ik echt een groot vertrouwen in, altijd bezig is om dat in de klauwen te houden en om dat op een goede manier te doen. Dus nou zeggen 'er komt een actieplan', zou betekenen dat er nu niks gebeurt. Dat is niet waar. Wij zullen in die brief nog eens goed beschrijven wat we aan het doen zijn, wat er eventueel nog meer zou kunnen en dat mogen we dan met elkaar een verbeterd actieplan noemen, of meer inzet, maar dat is niet omdat ik nou zou zeggen 'Er gebeurt niks op dat punt' want dat is niet waar. Het is natuurlijk in de afgelopen jaren al flink gedaald en terecht.

De voorzitter: Ja?

Mevrouw Lauvenberg (SP): Voorzitter, we zijn het met u eens, er zal best wat gebeuren, maar dat wil niet zeggen dat er nog niet meer stappen gemaakt kunnen worden en daarvoor is er ook een duidelijke analyse nodig en vandaar ook mijn vraag: ga nou echt een duidelijke analyse maken en een concreet actieplan. Dat we er altijd naar kijken, is eigenlijk niet goed genoeg want vast en zeker dat er her en der nog wat zit wat echt anders kan. Dus pak dat nou op.

Gedeputeerde Koopmans: Doen we. Met daarbij, laten we dat maar even een soort deal noemen, het wel in stand houden van de 1,6.

De voorzitter: Ja oké, duidelijk.

Mevrouw Lauvenberg (SP): Voorzitter, we hebben het daar met de begroting ook al over gehad en toen hebben we eigenlijk afgesproken: we laten anders die 1,6 los, maar er is een streven om naar die 10% toe te komen en als we het niet kunnen halen, gaan we het uitleggen. Het is, ik noem het schone schijn met die 1,6.

De voorzitter: Discussieer dat in 2^e termijn nog even uit.

Gedeputeerde Koopmans: Nee, dit blijft zo. Die 1,6 blijft, dus daar gaan we niet in 2^e termijn...

De voorzitter: De toezegging is half, voor u dan.

Mevrouw Lauvenberg (SP): Ik heb nog 1 vraag over een ander punt en dat gaat over die voorlichtingsbijeenkomsten, daar had ik ook een vraag gesteld. Die voorlichtingsbijeenkomsten die wij als Provincie zelf organiseren, maar ook faciliteren, hoe meten we nou eigenlijk het succes en dat hadden we eigenlijk al in de vragen staan, maar daar kwam niet echt een concreet antwoord op.

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter, dat doen we al, ik wil niet zeggen regelmatig, maar we doen het zeker af en toe. Mevrouw Van Rijsbergen had gisteren toevallig nog een bijeenkomst met een prachtige naam, heeft ze mij nog verteld.

Mevrouw Lauvenberg (SP): Spil in de Wijk.

Gedeputeerde Koopmans: Spil in de Wijk, dat was het en daar is het bijvoorbeeld gebeurd.

De voorzitter: Ja en ook bij de Strategische Limburgse Arbeidsmarkt.

Gedeputeerde Koopmans: We doen het vaker. Weet u, wij nemen dit punt mee, alle gedeputeerden horen het hier nu ook, de directie ook, om te kijken of we dat wat vaker kunnen toepassen. Ik vind het wat ver gaan om nou te zeggen: dat gaan we altijd doen want voor je het weet loopt daardoor de inhuur derden op en dat wilt u ook weer niet. Dus we gaan kijken waar we dat verstandig en op een juiste manier kunnen doen. Dank u.

De voorzitter: En met name daar waar de Provincie zelf de organisatie is. Dat wil ik er nog even aan toevoegen want een aantal van de zaken die u noemde, waren voorbeelden van derden. Dus vandaar. De heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter, voordat we gaan lunchen en dan ook kunnen beraden binnen fracties wat we in de 2^e termijn allemaal gaan roepen, zou ik wel nog een reactie van het college willen hebben op de 2 moties waar de gedeputeerde niet op is ingegaan en dat betreft de fiets en het burgeronderzoek MAA.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, ik stel voor dat gedeputeerde Van den Akker het burgeronderzoek MAA doet en het punt van de fiets heb ik al beantwoord. Onze opmerkingen die ik daarover gemaakt heb impliceren dat we die ontraden.

De voorzitter: Dank u wel. Nog richting de heer Koopmans? Een klein interruptievraagje.

De heer Housmans (PVV): Voorzitter, via u. Ik heb het volgens mij goed gehoord dat de heer Koopmans zegt dat het Sloopfonds per 2015 is opgeheven. Klopt dat?

Gedeputeerde Koopmans: Ja.

De heer Housmans (PVV): Dat is niet correct. Ik heb het net nagekeken want ik had echt in 1^e instantie zoiets van: he? Nee, het is in een andere vorm voortgezet. Vroeger was het inderdaad zo dat je per woning die je bouwt, terwijl je geen huisnummer weghaalt, € 40.000,00 moest storten en ook vandaag is dat 7% van de gemiddelde WOZ-waarde van de nieuw te stichten woningen die je in dat fonds stopt en ook daarvan zeggen wij en dat was ook de vraag concreet die gesteld is: als jij een extra afdracht moet doen op basis van het feit dat je geen woning kunt slopen omdat je fysiek de middelen niet hebt en je moet ook nog eens een keer dadelijk gasloos gaan bouwen, tussen de € 15.000,00 en € 30.000,00 extra uitgeven voor die woning omdat er geen gasaansluiting in zit, wat heeft dit dan voor effect, en dat was ook de vraag destijds aan de heer Prevoo, op met name het goedkopere woningmarktsegment?

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, ik stel voor, ik heb net al gezegd, als antwoord of verder vervolg op een aantal opmerkingen dat door fracties is gemaakt over de woningmarkt, als antwoord op de motie van de heer Verhoijzen, dat er een brief komt van het college en dat we deze problematiek die u schetst daarin mee zullen nemen. Dat zeg ik u bij dezen toe.

De voorzitter: Ja. De heer Van den Akker over de motie over de burger... Blijf maar zitten want anders lopen we echt uit de tijd.

Gedeputeerde Van den Akker: Ja voorzitter, dank u wel voor de motie, die was vorige week aangekondigd. Er vindt natuurlijk al veel dialoog met de burgers plaats. U heeft daar natuurlijk ook zelf

het initiatief voor een stuk voor genomen en de vraag is dan: wat zou je dan nog apart willen gaan onderzoeken? Ook omdat de burger op vele wijzen in de gelegenheid is om natuurlijk zijn mening kenbaar te maken. Dat gebeurt al bij de procedure waartoe uw Staten vorige week hebben besloten bij het Provinciaal Inpassingsplan (PIP) en het proefdraaien, maar ook nog in de procedure rond het Luchthavenbesluit. Daar zijn inspraak, zienswijzen, bezwaar en beroep mogelijk en gisteren heeft ook in de Commissie Regionaal Overleg (CRO) nog overleg plaatsgevonden en daar zijn ook afspraken gemaakt over hoe met de omwonenden te komen tot gezamenlijke omgevingsafspraken, waaronder ook directe dialoog via een gezamenlijk actieprogramma en dat acht ons college eigenlijk van veel grotere waarde dan het doen van strategisch burgeronderzoek en over de voortgang daarvan, ook van de dialoog, informeren we uw Staten ook heel regelmatig en wat de burger ervan vindt, dat kan die natuurlijk ook volgend jaar maart via u, de verkiezing van Provinciale Staten, kenbaar maken. Daarvoor bent u natuurlijk verkozen, dus in dat opzicht zou het college deze motie ontraden.

Voorzitter, als u mij toestaat, zou ik nog kort een aanvulling willen doen op wat de heer Koopmans al heeft gezegd over de vragen van de heer Rossel, ook over de Railagenda. We kunnen u ook melden, in aanvulling daarop, dat over de zuidelijke spooraansluiting recentelijk binnen de stuurgroep met ProRail afstemming heeft plaatsgevonden in aanvulling op de voortgang die al is gemeld in de voortgangsrapportage en daarbij is aangegeven dat de planning wat naar achter zal worden bijgesteld, maar dat wij ook over de gevolgen daarvan uw Staten in het najaar nader zullen informeren.

De voorzitter: Oké, reacties daarop kunnen in 2e termijn. Rest mij nog even een paar dingen te zeggen over de politiesterkte anders zou u denken dat dat onderwerp vergeten is. Ik zou dat normaal moeten doen met een voorzitterswisseling, maar als u het niet erg vindt, doe ik het zo en dan gaan we daarna lunchen en als u dan nog opmerkingen heeft in een debat, dan wisselen we het voorzitterschap voor dat punt wel. Vragen van een aantal partijen over de politiesterkte. Er is terecht gezegd dat wij teleurgesteld waren in het aantal agenten dat is toebedeeld aan Limburg. Misschien wel even ter verduidelijking. Er zijn in het verleden, al een aantal jaren geleden, afspraken gemaakt. Op het moment dat er meer agenten zouden kunnen worden toegewezen, dus meer agenten zouden kunnen komen, dat dan eerst de problematiek zou worden opgelost van de aspiranten die in het land overal voor de fte worden meegeteld en niet voor een hele fte werk verrichten. Dat is eerst gebeurd. Vervolgens zijn er in de verdeling een aantal landelijk prioriteiten gesteld, waaronder de cybercrime, dat terecht ook door de heer Titulaer is aangehaald en het overgebleven deel is verdeeld volgens de oude verdeelsystematiek en daar zijn die 32 uit voortgekomen in totaal voor Limburg. Dus de systematiek is als zodanig wel goed toegepast, wij zijn alleen niet tevreden over die systematiek en ik denk dat dat ook breed in de Staten wel wordt gedeeld. Er is eind vorig jaar een motie aangenomen door de Staten. We hebben daarmee ook de lobby van de regioburger ondersteund en we hebben op 29 januari aan uw Staten laten weten wat de afhandeling van motie 2345 heeft opgeleverd en een afschrift van een brief van de minister hebben wij u toen doen toekomen. Er lopen op dit moment nog gesprekken tussen de regioburgemeester en de korpschef over de verdeelsystematiek als zodanig omdat die naar onze smaak te weinig rekening houdt met de inzetbaarheid van het aanwezige politiepersoneel en die gesprekken zijn dus nog in volle gang en eventuele moties zien we dan ook als een ondersteuning van dat proces. Dus we moeten die lobby ook volstrekt volhouden, maar het is dus niet zo dat de lobby van de vorige keer niets heeft opgeleverd. Die heeft extra agenten opgeleverd, maar wel volgens de oude systematiek. Als we daar meer over doen, laten we even in de 2^e verder discussiëren, maar dan onder ander voorzitterschap.

Dat gezegd hebbende, constateer ik in 1^e termijn dat we de beraadslagingen kunnen beëindigen, dat ik 3 kwartier ga pauzeren, tot 14.00 uur, en dat ik u vraag om 14.00 uur weer in deze zaal aanwezig te zijn. Ik schors de vergadering tot 14.00 uur.

[SCHORSING]

De voorzitter: Dames en heren, ik heropen de beraadslagingen. Aan de orde is nog steeds agendapunt 6, alles wat te maken heeft met de Jaarstukken, de jaarrekening, de Afwijkingenrapportage en het verantwoordingsdebat over de afgelopen 3 jaar van het gevoerde beleid door het college van Gedeputeerde Staten van Limburg en wij zijn aan de 2^e termijn gekomen en dat betekent dat wij qua spreektijd dezelfde volgorde zullen hanteren als in de 1^e termijn, alleen met de restrictie dat iedere spreker 1/3 krijgt toegemeten van de hem toegewezen tijd en ik verzoek langzamerhand iedereen wat rust te nemen, zodat iedereen kan luisteren naar de bijdragen die gaan komen in 2^e termijn. Dus iedereen 1/3 spreektijd van de 1^e termijn. Dezelfde volgorde, we beginnen bij de heer Housmans van de PVV. Aansluitend de heer Titulaer van het CDA en ik geef de heer Housmans graag het woord.

De heer Housmans (PVV): Hij bleef even twijfelen tussen 6 en 7 minuten zag ik.

De voorzitter: Ja, ik pakte toch maar 6.

De heer Housmans (PVV): Dank u wel voorzitter. Voorzitter, we hebben het genoeg gehad om in het kader van denk ik een nieuwe bestuursstijl zal dat wel zijn, om het antwoord van het college te krijgen letterlijk uit 1 mond, op een kleine omissie na dat de heer Van den Akker iets moest toevoegen. Dat is wel uniek, dat hebben we nog niet eerder gehad hier volgens mij in deze zin met de jaarrekening.

De voorzitter: Jawel, jawel, jawel.

De heer Housmans (PVV): Ja, met de jaarrekening?

De voorzitter: Ik loop al wat langer mee, maar we hebben het wel eens meegemaakt.

De heer Housmans (PVV): Dan is mijn geheugen wat minder, dan zal het wel komen door slaapttekort. Voorzitter, maar wat wel opvalt, is dat bij het vertrek van de 1^e stuurman Beurskens en bootsman Prevoo er duidelijk maar 1 kaptein op de coalitieboot zit. De vraag is of hij nog steeds afkoerst op die zandbank waar ik het eerder over had want voorzitter, als ik ga kijken naar een aantal zaken die we gehad hebben, ik heb in de eerste termijn een kort debatje gehad met mevrouw Lauvenberg-Evers over de stabiliteit van de jaarrekening, in ieder geval qua lay-out, maar ook qua definities en toen zijn we even gaan terug graven en soms doet mijn geheugen het wel nog, maar op 7-7-2017 hadden we een motie voorbereid voor eenduidigheid in de definities en er is toen een toezegging geweest van gedeputeerde Koopmans om met een transitietabel te komen. Die mis ik bij de jaarrekening en die zullen we ongetwijfeld, als dat niet gecorrigeerd wordt, ook gaan missen bij de begroting, zodat we in ieder geval duidelijkheid hebben over, als er verschillen zijn in definities van parameters, dat we die in ieder geval met elkaar kunnen vergelijken.

Voorzitter, door met 1 beantwoorder te beantwoorden, is een aantal vragen niet helemaal beantwoord, maar goed, in algemene zin wel. De specifieke vraag die nog open staat, is of er mogelijkheden zijn om te kijken naar alternatieven daar waar het gaat over saneringen door bijvoorbeeld te kijken naar

goedkopere opties zoals ozoninjecties en ozonsanering, een nieuwe techniek die zich inmiddels bewezen heeft en een stuk goedkoper is dan de ouderwetse saneringsmethodes.

Digitalisering hebben we al gehad. Voorzitter, de heer Koopmans ging in zijn beantwoording heel kort in, hij nipte het eigenlijk aan, op de problemen omtrent de Buitenring en met name het Kasteeltje Reijmersbeek en wat wij ons afvragen, is hoe het in godshemelsnaam mogelijk is dat bij zo'n project er een akte gemist wordt met een erfdiensbaarheid. Ik heb altijd geleerd dat, als ik als particulier een huis ga kopen, dan kijk ik eerst naar het huis en dan kijk ik naar de kadasterkaart en dan vraag ik aan de makelaar of er erfdiensbaarheden zijn ingeschreven. Dat is gewoon een wezenlijk onderdeel daarvan. Dus als ik dat als particulier wil weten, mag je verwachten dat het hier in dit huis zeker geweten wordt. Wat ik trouwens een leuke vind, is het vervolg van deze casus, de eigenaar van Kasteel Reijmersbeek wil laten bevestigen dat er nog steeds een Heerlijkheid Reijmersbeek is en dat die daarmee niet onderhevig is aan de Nederlandse wet. Ik vind dat een hele leuke casus. Ik acht hem heel klein qua kans van slagen, maar ik vind hem wel leuk want als dat inderdaad zo zou zijn, met al die heerlijkheden die hier in Limburg liggen dan nog in 1 keer, dan is een groothertogdom Limburg in 1 keer een denkbare casus.

De voorzitter: Of we hebben wel heel veel heren, dat zou ook kunnen.

De heer Housmans (PVV): Dat zou inderdaad ook kunnen, maar goed heerlijkheden kun je verzamelen, heb ik destijds bij geschiedenis geleerd, maar dat zou dus kunnen betekenen dat Limburg met, wat is het, misschien dat de gedeputeerde dat zo weet, 20% van het Bruto Nationaal Product wat we hier produceren, in 1 keer een hele leuke haalbare zelfstandige casus zou kunnen zijn. Nou goed, dromen moet je kunnen, dat moet je blijven doen. Voorzitter, als die vragen nog beantwoord kunnen worden nu in 2^e termijn, dan is dat een hele mooie.

Als we even terugkijken naar Michael Kors, we hebben gevraagd hoe het kan dat er een subsidie van € 90.000,00 is gegeven. Nou, de gedeputeerde heeft daarop geantwoord. Wat ons daar wel verbaast, is als ik die casus doorreken, is er 8 megawatt aan PV-panelen geïnstalleerd en als ik dan uitga van de SDE+-beschikking over dit jaar nog, dan praat je over minimaal € 0,11 per kilowattuur en maximaal € 0,15 per kilowattuur. Uitgaande van € 0,11, zou dat betekenen dat daar subsidiegelden heengaan in de orde van grootte van € 11,61 miljoen vanuit het Rijk. Het is mij een raadsel hoe dat dan nog niet rendabel gemaakt moet kunnen worden met de kennis van zaken die ik daarin heb en dat er nog € 90.000,00 van deze Provincie bij moeten, zodat je op € 12,5 miljoen komt want dat is vele malen hoger dan de stichtingskosten, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Housmans. Het woord is aan de heer Titulaer en aansluitend de heer Rossel.

De heer Titulaer (CDA): Voorzitter, dank u wel. College, bij monde van de gedeputeerde en de voorzitter van het college, dank voor de antwoorden. Ik ga even het rijtje af. Als het gaat over de politie voorzitter, dan heeft u daar kort en bondig op geantwoord en moties en dergelijke vindt u een ondersteuning. Nou, zo bedoelen wij dat dan ook. De motie is bij de Griffie ingediend, dus die dienen wij dan nu ook in om toch te proberen Den Haag wakker te maken op het gebied van die verdeelsleutel. Wij snappen wel dat dat moeilijk is, maar dat wil niet zeggen dat wij ongelijk hebben. Het feit dat, natuurlijk, als wij zeggen dat daar wat aan gebeuren moet, natuurlijk alle andere regio's angstvallig met de tenen bij elkaar zitten om dat af te houden omdat zij er dan op achteruitgaan.

De voorzitter: Ja, de heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Puntje van orde voorzitter. Het kan zijn dat wij die motie nog niet rondgedeeld hebben gekregen.

De voorzitter: Nee, die wordt nu ingediend.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Die wordt nu aan ons allen verspreid. Dank u.

De voorzitter: Nee, die wordt nu ingediend.

De heer Kuntzelaers (PvdA): We zaten al vol spanning te wachten namelijk.

De heer Titulaer (CDA): Ja, daarom. We hebben even het antwoord afgewacht, maar aangezien de gouverneur graag ondersteuning heeft van ons, nou dan krijgt hij die. We willen toch nog even benadrukken, we hebben de vergelijking gemaakt met de Eerste Wereldoorlog, maar nadien is er inderdaad veel veranderd. Als we alleen al kijken naar de invoering van Schengen, dat dus de grenzen opengingen en voor Schengen waren in Nederland achter de grens 100'en opsporingsambtenaren actief, Marechaussee, politie. Die zijn allemaal verdwenen en daar is geen compensatie voor gekomen. Dat alleen al rechtvaardigt dus, ook gelet op het grensoverschrijdende verkeer, niet alleen zoals we al zeiden, door gewone burgers, ja dat is een argument voldoende om onze argumentatie te ondersteunen en dat die verdeelsleutel moet worden aangepast. Dus wij sturen u met de motie op pad geachte Rijksheer om daar te zorgen dat er dan eindelijk wat verandert en slaat u maar eens flink op de kist zou ik willen zeggen.

Dan kom ik... Punt 2, 3 en 4, wat wij hebben gevraagd, dat is denk ik afdoende beantwoord, met dank. Daar komen we op terug en wij zien dan ook de brieven in dit geval tegemoet en het debat volgende week en als laatste het punt met betrekking tot de argumentatie over de investeringsfondsen. Ja, er gebeurt al veel, dat zijn wij helemaal met het college eens. Dat hebben wij ook zelf mee in gang gezet, ook dat weten wij natuurlijk, maar impliciet geeft de gedeputeerde in zijn antwoord ook aan waarom wij vinden dat je niet moet stilstaan in het nadenken want hij geeft bijvoorbeeld aan, bij het MKB-fonds is het hard werken om het geld weg te zetten en 1 van die punten die daar namelijk achter zit, argumentatie, is dat je... Een aantal beperkingen is ingegeven door het feit je als Provincie dat min of meer rechtstreeks doet. Juist die beperkingen kun je wegnemen als je dat gezamenlijk doet, als je daar als Provincie iets meer op afstand staat en professionals via gezamenlijke investeringsfondsen daar aan de slag kunt zetten en ook het andere argument, ja het Rijk doet ook al veel. Juist zijn wij hier in de Provincie steeds bezig om onze belangen ten opzichte van het totale nationale belang te benadrukken omdat wij dus vinden dat toch niet altijd in dezelfde mate als wij vinden onze belangen worden gediend. Ja, zo geldt dat natuurlijk ook bij een investeringsfonds. Dus als wij het moeten hebben van minister Wiebes, dan hebben we toch nog enigszins onze wenkbrauwen aan het fronsen op dat punt. Uiteraard ondersteunen wij alles wat ons vooruithelpt, maar wij denken dat we dus toch zeker moeten nadenken en dus daar ook moeten onderzoeken wat we in eigen hand gezamenlijk beter kunnen doen. Dus het antwoord van de gedeputeerde was dat er een onderzoek komt, zij het wat zuinigjes. Wij houden daaraan vast en wij zien dat dan ook graag tegemoet. Tot zover mijnheer de voorzitter. Dank u.

De voorzitter: Hartelijk dank mijnheer Titulaer. Het woord is aan de heer Rossel. Aansluitend mevrouw Lauvenberg.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter, ik dank het college voor de beantwoording in 1^e termijn. Gedeputeerde Koopmans heeft namens velen gesproken, maar met name namens het college gesproken. Sociale Agenda, wij hadden ook iets geroepen over de doelmatigheid en het meten en sturen daarop, daar is totaal geen reactie op gekomen. Wij zijn wel blij dat er inmiddels toch langzamerhand voortschrijdend inzicht ontstaat bij het college over de koppeling tussen asbest en energie. We kijken dan ook echt vol spanning uit naar wat er na de zomer komen gaat en we hopen wel dat we de onduidelijkheid over de duurzaamheidsambities heel snel weg gaan nemen want we moeten wel met zijn allen de juiste koers varen en in dat kader heb ik al de motie inzake de circulaire economie net aangehouden tijdens de beantwoording in de 1^e termijn en ik ben benieuwd wat daar volgende week nader over gezegd kan worden tijdens de behandeling van de Voorjaarsnota.

In mijn betoog in 1^e termijn heb ik ook nog gevraagd naar de ambities op het vlak van natuur, daar heb ik ook geen reactie op gehad, want we hebben een inspanningsverplichting van 2600 hectare en we doen niet eens de helft en als ik alle stukken lees, dan hebben we ook totaal geen eigen ambitie om ook maar iets meer te gaan doen op het gebied van natuur. Daar zijn uiteraard op dit moment niet de middelen voor, maar goed als je natuurlijk ambitie zou tonen, dan ga je ook op zoek naar middelen die daarbij kunnen passen.

Ja voorzitter, dan heb ik nog 2 moties verder ingediend. De motie Burgeronderzoek MAA, die ga ik laten varen, dus die trek ik in, bij dezen. Dan hebben we nog de motie Intensivering middelen Uitvoeringsprogramma Fiets en ik snap het antwoord eigenlijk niet zo goed want het antwoord komt een beetje in de trant van: we moeten wel goed met de centen omgaan en in dat kader ontraad ik deze motie, maar de vraag is: hebben wij nog aanvullende ambitie met de fiets en met fietsinfrastructuur want de middelen zijn gewoon op op dit moment. Het programma loopt eigenlijk tot en met 2019 en alleen al voor dit jaar wordt geen uitvraag meer gedaan bij gemeenten. Dus ik roep hier dan nog niet op om nu al middelen, een bepaald bedrag, neer te zetten, maar ik zou wel willen weten van dit college: hebben we nog aanvullende ambities en gaan we deze periode nog samen kijken of we daar mogelijk toch aanvullende middelen voor kunnen vinden. Dat is ook de strekking van die motie en het antwoord in de 1^e termijn stelt me dan ook nog niet gerust. Ik ben best bereid om deze motie, net zoals de motie Circulaire economie, eventueel tot volgende week te laten liggen, maar dan wil ik wel weten dat er nog over nagedacht wordt. Tot zover in 2^e termijn.

De voorzitter: Mevrouw Lauvenberg van de SP. Aansluitend de heer Van der Linden van 50PLUS.

Mevrouw Lauvenberg (SP): Voorzitter, dank voor de antwoorden in de 1^e termijn en het lijkt een heel interessante HRM-brief te gaan worden in ieder geval. Wij zullen er in ieder geval bovenop blijven zitten en inderdaad gaan controleren wat er nu precies met die externe inhuur gaat gebeuren en of inderdaad er ook opgevolgd wordt dat er zo'n pool komt voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Daar zijn we in ieder geval al blij om, dat dat toegezegd is, dat onderzocht gaat worden of dat mogelijk is en het gaat dus echt over mensen die dan hier intern bij de Provincie in dienst zijn of bij de gemeenten, dat wil ik even benadrukken. Dus ik heb het niet over SROI bij partners.

Dan voorzitter, hebben we het ook gehad over de voorlichtingsbijeenkomsten. Ik ben blij dat bij sommige bijeenkomsten succes wel gemeten wordt, maar ik begreep ook uit de beantwoording dat dit nog niet overal het geval is. Nu zou ik willen oproepen dat we in ieder geval bijvoorbeeld over een halfjaar een mededeling krijgen van de voorlichtingsbijeenkomsten die er zijn geweest in dit halfjaar en of er dan ook het succes gemeten is ja of nee en zo nee, waarom dat dan niet mogelijk was.

Dan voorzitter, het stoplichtensysteem, daar hebben we het in de 1^e termijn over gehad. Ik vind niet echt dat daar een concreet antwoord op is gekomen als ik heel eerlijk ben. Er is wel gereageerd op de opmerking van mijnheer Housmans en dat ging over energie en duurzaamheid, daar was de streefwaarde € 50 miljoen binnenhalen van de EIB, dat was uiteindelijk € 30 miljoen. Dat kan dus niet groen zijn en dan geeft de heer Koopmans aan: ja, dat het dan misschien zo zou kunnen zijn dat het oranje moest zijn. Ja, dat vind ik zo'n beetje, ja, nee het had gewoon niet groen moeten zijn. Dus ik wil eigenlijk echt een concrete toezegging dat er echt die match gezocht wordt tussen die prestatie-indicatoren en de behaalde resultaten want wat hebben we anders aan een stoplichtensysteem? Want dan gaan we bijvoorbeeld naar oranje en rood kijken, nou oké, dat is niet behaald of gedeeltelijk, wat is de oorzaak, terwijl er misschien bij groen ook dingen staan die eigenlijk nog helemaal niet gehaald zijn. Want als we dat niet doen, dan kan het er net zo goed uit.

Dan inderdaad, mijnheer Housmans had het over de definities en hij maakt terecht een opmerking over die transitietabel. Dat is vorig jaar toegezegd en dat is ook vanuit de SP de oproep om die nou echt op te gaan nemen en ten slotte een aanvullende vraag bij de motie van GroenLinks over het Uitvoeringsprogramma Fiets. Hij vraagt eigenlijk om aanvullende middelen, maar waar wij als SP voornamelijk benieuwd naar zijn: is er nog behoefte aan vanuit de gemeenten zelf, liggen er nog zaken op de plank? Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Ja, hartelijk dank. O sorry, als u even blijft staan voor interruptie. De heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter. Heeft mevrouw Lauvenberg gelezen in de beantwoording op onze vragen dat er alleen al voor dit jaar geen uitvraag meer bij gemeenten is gedaan omdat het budget op is?

Mevrouw Lauvenberg (SP): Wij hebben dat gelezen, maar er staat niet concreet dat er nog dingen liggen hè, er staat alleen: we wilden eigenlijk 100 projecten, het zijn er uiteindelijk dus 90 geworden omdat inderdaad dat potje dan op is, maar is er dan ook nog echt behoefte bij de gemeenten daarvoor? Dat hebben we er niet concreet uit opgemaakt.

De heer Rossel (GroenLinks): Voorzitter, deelt mevrouw Lauvenberg met mij de mening dat, als je niet uitvraagt, je ook niet weet of er nog mogelijke projecten zijn?

Mevrouw Lauvenberg (SP): Ja.

De voorzitter: Ja. Dan is het woord aan de heer Van der Linden, 50PLUS. Aansluitend de heer Heuvelings van de VVD.

De heer Van der Linden (50PLUS): Ja, dank u voorzitter. Voorzitter, mevrouw Lauvenberg bracht het nog even aan, de prestatie-indicatoren. Ik had ook wat punten waarvan ik zei: nou die kleuren, daar kun je wel wat conclusies uit trekken, dat dingen scherper geformuleerd moeten worden en zo. Dus ik ben het van harte met haar eens dat daar misschien toch nog een iets concreter antwoord op mag komen.

Verder heeft de heer Koopmans mij toch enigszins in verwarring gebracht naar aanleiding van zijn antwoorden over de 3 D's. Terecht dat wij als Provincie niet en geen toezicht houden op de inhoudelijkheid, maar mijn vraag was, en hij zei: wel op financieel toezicht en daar ging het bij mij ook net om, omdat ik had aangehaald dat op pagina 228 een staatje staat met beoogde resultaten van financieel toezicht en dat eindigt met financieel beleid, punt. En ik had daar graag de 3

decentralisaties achter gezien, Is dat ook wat hij bedoelde? Of anders moeten we daar misschien de volgende week nog een keer op terug komen.

Voorzitter, verder had ik ook nog een vraag gesteld van de Afwijkingennota, met name hoe men met rekenrente er gekomen was dat die € 400.000,00 ingeboekt kon worden omdat naar mijn idee die rekenrente zo vervelend laag is, en zeker als we horen dat de pensioenfondsen niks kunnen, dat mij dat wel een heel erg hoog bedrag lijkt, maar die vraag is niet beantwoord, mag van mij ook schriftelijk hoor, daar gaat het niet om, maar ik wilde toch wel even weten hoe hier met die rekenrente gewerkt is.

En voorzitter, ik heb het in de 1^e termijn alleen over het proces gehad en ik heb het niet over de financiële verantwoording gehad, maar daar kunnen wij ons ook wel in vinden en ik wil dan toch eigenlijk nog even uit de Commissie melden, met dank aan de Volkspartij Limburg. die met name heeft gevraagd om een betere samenwerking tussen de Statenonderzoeker en de accountant omdat wij daardoor als controlerend orgaan ons controlerend vermogen nog kunnen vergroten, maar daarmee wil ik niet de goedkeuring aan deze jaarrekening onthouden. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van der Linden. Het woord is aan de heer Heuvelings.
Aansluitend de heer Van Rey.

De heer Heuvelings (VVD): Ja voorzitter, allereerst dank voor uw toezegging dat u op 3 juli gaat praten over de N271. Wij gaan ervan uit dat daar een rotonde komt, want daar is draagvlak voor in de hele omgeving. Datzelfde geldt ook, waar ik u voor complimenteer, dat u in Gennep bezig bent met een oplossing. Ook daar blijkt u goed te luisteren naar de omgeving en de gemeente Gennep, dus dat komt hopelijk goed.

Dan over de fietsmotie van GroenLinks. Ja, misschien is het goed, mijnheer Rossel, om die motie aan te houden tot de Voorjaarsnota, dan kunnen wij samen wellicht tot een verscherpte motie komen die op draagvlak kan rekenen in deze Staten, waarbij we misschien een mix moeten vinden tussen meer dan alleen de fiets.

Dan heb ik nog de windmolens van de heer Kuntzelaers. De heer Kuntzelaers zei: we halen het nooit, enzovoort, maar wat hij niet constateerde, dat wellicht het plan dat er lag, dat dat plan misschien goed plan van aanpak was. Wellicht is het verstandiger om een plan van aanpak te pakken zoals de motie van de VVD, die we aangenomen hebben in deze Staten vorige week, om te zorgen voor een aanpak waarbij een convenant gesloten wordt met de regio om er zodoende voor te zorgen dat er draagvlak is bij de gemeenschap en dus de plannen wel gehaald kunnen worden.

De voorzitter: De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja, dank u wel voorzitter, die motie van de VVD, die niet ingediend is, maar overgenomen door het college. Wij gaan ervan uit dat die wordt uitgevoerd en anders zou dat een toezegging of het overnemen van niets betekenen. Dus ik geloof dat dat gebeurt en de heer Ruers knikte heel enthousiast, die gaat dat uitvoeren natuurlijk de komende tijd. De vraag of dan die die windmolens er in 2020 staan, die moeten we toch heel terughoudend bekijken denk ik want het proces om te komen tot het neerzetten van een windmolen, duurt gemiddeld 4 jaar.

De heer Heuvelings (VVD): Maar mijnheer Kuntzelaers, een windmolen is geen doel op zich, een windmolen is een middel om tot energie te komen en dat convenant spreekt nu eenmaal van... Zorg er

nu voor dat je een mix krijgt die ertoe doet, dat je in dat gebied, in die regio, door middel van een convenant voldoende alternatieve energie opwekt.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Maar voorzitter, zegt de heer Heuvelings nou dat de toezeggingen die we aan het Rijk gedaan hebben, waar uw minister hier in Limburg straks komt vragen: heeft u voldoende windenergie gerealiseerd? Dat we die nu als boodschap meegeven: Limburg doet niet meer mee aan die toezegging, is dat uw interpretatie?

De heer Heuvelings (VVD): Dat zeg ik niet. Wat ik zeg is, dat als je met convenanten werkt, het bijvoorbeeld kan zijn dat in Venlo minder windmolens komen en in Venray meer, zodat je toch aan de toezegging aan de minister kunt voldoen.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dus die 95 komen er?

De heer Heuvelings (VVD): Wat zegt u?

De heer Kuntzelaers (PvdA): Die 95 megawatt, die komt er?

De heer Heuvelings (VVD): Die komt er zeker, dat hebben we zo afgesproken, dat komen we na.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dan is uw oproep toch dezelfde: aan de slag?

De heer Heuvelings (VVD): Dat is het ook, maar dan via de convenanten, via een plan van aanpak dat verstandiger is dan we in het verleden gekozen hebben. Dat was het voorzitter.

De voorzitter: Dat is een abrupt einde. Dan gaan we naar de heer Van Rey en aansluitend de heer Van Wageningen.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Voorzitter, allereerst hartelijk dank voor de gegeven antwoorden. De heer Koopmans heeft een aantal keren in zijn reactie opgemerkt: de Provincie heeft gezag, wettelijke instrumenten en centen. Ik weet niet of hij die volgorde zo heeft gekozen, maar de meeste mensen die op bezoek komen, hebben een andere volgorde, die beginnen natuurlijk met centen en dan met de andere want willen natuurlijk zo weinig mogelijk last van de Provincie hebben. Ik zeg dat voorzitter omdat ik met pijn in het hart straks heb gezegd over die retail, die hoort bij de Limburgse identiteit van de binnensteden. In de kernen is dat al bijna verdwenen en ik maak mij geweldig zorgen, ik heb daar vorige week al iets over gezegd, zou het een agrarische familie zijn, dan zouden we direct opstaan en met geweldige plannen komen. Ik voorspel, maar dat geldt niet alleen voor Limburg, dat geldt ook voor buiten Limburg, dat daar iets gaat gebeuren, waar we over 10 jaar met pijn in ons hart op terugkijken en we moeten proberen dat voor te zijn. Vandaar dan ook dat ik dan nogmaals een beroep doe, er zou een soort deltaplan moeten komen. Nogmaals, het is de meest weerbarstige materie die er is denk ik. Ik denk dat het bij de agrarische familie wat makkelijker is met voorstellen te komen dan hier, maar ik vraag er wel aandacht voor. Zoals ook kerken bij de Limburgse identiteit horen, is dit ook in mijn woorden altijd nog de middenstand.

Voorzitter, de HRM-brief zie ik ook met belangstelling tegemoet. Er is nog nooit een gedeputeerde geweest, zeg ik tegen de collega's, die de externe inhuur in de klauwen heeft kunnen houden. Nog nooit, ook de heer Koopmans niet en ik hoop nu dat dat dus wel gaat gebeuren. Ik denk nog terug aan het coalitieakkoord 2011, waarbij toen een modus is gevonden dat de Staten het zelfs niet zouden zien of er meer geld wordt uitgegeven. Dus ik laat mij verrassen. Voorzitter, ik ben niet iemand die van

weddenschappen houdt, maar ik zou toch met de heer Koopmans een fles wijn willen zetten dat de regiodeals, dat dat na 1 januari 2019 wordt.

Gedeputeerde Koopmans: Eentje van € 98,00?

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Moet ik even kijken wat de prijs is want ik heb hem gekregen. Nee, maar er is hele goede wijn, veel goedkoper kan ik u zeggen, maar de horeca moet verdienen, dus die moet 4 keer over de kop gaan. Dus een fles van € 98,00 is dus is € 24,25 inkoop. Voorzitter, het was druk in de trog.

Dan natuurlijk over de motie over de politiecapaciteit. Ik denk dat er nog heel veel water door de Maas zal stromen, voordat Limburg wat meer in de melk te brokkelen krijgt en dat geldt ook weer en dat is precies zo als een aantal mensen heeft voorspeld over de politiesterkte. Er wordt al over de politiesterkte in Limburg gesproken vanaf de oprichting van het CDA. U kunt zich al voorstellen dat dat heel lang is en vanaf de oprichting van het CDA, ik heb niet geteld, maar 24 jaar heeft het CDA in het kabinet gezeten? Denk ik zo, vanaf de oprichting van het CDA, en wat er nu is gebeurd, is natuurlijk schandelijk, dat is een klein handje van het totaal, maar voorzitter, wij maken natuurlijk dan wel weer denk ik een foutje als we de motie lezen en met name de brief die de Commissaris van de Koning net heeft genoemd, de brief van de minister van 11 januari 2018. Overigens wil ik tussendoor even zeggen, dat zal u interesseren voorzitter als historicus, dat het normenkader waar de heer Titulaer over sprak in de Eerste Wereldoorlog, dat was onder het kabinet van Cort van der Linden, dat was geen partijman, maar wel een liberaal, en terecht zei de heer Titulaer, ik heb het erbij opgeschreven, dat het daarna veel beter ging. Even kijken. Ja, daarna ging het veel beter. O, na de Eerste Wereldoorlog veranderde er veel, dat hebt u gezegd. Ja, dat klopt want toen kwam er een minister-president uit Roermond, Ruijs de Beerenbrouck.

De voorzitter: Van welke partij was die?

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Nou ja, ik hoef niks meer te zeggen, maar die moest Nederland gaan redden en die heeft het ook gedaan. Overigens 1 van de 3 minister-presidenten die Roermond ooit heeft voortgebracht. Dat weten er ook niet veel. De fout die wij maken, ook in het dictum van de motie, er wordt 3 keer gesproken over de grensligging, criminaliteit in de grensregio's, grensoverschrijdende criminaliteit en als ik nou lees de brief.... Vindt u het goed dat ik het even afmaak voorzitter, aan de heer Titulaer?

De voorzitter: De zin even afmaken.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): U liep zo naar voren, ik denk: daar komt een tank aan uit de Eerste Wereldoorlog.

De voorzitter: Maakt u even de zin af.

De heer Titulaer (CDA): Ik wilde wat vragen.

De voorzitter: Er is nu toch een pauze, dan mag u iets vragen.

De heer Titulaer (CDA): Het ging over de Roermondse...

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Minister-president, 3 stuks ja.

De heer Titulaer (CDA): Dat was Ruijs de Beerenbrouck. Die was toch van de RKSP of niet?

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Ja, dat werd hier net al gezegd.

De heer Titulaer (CDA): Oké. De Katholieke Staatspartij ja. De voorloper van het CDA.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Dat werd hier net al gezegd. Dus ik hoef dat niet te herhalen.

De heer Titulaer (CDA): Ik wil dat graag nog een keer horen, dat begrijpt u wel.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): U wilt graag het CDA nog een keer horen of de Rooms-Katholieke Staatspartij?

De voorzitter: Volgens mij was dat geen vraag.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Nee, nee, als u naar uw plaats loopt, zeg ik het nog een keer: Rooms-Katholieke Staatspartij. Je hoeft je er overigens niet voor te schamen als je Rooms-Katholiek bent, helemaal niet natuurlijk. Er is een mooi boekje verschenen in 1966: 'Wat de Katholieken moeten weten over de Liberalen'. Ik zal u dat boekje eens geven. Dat geef ik overigens bij iedere bisschop die aantreedt, geef ik hem iedere keer dat boekje. Dus dat geef ik dan ook aan de heer Titulaer, dat betekent niet dat ik hoop dat u bisschop wordt hè.

In de motie wordt een aantal keren gesproken over grensligging en de brief van de minister is daar heel helder in, hij zegt namelijk: over de verdeling en de inzet van de politie over de regio's merk ik wellicht ten overvloede op dat ook in de huidige verdeling grensligging als criterium is opgenomen. Dus met andere woorden, wij moeten ons iets anders ook laten invallen, wij moeten harder worden. Kijk, Groningen heeft ook iets bereikt, niet door moties in te dienen, maar door duidelijk te zijn en ik zou willen oproepen bijvoorbeeld dat de voorzitter, maar ook de heer Koopmans, alle Limburgse Kamerleden hier op appel laat komen, om die term maar te gebruiken want in de Kamer is er deze week over gesproken en heb ik weinig sympathie voor een andere verdeling, maar wij moeten iets anders doen, willen we er meer steun in de Kamer voor krijgen of kabinet, en ik weet ook niet wat er dan precies zou moeten gebeuren, maar er zijn genoeg mensen die daar goed over kunnen nadenken, maar met deze motie, die ik graag heb ondertekend en jammer dat D66 dat niet wil doen, is dit weer een signaal. Prima, maar onvoldoende, er moet iets anders gebeuren.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van Rey. Het woord is aan de heer Van Wageningen. Aansluitend de heer Kuntzelaers.

De heer Van Wageningen (D66): Ja, om het verhaal te laten doorlopen, ga ik meteen verder op die motie want die ondersteunen we wel omdat we het eens zijn met het dictum, maar we ondertekenen dit niet omdat we heel graag de Commissaris van de Koning of de Limburgse delegatie met een positievere boodschap naar Den Haag zouden willen sturen. Dus meer in de zin van investeren in Limburg, daar wordt Nederland beter van. Dat is ook het soort argumenten dat aankomt en dat moeten we dan ook vervolgens natuurlijk wel waarmaken. Dat zou meer onze lijn zijn. We zijn het wel eens met het dictum, dus we stemmen voor deze motie zo meteen.

Over de discussie in 1^e termijn. Verschillende partijen hebben erop gewezen, en dat is wat ons betreft ten onrechte, dat als er geld over is, dat dit dan een teken is van gebrek aan ambitie en D66 ziet het meer als: als er geld over is, dan is dat een teken van verstandig financieel beheer en zeker zoals het nu gaat. Wij voegen het toe aan ons vermogen en het vermogen zoals we nu met Eigen Vermogen omgaan, is letterlijk vermogen om iets goed te doen in Limburg. Ons Eigen Vermogen is nu inzetbaar in de Limburgse economie voor de Limburgse samenleving, dat zijn de nieuwe regels die we daarover hebben vastgesteld en in die zin worden we er beter van, als we inderdaad middelen toevoegen aan onze reserve.

Er is een discussie geweest naar aanleiding van een inmiddels ingetrokken motie over circulaire economie. Ik heb in 1^e termijn gezegd: D66 wil uitvoering en dat geldt ook voor de circulaire economie. We hebben er al iets over in het coalitieakkoord, we hebben een motie van de PvdA aangenomen, die daar nog een keer de nadruk op legt en als we nu dus bijvoorbeeld betonrecycling op de ENCI-locatie zouden kunnen realiseren, we hebben daar vragen over gesteld, en wie weet komt er een positief antwoord op, maar dat zou geweldig zijn, uitvoeren. Wij willen graag uitvoering op dat gebied. We hebben ook nog meer ideeën, we zullen ze inbrengen. Als het beleid komt, dan liever... Onze voorkeur zou zijn apart, maar we leggen graag de nadruk op de uitvoering. Dat geldt ook voor de fiets. Onze analyse was dat we volle kracht vooruit kunnen op het gebied van de fiets, maar ik wacht de antwoorden van de gedeputeerde op de motie van GroenLinks af.

Ten slotte dank voor de beantwoording van onze inbreng en ook complimenten, via u mijnheer Koopmans, aan alle betrokkenen bij het opstellen van de Jaarstukken. We hebben wel wat kritiek, maar dat betekent gewoon dat er goede aangrijpingspunten in zitten en dat zien we als technische kwaliteit. Deze stukken hebben goede technische kwaliteit, goede inzichtelijkheid en we zien verbeterpunten, maar we zien vooral vooruitgang in ons financiële beheer en complimenten daarmee. Dank u wel. Ik moet altijd afsluiten met te zeggen dat we het eens zijn met alle beslispunten die voorliggen, ook met de andere begrotingen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van Wageningen. Het woord is aan de heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel voorzitter en dank aan het college voor de beantwoording in de 1^e termijn. De PvdA wil graag de steun uitspreken uiteraard voor de motie die door het CDA werd ingediend en daarvan zijn wij ook medeondertekenaar en met name die boodschap die naar Den Haag wordt gebracht van die politiecapaciteit, die kunnen wij hier goed gebruiken, zeker gezien de lijstjes waarin Limburgse steden mooi in de top prijken, maar dan gaat het om criminaliteit en dat zien wij graag aangepakt. Kunnen we meteen nog even doorgeven dat de btw-verhoging van komend jaar ons ook niet aanstaat, als we dan toch in Den Haag zijn.

Voorzitter, in de Afwijkingenrapportage staat heel mooi dat er middelen gereserveerd zijn voor de Burgertop en daarmee is de PvdA natuurlijk enorm content dit jaar. Toegankelijkheid voor de burger, in dialoog met de burger, dat is iets wat ons enorm aanspreekt en wij willen eigenlijk de vraag aan het college stellen om de komende evaluatie van deze periode aan te grijpen om de communicatie die er op verschillende punten is meer te veranderen in dialoog want er liggen nog heel veel opties want we tuigen heel veel informatiestromen op, maar daarin is weinig communicatie mogelijk met de burger en wij zouden willen verzoeken om te kijken of de kanalen die wij inzetten, om daar meer het gesprek met de burger aan te gaan. Dat is uiteraard een oproep die ook keurig volgende week had gekund, maar ja, nu hadden we nog tijd over in de spreektijd.

Fiets en circulaire economie, beide kunnen wij met veel positiviteit tegemoet treden. Wij wachten met smart op het antwoord rondom circulaire economie, ook na de oproep van D66 zojuist en wij kijken ook uit naar de eventuele samenwerking tussen VVD en GroenLinks als het gaat om het fietsje en daar sluiten wij dan graag bij aan om te kijken waar we kunnen assisteren. Tot zover in deze termijn.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Kuntzelaers. Dan geef ik nu graag als eerste het woord aan de Commissaris van de Koning voor de beantwoording. Daarna zal de heer Koopmans overnemen.

Commissaris van de Koning Bovens: Dank u wel mijnheer de voorzitter. Voor mij ligt maar 1 punt op tafel en dat is de motie Verdeling politiesterkte, voldoende ondersteund en we hadden in de 1^e termijn natuurlijk wat weinig tijd om er wat dieper op in te gaan, niet dat ik er heel diep op in zal gaan, dat is ook niet aan de orde, maar waar het mij met name even om gaat, is u aan te geven dat op dit moment de lobby voor de politiesterkte wordt gevoerd door ik noem het maar even 2 leeuwinnen die we in Limburg hebben. Dat is de nieuwe politiechef en dat is de regioburgemeester en zij zijn beiden op dit moment, as we speak, zou ik bijna zeggen, in ieder geval deze week en ook volgende week volop in overleg met het kabinet en met de minister over die politiesterkte en u kunt zich voorstellen, en u heeft dat ook, toen die 32 bekend werden, gemerkt dat burgemeesters in Limburg daar not amused over waren en dus ook veel vragen over hadden en er is overleg over wat er nou precies moet gebeuren. We kunnen 2 dingen doen, we kunnen dus zeggen: we ondersteunen de lobby van de 2 dames en de 32 andere burgemeesters. Dat is 1, en we kunnen als Staten natuurlijk ook een eigen lijn kiezen en de minister daar nog eens een keer rechtstreeks over aanspreken.

Laat helder zijn dat, toen de minister hier was, dat was ik denk nu 2 maanden geleden, toen hij op werkbezoek was, onder andere ook in Maastricht, toen hebben wij het natuurlijk met de minister ook gehad over deze politiesterkte en het is terecht wat de heer Van Rey zegt, wij waren al teleurgesteld over de beantwoording van de minister op de brief van de regioburgemeester van verleden jaar, die beantwoording is in januari gekomen, waarin hij eigenlijk zei: jullie argumenten over de grensligging, die zitten in het verdeelmodel, het herziene verdeelmodel, waar ze een zwaardere positie hebben gekregen en wij hebben vanuit Limburg aangegeven dat dat naar onze smaak nog steeds te weinig is, dat dat beter kan en dat dat meer moet gebeuren, maar daar heb je dus de steun van al die regioburgemeesters in het hele land voor nodig en terecht zegt de heer Van Rey ook: ja, het is fijn als je probeert die verdeelsystematiek te veranderen, maar dan heeft iedereen zijn plussen en zijn minnen en dan krijg je een heel langdurig proces. Eigenlijk loopt dat al een aantal jaren. Daar moeten we overigens mee doorgaan, dus die lobby moeten we ook voortzetten, daar gaat het even niet om.

Misschien is het handiger en voor Limburg sneller als we in die extra capaciteit het een en ander zouden kunnen doen. Nou, die 1^e slag extra capaciteit hebben we nu gehad. Daar is gebleken dat in de verdeelsystematiek van de vrije agent, dat daar nog de oude systematiek is gehanteerd en waar het nu over gaat, is een ander argument in te brengen of een ander argument mee te nemen of over te nemen zou ik bijna zeggen en dat is het argument van de inzetbaarheid van het personeel. Er is namelijk nog een uniek kenmerk voor de Limburgse politiesterkte en dat is dat er een grote mate van vergrijzing is, weinig verjonging is, en dat de inzetbaarheid van de politieagenten die we op papier hebben in Limburg erg laag is en veel lager is, gemiddeld ook lager is dan het landelijk gemiddelde en in die verdeelsystematiek wordt niet rekening gehouden met de daadwerkelijke inzetbaarheid van de fte's die je in een regio hebt en daar is nu dat gesprek over met de minister omdat daar ook extra geld voor is toegezegd in het regeerakkoord, om daar naar te kijken, en dan zou het fantastisch zijn als Limburg als 1^e aan de beurt is om in die oplossing voor dat verhaal een rol te spelen want dan weten we zeker dat dat ook leidt tot extra agenten hier in deze provincie, maar die lobby loopt op dit moment en het jammere van de motie is, want ik heb wat gedetailleerd gepraat nu op dit moment, dat die

zaken natuurlijk niet in deze motie staan. Dus ik zou de indieners van de motie willen vragen om er een puntje, ik kan de motie niet zelf gaan schrijven, maar in ieder geval nog iets eraan toe te voegen waarin u laat merken dat u de lobby van de burgemeesters en de politiechef in Limburg mee steunt en mee draagt want anders gaat het alleen maar over de verdeelsystematiek en zorg dat die op sterkte komt. Nou, dan weet ik, dan moet ik het echt met de heer Van Rey eens zijn, dan zijn we nog een aantal jaren aan het lobbyen voordat we dat geregeld hebben, terwijl die andere weg, daar brede steun voor hebben, wellicht op dit moment beter en sneller tot resultaat leidt, maar ik zie een mijnheer aan de microfoon staan mijnheer de voorzitter.

De vicevoorzitter: Klopt. Ik was aan het wachten op de punt.

Commissaris van de Koning Bovens: Ja, punt sorry.

De vicevoorzitter: De heer Housmans.

De heer Housmans (PVV): Dank u wel voorzitter. Voorzitter, wat de PVV betreft, kunt u aansluiten bij de lobby van de 2 leeuwinnen, ondersteund door de rest van de burgemeesters, dadelijk 2 minder weliswaar, maar wij hebben in het verleden ook een andere vraag gesteld en ik ben heel erg benieuwd of die blauwe leeuw die erin zit, die nieuwe, dus degene in dat uniform...

Commissaris van de Koning Bovens: De politiechef, ja.

De heer Housmans (PVV): Of die inderdaad inmiddels in staat is geweest om te kijken of er extra capaciteit gecreëerd kan worden door extra politievrijwilligers aan te trekken en dan heb ik het niet over de vrijwillig met het rooie hesje, maar dan heb ik het over de aspirant dan wel de daadwerkelijke vrijwilliger die daadwerkelijk in politie-uniform ook met bevoegdheden, na een opleiding op straat kan met een ervaren politieman want op die manier kunnen we een hele makkelijke en relatief goedkope uitbreiding van capaciteit realiseren, waarbij met name de oudere garde, want wij hebben heel veel brigadiers, dat merkte u terecht op, die ook relatief op leeftijd zijn, die zouden daarmee ontlast kunnen worden en de jongere garde kunnen meenemen in de ervaring.

De vicevoorzitter: De gouverneur.

Commissaris van de Koning Bovens: Voor zover ik kennis heb gemaakt met de nieuwe politiechef is zij zeer creatief en sluit zij geen enkele maatregel uit, maar ik moet erbij zeggen, het gaat ons in 1^e instantie gewoon om die basiscapaciteit, die moet omhoog en die inzetbaarheid van mensen moet omhoog en ik geef graag de suggestie die u doet aan haar mee. Ik vind het ook overigens een zaak die zij moet beslissen, ik ga niet van een soort zijsturing uit, dat wij hier bijvoorbeeld van het middenbestuur zeggen: u moet maar dat met zo en zo oplossen. Nee, er is op dit moment een goede gedegen en goed ondersteunde lobby bezig op het thema van inzetbaarheid en beschikbaarheid van personeel, om daar extra capaciteit in te krijgen. Daar vraag ik uw steun ook voor als Staten om die lobby mee te steunen, voeg dat op de een of andere manier aan deze motie toe en de discussie over het verdeelmodel is uiteraard, helemaal eens, daar gaan wij ook mee door, maar is een wat langere weg. De concrete vraag: kun je het met vrijwilligers oplossen op dit moment voorlopig? Ja, dat laat ik graag aan de politiechef over.

De vicevoorzitter: De heer Housmans.

De heer Housmans (PVV): Ja voorzitter, wij delen inderdaad de opmerking dat die basiscapaciteit en die inzetbaarheid absoluut omhoog moet. Dus daar is dat geen enkel probleem en ik zie het als een toezegging dat u in ieder geval de suggestie aan de commissaris doet om te kijken of op die manier in ieder geval een stukje van het leed geleden kan worden.

Commissaris van de Koning Bovens: Ja.

De vicevoorzitter: De heer Titulaer, CDA.

De heer Titulaer (CDA): Ja dank u mijnheer de voorzitter, omdat wij geen 3^e termijn hebben en de gouverneur vraagt om de motie aan te passen met zijn argumentatie.

Commissaris van de Koning Bovens: We kunnen hem ook aanpassen en volgende week in stemming brengen want ik weet dat het debat met het RBO en de minister nog 14 dagen duurt. Dus als u zegt 'we passen hem in de loop van de week aan en we dienen hem volgende week in', dan zijn we er ook zou ik bijna zeggen. Dan hoeven we nu geen tekstdebat te voeren, laat ik het even zo....

De heer Titulaer (CDA): Oké ja goed. Wat mij betreft zou...

Commissaris van de Koning Bovens: Dan bent u niet te laat, dat zeg ik er nog even expliciet bij.

De heer Titulaer (CDA): Wij gaan daar graag in mee, de argumentatie is terecht om dat toe te voegen. Het kan alleen maar versterkend zijn ten opzichte van uiteindelijk het doel om meer agenten hierheen te krijgen.

Commissaris van de Koning Bovens: Houden we hem even aan.

De heer Titulaer (CDA): Wat mij betreft kan nu ook een suggestie gedaan worden en hem nu in stemming brengen.

Commissaris van de Koning Bovens: Ja, kan ook, anders moeten we de tekst nu gaan aanpassen.

De heer Titulaer (CDA): Als het u gaat om... Ik kan ook even een tekst maken tussendoor, dat zal niet zo spannend zijn.

Commissaris van de Koning Bovens: Zullen we volgende week stemmen? En dan hebben we even de tijd...

De vicevoorzitter: Dan kijken we even of er overwegende bezwaren zijn om hem buiten de vergadering aan te passen en dan brengen we hem volgende week in stemming.

Commissaris van de Koning Bovens: Ja, dat lijkt mij...

De vicevoorzitter: Ja? Dan kan hij verder aangescherpt worden.

Commissaris van de Koning Bovens: Ja, oké.

De vicevoorzitter: Ja? Het woord is aan de gedeputeerde Koopmans voor de 2e termijn namens het college.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dank u wel. Dank de leden van Provinciale Staten voor hun inbreng in 2e termijn. Er zijn nog een paar puntjes blijven liggen. Allereerst zeg ik toe dat de transitietabel in de HRM-brief, die tegelijkertijd bij de begroting komt, wordt opgenomen. Ik moet er 1 kanttekening bij maken. Waarom zat die er nou niet bij? Dat heeft te maken met het BBV, Besluit Begroting en Verantwoording, want daar zou het op gebaseerd zijn, maar ik denk dat u veel meer bedoelt: hoe was het, hoe is het en zet daar een tabel bij. Nou dat gaan we proberen te doen.

De heer Housmans stelde ook nog een vraag over saneringen. Ja, Edelchemie is natuurlijk een fantastisch voorbeeld, daar wordt natuurlijk uit en te na gezocht naar methodes om de zorgen dat de kosten zo laag mogelijk zijn met daarbij proberen de risico's zo klein mogelijk te houden als het gaat over besmetting van het grondwater en we zullen binnenkort ook een brief sturen over de wijze waarop het bij Edelchemie loopt en dat gaat gelukkig wat beter dan een jaar en 2 jaar geleden gedacht.

Voorzitter, dan kwam nog de vraag met betrekking tot de akte van erfdienstbaarheid. Nou, dat is heel simpel, waar gewerkt wordt, gebeuren dit soort dingen en had je dat allemaal kunnen voorzien? Ja, van alles is te voorzien, maar ik ga hier niet namens het college van Gedeputeerde Staten zeggen dat wij altijd en overal zullen voorkomen dat er zoiets ontstaat en dat we daar te maken hebben met een gedegen georiënteerde en gewapende burger in dat hele veld daar, dat moge ondertussen duidelijk zijn.

Voorzitter, de heer Titulaer had het even over een onderzoek met betrekking tot de fondsen. Ik heb het liever over een rapportage waarin we een aantal dingen goed op een rij zullen zetten, die we tot nu toe hier in huis doen, die ook in Nederland gebeuren. We zullen u ook dan op de hoogte stellen van wat er gebeurt met betrekking tot Invest-NL dat is natuurlijk ook een interessante ontwikkeling en dan dat tegelijkertijd met de begroting of als het eerder kan, dat kan misschien ook hoor, naar u toesturen. Het kan eerder, zegt gedeputeerde Van den Akker met groot enthousiasme.

De vicevoorzitter: De heer Titulaer.

De heer Titulaer (CDA): Ja, dank u voor uw toezegging, maar ik wil toch de vraag er expliciet bij neerzetten, kunt u daar ook wel een analyse aangeven, want dat is natuurlijk een kenmerk van onderzoek, zodanig dat je dus even iets verder kijkt dan de directe uitkomsten.

Gedeputeerde Koopmans: Dat is prima, geen probleem, maar we nemen daar ook in ogenschouw de opmerkingen die de heer Van Wageningen maakte omdat natuurlijk ons totale vermogen inzetbaar is en we zullen u ook nog, dan ben ik helemaal compleet, proberen te rapporteren over de bewegingen die we aan het doen zijn weer met de Provincie Overijssel bijvoorbeeld om te kijken hoe we samen koepelfondsen samen met de EIB kunnen maken. Dus wij zullen u zo breed als mogelijk informeren en daar een analyse bij doen.

De heer Titulaer (CDA): Dank u wel.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dan nog even de heer Rossel. Ik maak nog even gebruik van de mogelijkheid, want hij begon over de ontkoppeling tussen asbest en energie, om het volgende nog even op te merken. Er komt, dat is al eerder met uw Staten gedeeld, een beleidsbrief en beleidsaanpak op het gebied van de energietransitie, genaamd LEKTA. Ik heb zojuist namens gedeputeerde Ruers, zo zeg ik het goed, namens gedeputeerde Ruers, u gezegd dat er voor

1 oktober een brief komt over asbest en zijn beleidsprioriteiten die via het college naar u toe zullen komen. Er zijn mensen die denken of denken dat dat ertoe leidt dat er vanaf heden de door sommigen gewenste absolute ontkoppeling is tussen asbest en energie. Dat is niet zo, er blijven inhoudelijke raakvlakken. De mate waarin, de wijze waarop zult u in die brieven lezen. Dat zeg ik nog even heel expliciet want die conclusie kunt u niet trekken, alleen om de voortgang op LEKTA te houden en tegelijkertijd gedeputeerde Ruers de gelegenheid te geven om zijn accenten te zetten op het gebied van asbest, kiezen we voor 2 brieven, maar er blijven altijd verbindingen.

Voorzitter, dan gaat het even over de ambitie op het gebied van natuur. Het college van Gedeputeerde Staten van Limburg heeft natuurlijk vaker, en gedeputeerde Mackus heeft het ook al vaker laten weten, wij houden ons aan de afspraken die gemaakt zijn en dat betekent dat, als het gaat over die 2600 hectare natuur... Wij hebben de helft gerealiseerd, we moeten nog 1341 hectare, we hebben daar een inspanningsverplichting voor, maar doel is natuurlijk de biodiversiteit te vergroten, het is niet het doel om alles in eigendom te krijgen. Hectares zijn een kengetal dat we onszelf opleggen en het is dus vooral een middel, een strategie, om het doel, namelijk de verbetering van de biodiversiteit, te bereiken. De hectares zijn niet heilig, biodiversiteit wel. Dat is de afspraak die met het Rijk gemaakt is. Voorzitter, dan over de motie Fiets, waar meer mensen over gesproken hebben.

De vicevoorzitter: Ik voel een interruptie aankomen. De heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter, want dat leidt natuurlijk onvermijdelijk tot de vraag waarom er überhaupt een inspanningsverplichting is om te komen tot 2600 hectare. Het gaat immers, ik deel dat, ten 1^e om de kwaliteit van de natuur, maar er is ook een afspraak gemaakt over de kwantiteit van de natuur en in de vragen die mevrouw Brugman daarover gesteld heeft in de schriftelijke vragenronde, komt als antwoord dat er geen enkele verdere ambitie is om die 1286 hectare te vergroten richting die 2600. Dus wij vragen ons wel af wat nu het plan van dit college is en ik hoor alleen maar dat men dus nu inzet op kwaliteit en niet meer op kwantiteit.

Gedeputeerde Koopmans: Nee, er zijn wel inspanningen en er lopen nog steeds een heleboel projecten, maar er is geen verplichting om die hectares allemaal te realiseren. Wel is er een verplichting om die biodiversiteit te verbeteren en nog een keer voorzitter, dat is ook iets wat werkendeweg gebeurt, waarbij zich soms kansen voordoen in een gebied, waarbij het soms ook aan de orde kan zijn dat je nog een keer met elkaar nadenkt over prioriteiten die je stelt, maar ik stel voor om dat debat met gedeputeerde Mackus ook te voeren als de evaluatie van het beleidskader Natuur aan de orde is.

Voorzitter, dan kom ik nog even op de motie Fiets. Ik kan aanvullend aan wat ik net namens het college gezegd heb u laten weten dat gedeputeerde Geurts komende dinsdag in het college een soort totaaloverzicht heeft van datgene wat er op het gebied van fietsprojecten aan middelen en aan plannen voorhanden ligt en wat daarvan in uitvoering is en wat nog niet en waar ook sprake is van een grote vertraging. In algemene zin kan ik alvast opmerken, maar u krijgt dat stuk dus toegestuurd, dat er geen sprake is, en nou citeer ik de heer Geurts, van nu aanwezige tekorten bij aanwezige nog grote plannen. Dus het ligt meer voor de hand om eerst dat stuk maar eens even rustig met elkaar door te nemen en dan bij wijze van spreken in de begroting nog eens te kijken of er dan sprake is van tekorten, maar nu op grond van datgene wat in het college voorligt, kan die conclusie niet getrokken worden.

De vicevoorzitter: De heer Rossel, GroenLinks.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter, hebben we nou meer ambitie of stoppen we met de ambitie, is dit wat we willen doen qua fiets, zijn 90 projecten, € 8 miljoen is uitgegeven, zijn we klaar? Het was een uitvoeringsprogramma tot en met 2019. Ik zag de heer Geurts, toen ik net aan het kathedertafel stond, driftig knikken, dus ik zou toch wat meer gevoel willen krijgen wat ik met die motie moet doen, hoe het college in deze wedstrijd zit. Gaan we nog mogelijk plussen of niet, zijn er nog projecten, dat waren ook vragen van andere fracties, bij gemeenten? Ook mevrouw Lauvenberg vroeg dat. Daar willen we toch wel meer over weten, anders houd ik die motie in ieder geval tot volgende week aan en dan zou ik graag voor volgende week vrijdag een antwoord willen hebben.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dat laatste is sowieso verstandig, om hem aan te houden, en wij zullen u datgene wat we komende dinsdag in het college hebben ook toesturen.

De heer Rossel (GroenLinks): Dan houd ik die motie tot volgende week vrijdag aan.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, bij mevrouw Lauvenberg heb ik ook al het punt van de transitietabel beantwoord. Voorzitter, ik maak toch even gebruik want mevrouw Lauvenberg had het over een spannende HRM-brief die eraan komt. Voorzitter, ik zeg u dat de HRM-brief die er nu lag in mijn ogen veel spannender was. Niemand heeft er een woord aan gewijd, maar daarin zit een intergeneratiepact. Dat is uiterst ingrijpend wat we met elkaar hier aan het afspreken zijn hier in huis. De eindgesprekken met het georganiseerd overleg liggen er nog, waarin we met elkaar voor alle generaties hier in huis, niet alleen wat je op sommige plekken in Nederland ziet, dat er alleen maar een soort voorziening komt voor ouderen die dan met minder werken en met iets minder verdienen, daarmee naar het einde van hun loopbaan toe gaan. Nee, we hebben met elkaar bijna een akkoord bereikt, maar we hebben zelf een plan gemaakt en daar op hoofdlijnen al overeenstemming over bereikt, op grond waarvan ook jonge mensen gebruik kunnen maken van regelingen, mensen die te maken hebben met zorgverlof en noem het allemaal maar op. We hebben dus veel meer met elkaar doorgeakkerd en ik moet u zeggen, ik ben niet uit op complimenten, ik ben wel blij, ik ben echt blij, dat wij die stappen met elkaar hebben gezet omdat dat ertoe leidt dat de volle omvang van ons ambtelijk apparaat, alle medewerkers daarin op hun manier, op hun moment, gebruik kunnen maken van regelingen die verstandig zijn voor hun loopbaan en dus ook in zijn totaliteit voor het ten dienste staan van het openbaar bestuur hier in huis.

Voorzitter, dan vroeg mevrouw Lauvenberg nog de toezegging om de match tussen doel en resultaat in relatie tot de stoplichten preciezer te maken. Voorzitter, ik wil u toezeggen dat we dat preciezer nog gaan doen, maar tegelijkertijd is er een aantal doelen geformuleerd, waarbij het heel ingewikkeld is om te kiezen tussen groen of oranje en dan zou je bijna aan een soort tussenkleurtje moeten denken, dat gaan we dus niet doen. Ja, ik zeg u toe dat we dat preciezer nog gaan doen. Is dat altijd sluitend? Nee, de aard van datgene wat als doel geformuleerd is, is nou eenmaal een beetje diffuus en daardoor is ook het bereiken daarvan soms een beetje diffuus en die werkelijkheid kan ik niet veranderen, die kunnen we slechts veranderen indien we uiteindelijk in de beleidskaders, maar die oproep heb ik net al gedaan, de doelen scherper formuleren of anders formuleren.

Voorzitter, dan is ook nog de vraag gesteld of we mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt ook kunnen inzetten in traineeships of die is in elk geval in 1^e termijn ingediend en gedeputeerde Van Rijsbergen vroeg me nog even om specifiek aan te geven dat we de mogelijkheden daartoe zullen rapporteren in Zo WERKT Limburg!, in de voortgangsrapportage van eind dit jaar.

Voorzitter, dan kom ik nog even naar de vragen van heer Van der Linden. Hij was blijkbaar ietwat in verwarring gebracht. Dat lijkt me niet nodig, als het gaat over het toezicht op de 3 D's. Gedeputeerde

Van Rijsbergen heeft, zoals ik in de 1^e termijn al zei, uit en te na gezegd: nee, we hebben geen toezicht op de uitvoering van de 3 D's door de gemeenten. We hebben wel toezicht op de gemeentefinanciën en binnen gemeentefinanciën is de uitvoering van de 3 decentralisaties op het niveau van die gemeenten, indien er sprake is van bijvoorbeeld problemen, een onderwerp waar je met elkaar over zou kunnen spreken en ik kan u laten weten dat op 3 juli de verdiepingsonderzoeken voor de Limburgse gemeenten, op voorstel van Gedeputeerde Van Rijsbergen, in het college aan de orde zullen komen. Die worden aan de Staten toegestuurd of in elk geval openbaar gemaakt en daarin wordt onder andere ook gesproken over de 3 decentralisaties.

De vicevoorzitter: De heer Van der Linden.

De heer Van der Linden (50PLUS): Voorzitter, dan heb ik 1 vraag. Waarom stonden ze dan nu niet in dat kolommetje want dat had de zaak wel aardig verhelderd.

Gedeputeerde Koopmans: Dat weet ik niet, ik weet niet in welk kolommetje. O, nu snap ik het al. U zei: het financiële toezicht stond specifiek, daar stond een aantal elementen opgenomen en ja, in principe vallen daar, als dat nodig is, allerlei onderwerpen onder. Ik sluit niet uit dat we met elkaar over 2 jaar ook toezicht gaan houden op de financiering van de klimaatambities in relatie tot het interbestuurlijk programma. Dat zou best een onderwerp kunnen zijn, maar bij dezen is u gemeld dat in de rapportage die 3 juli in het college komt, ook aandacht is voor de 3 decentralisaties.

Voorzitter, dan nog het laatste het punt van de heer Van der Linden, dat was ik vergeten in 1^e termijn, excuses daarvoor, het punt van de rekenrente en het APPA. Vorig jaar moesten we een toevoeging doen van ik geloof € 700.000,00 bij het APPA en dat is heel simpel het gevolg van een briefje dat wij krijgen van onze pensioenuitvoerder, die ons laat weten: dit is de rekenrente en die wordt door hen vastgesteld, die wordt elders vastgesteld, ik weet niet precies of het henzelf is of hun toezichthouder, maar die wordt vastgesteld en op grond daarvan krijg je een afrekening. De vorige keer was dat € 700.000,00 erbij en nu is daar € 400.000,00 vanaf.

Voorzitter, de heer Heuvelings had nog een opmerking specifiek over de fiets en daar heb ik al antwoord op gegeven. Voorzitter, dan kom ik bij de heer Van Rey, die nog even inging op de 3 instrumenten die wij hebben, gezag, wettelijke instrumenten en centen en inderdaad, er zijn nogal wat mensen die komen voor 3 instrumenten, namelijk de centen, centen of centen. Ja, dat klopt en toch is het van groot belang dat je als Provinciebestuur, en zeker als Provinciebestuur van Limburg, alle 3 blijft inzetten in een juiste vorm. Dat is ook een reden dat wij daar ook vaak met elkaar moeten spreken, hier in deze ruimte, maar ook in het college: wat is nou verstandig? Want alleen maar... Laten we een mooi voorbeeldje pakken, de windmolens in Venlo. Om dan alleen maar even met centen wat te doen, we hebben gezien wat dat voor effect heeft. Gezag, instrumenten, centen zijn dingen die je met elkaar op een verstandige manier moet inzetten. Voorzitter, dan het punt van retail...

De vicevoorzitter: Maar eerst nog een interruptie van de heer Van Rey.

Gedeputeerde Koopmans: O, dat voorbeeld had ik niet moeten noemen.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Nee, ik ben wat ouder aan het worden en dan vergeet je wel eens dingen, maar u helpt me herinneren dat er een toezegging ligt van Gedeputeerde Staten om erop terug te komen hoe dat toen is gegaan, die inbelsessie geweest met centen in Venlo. Dus dat komt hè?

Gedeputeerde Koopmans: Daar is een brief over gestuurd.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Nee, die heb ik nog niet gezien.

Gedeputeerde Koopmans: Dat is heel wat anders.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Nee, nee, die heb ik niet gezien en niet gekregen. Ik moet het in een andere volgorde zeggen.

Gedeputeerde Koopmans: Die is vorige week in het college geweest. Dat was echt een fantastische brief, dat weet ik nog heel goed.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Ja, dat zou ik van mijn eigen werk ook zeggen, maar nee oké, maar we hebben hem niet gehad.

Gedeputeerde Koopmans: Dat kijken we nog heel even na, maar hij is in het college geweest. Voorzitter, gedeputeerde Teunissen heeft nog eens goed kennisgenomen, voor zover hij dat niet al wist, hoe belangrijk het is om aandacht te geven aan alles wat met retail en de retailontwikkelingen te maken heeft.

Voorzitter, dan zei de heer Van Rey op het einde van zijn betoog of net voor het einde van zijn betoog over het in de hand houden van de kosten van inhuur. Ik vraag hem toch om nog eens even kennis te nemen van de jaarrekening, pagina 296 en daarin kun je met elkaar de conclusie trekken dat de inhuur, na een wat stijging in 2015... Je kunt niet zeggen dat die uit de klauwen loopt, dat is niet zo. Als mevrouw Lauvenberg zegt 'ik wil hem lager hebben en dat lukt nog niet meteen', dan is dat waar, maar hij loopt niet uit de klauwen en directie en bestuur zijn zich daar zeer van bewust en zijn met u van opvatting dat dat ook absoluut niet de bedoeling is.

Voorzitter, ja die fles wijn. Ik ga niet wedden, zeg ik tegen de heer Van Rey, over het wel of niet later dan 1 januari komen. Wij als college van Gedeputeerde Staten zijn van opvatting dat het veel beter zou zijn om het veel eerder te doen. Wij hebben onze plannen al lang klaar, wij zitten te wachten om te kunnen uitvoeren en wij weten dat dit kabinet zelf, bij het neerzetten van deze regeling, heeft gezegd: u mag alleen maar komen met plannen die uitvoeringsgereed zijn. Nou, die zijn bij ons gereed, wij willen beginnen en wij zeggen dus tegen de regering, tegen minister Schouten en minister Ollongren en iedereen die erbij betrokken is: neem nou eerder een besluit over onze fantastische plannen, dan kunnen wij alvast aan de gang. Dus ik ga daar niet over wedden, wij proberen ons daar nog steeds voor in te blijven zetten.

Voorzitter, dan de heer Kuntzelaers. Die had het nog over het gesprek met de burger. Voorzitter, bij de instrumenten die ik net noemde, hoort natuurlijk een goede communicatie met die burger bij, maar een communicatie met de burger, dat is in algemene zin toch nog eens goed om hier tegen elkaar te zeggen, is niet alleen maar luisteren naar wat mensen eventueel als reactie hebben op plannen die we hebben want die burger wil ook, u suggereerde dat ook niet, maar die wil ook dat er een duurzaam Limburg komt en een duurzaam Limburg zonder windmolens, zonder zonneweiden, zonder wat dan ook wat verduurzaamde energie is, bestaat niet. Dus we zullen ergens moeten komen en dat gesprek, en dat geldt voor een heleboel andere investeringen, als het gaat over fietswegen waarin gedeputeerde Geurts meemaakt dat er ook weer mensen komen die zeggen 'Ja, maar hier willen we ze niet' en zo hebben we dat nog op talloze andere fronten. Dat gesprek met die burger is er ook 1 dat

verder gaat dan alleen maar luisteren of mensen eventueel een voor hen gerechtvaardigde klacht of opmerking daarover hebben.

De vicevoorzitter: De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel voorzitter. Ik ben het volledig eens met wat de heer Koopmans hier stelt, maar op dit moment tuigen wij heel vaak websites, informatiekkanalen, op. De Vereniging Limburg en een aantal mobiliteitswebsites, waarin interactie eigenlijk niet meer ons doel is, maar waar we juist wel de kans zouden hebben om op verschillende plekken de discussie met elkaar aan te gaan en daar liggen nog echt veel gelegenheden waar we mogelijkheden optuigen om in informatie te voorzien, maar waar juist de discussie plaats zou kunnen vinden en die oproep was aan Gedeputeerde Staten, om dat op meer plaatsen mogelijk te maken.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dat nemen we ons ter harte. Het voorlaatste punt voorzitter is, ik weet niet meer wie, maar er was iemand die vroeg om een soort button of knop op de website om daarachter de regelingen voor het MKB te hebben. Wie was dat? Dat was mevrouw Lauvenberg. Ik ben u vergeten u toe te zeggen dat we dat gaan doen en bij dezen dus. We gaan in de komende periode eens goed overzien hoe we dat kunnen organiseren, technisch gezien en feitelijk gezien. De directeur Middelen zei net: dat kan. Dus als die zegt 'het kan', dan doen we het.

Voorzitter, dan tot slot. Ik zei bij het begin van de beantwoording in 1^e termijn: er zijn geen opmerkingen gemaakt over de rechtmatigheid. Ik denk dat, na het debat dat we nu gehad hebben als het gaat over de doelmatigheid, over de hoofdlijnen van hoe er gewerkt is, met een aantal kanttekeningen dat natuurlijk gemaakt is, er ook van uw Staten ruime steun is. Ik dank daarvoor. Ik dank trouwens daarvoor, ook namens het college, ook vele partners in de samenleving want bij vele programma's die in onze jaarrekening genoemd zijn, dat zijn geen programma's van en voor de Provincie, maar dat zijn programma's die in dit huis, mede ook door u als Statenleden, worden bedacht, waarin wij met de samenleving aan de slag gaan. Dus ik dank die partners daarvoor, buiten dit huis, maar ik dank ook eenieder in dit huis die daarbij betrokken is want zonder de ondersteuning van ons ambtelijke apparaat, dat dag en bij velen ook zo nodig, nacht, klaar staat om het openbaar bestuur in deze Provincie te helpen om te zorgen dat je een jaarrekening kunt maken waarin zoveel plannen tot uitvoering zijn gekomen met daarbij in de kern zo weinig fundamenteel kritische punten, voorzitter, dat brengt mij ertoe dat ik ervan uitga dat zelfs de PVV, die in de laatste jaren elke keer tegen de jaarrekening heeft gestemd, wat mij elke keer ergerde, dat die zelfs vandaag 'ja' gaat zeggen. Dank u.

De voorzitter: Ja, nog de heer Housmans.

De heer Housmans (PVV): Ja, dat is heel leuk want de gedeputeerde gaat mijn vraag al beantwoorden voordat ik hem stel, of hij namelijk ging verwachten dat zelfs de PVV dit keer in gaat stemmen en misschien dat ik in plaats van een vraag gewoon een opmerking mag maken in dit geval en dat ik deze gedeputeerde misschien eindelijk voor de eerste in deze periode een keer kan laten lachen en dat wij op basis van het feit dat wij geen opmerkingen hebben gemaakt over de rechtmatigheid en op basis van de toezeggingen die gedaan zijn en de correcties op de toezeggingen die niet nagekomen zijn, we dit keer, zeker ook omdat eindelijk die reservepositie, die immunisatiereserve, naar het niveau gaat dat we eerder hebben afgesproken, in zullen stemmen met die jaarrekening.

Gedeputeerde Koopmans: Waarvan akte.

De voorzitter: Dank u wel. Dat is in 2^e termijn de beantwoording namens het college van Gedeputeerde Staten en dat gezegd hebbende, denk ik dat wij tot besluitvorming kunnen overgaan en nogmaals, zoals aangekondigd is de besluitvorming gesplitst in besluitvorming over agendapunt 6.1, Statenvoorstel Jaarstukken 2017 en straks ook de besluitvorming over 6.2, maar we beginnen met 6.1 en ik lees nog 1 keer het besluit voor:

Dat Provinciale Staten van Limburg gezien:

- het voorstel van Gedeputeerde Staten van Limburg van 10 april 2018;
- de analyse van de Jaarstukken 2017 Provincie Limburg, interne memo Griffie van 9 mei 2018;
- de conclusies van de Jaarrekeningcommissie zoals vermeld in het conceptdeelverslag van de Jaarrekeningcommissie van 8 juni 2018;
- de deeljaarrekening Provinciale Staten, Griffie en de Zuidelijke Rekenkamer 2017, brief van de Griffie van 8 juni 2018

besluiten:

1. De volgende onderdelen uit het dossier van de Jaarstukken 2017 vast te stellen:
 - a. bijlage 1: Memorie van Toelichting Jaarstukken 2017;
 - b. bijlage 2: de Jaarstukken 2017;
 - c. bijlage 3: de 4^e begrotingswijziging 2018;
 - d. bijlage 4: de wijzigingsbesluiten Reserves Jaarstukken 2017.
2. Het voordelige resultaat 2017 als volgt te bestemmen:
 - a. storting met het vrije resultaat ad € 8.264.313,00 in de immunisatiereserve, conform de financiële spelregels;
 - b. overboekingsvoorstellen Jaarstukken 2017 voor een bedrag van € 26.012.995,00.
3. De deeljaarrekening 2017 Provinciale Staten, Griffie en Zuidelijke Rekenkamer vast te stellen.

Dat zijn de besluiten die u neemt en ik stel voor dat in 1 keer in stemming te brengen en dat gaan we elektronisch doen. Iedereen zit op zijn of haar eigen plek. Dat is het geval. Dan open ik nu de stemming.

Ik sluit de stemming en ik kan melden dat agendapunt 6.1 met algemene stemmen is aanvaard. Aldus besloten. Terecht applaus.

Dan gaan wij naar agendapunt 6.2 en dat is de 1^e Afwijkingenrapportage 2018. Voorstel is om te besluiten:

1. in te stemmen met de voorstellen die uit de 1^e Afwijkingenrapportage 2018 van de Programmabegroting 2018;
2. de 3^e begrotingswijziging 2018 en bijhorende investeringen, zoals opgenomen in de 1^e Afwijkingenrapportage 2018, vast te stellen.

Ook die 2 besluiten doen we in 1 keer en wederom vraag ik u om plaats te nemen en de stemming kan worden geopend. De stemming is geopend.

De stemming is gesloten en ook hier kan ik mededelen dat agendapunt 6.2 met algemene stemmen is aanvaard. Aldus besloten? Aldus besloten.

7. Voorraadagenda

De voorzitter: Kom ik met u bij agendapunt 7, de voorraadagenda. Is vandaag niet van toepassing.

8. Moties vreemd aan de orde van de dag

De voorzitter: Agendapunt 8, moties vreemd aan de orde van de dag. Zijn er niet en misschien ten overvloede dat de moties die vandaag zijn ingediend of zijn ingetrokken of zijn aangehouden en ik lees dat nog 1 keer voor. De motie over de circulaire economie is aangehouden, de motie over MAA burgeronderzoek is ingetrokken, de motie over de fiets is aangehouden en de motie over de politiesterkte is aangehouden tot volgende week. Waarvan akte.

9. Sluiting

De voorzitter: Kom ik bij agendapunt 9, dat is de sluiting van de vergadering. Ik sluit me aan bij de woorden van de gedeputeerde van Financiën, dank aan het ambtelijke apparaat voor de ondersteuning en u ook allen en ik wil nog voor eens en voor altijd zeggen: kent u Victor de Stuers? Die kent u. 'Victor de Stuers' schrijf je met 'uers' aan het einde. We hebben nu een gedeputeerde die heet Bob Ruers. Dezelfde 'uers', de 'e' is een verlenging van de 'u'. Dus het is een dubbele 'u' geworden. Ik zal in de toekomst iedereen die 'Ru-ers' zegt of 'Reurs' zegt of anderszins vragen wie u bedoelt. Het is Ruers vanaf dit moment. Aldus besloten? Aldus besloten en ik sluit deze vergadering en er is nog een nazit in de Grote Staat.

(Einde van de vergadering om 15.20 uur)

De notulen van de vergadering van 22 juni 2018 zijn door Provinciale Staten goedgekeurd in hun vergadering van 28 september 2018.

Mevr. drs. J.J. Braam, griffier

Dhr. drs. Th.J.F.M. Bovens, voorzitter